

POVESTE, POVESTIRE, NARAȚIUNE

PERSPECTIVĂ EDUCAȚIONALĂ ȘI DIDACTICĂ

CIPRIAN BACIU (coord.)

MUȘATA-DACIA BOCOȘ, LAVINIA-IOANA VERDEȘ

Presă Universitară Clujeană

CIPRIAN BACIU

(coord.)

MUȘATA-DACIA BOCOȘ   LAVINIA-IOANA VERDEȘ

•

POVESTE, POVESTIRE, NARAȚIUNE.

PERSPECTIVĂ EDUCAȚIONALĂ ȘI DIDACTICĂ

*Contribuțiile științifice ale celor trei autori
(Ciprian Baciu, Mușata-Dacia Bocoș, Lavinia-Ioana Verdeș)
la realizarea lucrării sunt egale.*

CIPRIAN BACIU

(coord.)

MUȘATA-DACIA BOCOȘ

LAVINIA-IOANA VERDEȘ

POVESTE, POVESTIRE, NARAȚIUNE.

**PERSPECTIVĂ EDUCAȚIONALĂ
ȘI DIDACTICĂ**

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ

2022

Seria Povestea - resursă educațională
este coordonată de Ciprian Baci.

Referenți științifici:

Conf. univ. dr. Ramona Răduț-Taciu

Conf. univ. dr. Cornelia Stan

ISBN 978-606-37-1478-8

© 2022 Autorii volumului. Toate drepturile rezervate.
Reproducerea integrală sau parțială a textului, prin orice
mijloace, fără acordul autorilor, este interzisă și se pedep-
sește conform legii.

Imaginea de pe copertă este realizată de Andreea Raica

Presa Universitară Clujeană

Director: Codruța Săcelean

Str. Hasdeu nr. 51

400371 Cluj-Napoca, România

Tel./fax: (+40)-264-597.401

E-mail: editura@ubbcluj.ro

<http://www.editura.ubbcluj.ro/>

Lista de autori ai poveștilor

Lavinia-Ioana VERDEȘ	FLOAREA DE COLȚ
Ana-Maria PURCAR	BARCA
Larisa-Corina NEAG	DORINȚA UNEI CIUPERCUȚE
Andreea RAICA	VREAU O BICICLETĂ
Giorgiana-Eliza CÎRA-GRIGORESCU	PEDEAPSA LUI CIOMPI
Florin-Cristian BROASCĂ	CELE DOUĂ REGATE
Mara DAVID	FLUTURELE RA
Claudia COMAN	A-MICUL ȘI A-MICA
Naomi GHIRA	MĂMICA VINE IMEDIAT
Roxana Maria POPA	VULPEA PĂCĂLITĂ DE IEPURAȘI

Cuprins

CAPITOLUL I.

POVESTEA – caracterizare educațională și didactică.....9

I.1. Povestea – definiție și precizări metodologice 9

I.2. Taxonomii ale poveștilor.....13

I.3. Povestea educatoarei/ învățătoarei 22

I.4. Lectura educatoarei/ învățătoarei.....23

CAPITOLUL II.

POVESTIREA – caracterizare educațională și didactică 27

II.1. Povestirea – definiție, încadrare taxonomică și precizări metodologice 27

II.2. Povestirea morală și povestirea religioasă.....34

II.3. Povestirile educatoarei/ învățătoarei 36

II.3.1. Repovestirea (realizată de educatoare/ învățătoare) 36

II.3.2. Povestirea educatoarei/ învățătoarei 37

II.4. Povestirile copiilor 39

II.4.1. Repovestirile 40

II.4.1.1. Repovestirea după (un șir de) ilustrații/ imagini/ planșe/ tablouri/ expuneri vizuale.....	41
II.4.1.2. Repovestirea după un plan verbal.....	42
II.4.1.3. Repovestirea după/ pe baza unui text citit	43
II.4.1.4. Repovestirea liberă	45
II.4.2. Povestirile create de copii.....	45
II.4.2.1. Povestiri pe baza unui șir de ilustrații	46
II.4.2.2. Povestiri cu/ pe baza unui început dat.....	48
II.4.2.3. Povestiri pe baza unui plan dat	50
II.4.2.4. Povestiri după modelul educatoarei/ învățătoarei.....	50

CAPITOLUL III.

NARAȚIUNEA – caracterizare educațională și didactică 53

III.1. Narațiunea – definiție și precizări metodologice 53

III.2. Storytelling 58

III.3. Digital storytelling 59

CAPITOLUL IV.

EXEMPLIFICĂRI, CONTEXTUALIZĂRI ȘI ANALIZE DIDACTICE....61

LISTA REFERINȚELOR BIBLIOGRAFICE.....195

CAPITOLUL I.

Povestea – caracterizare educațională și didactică

I.1. Povestea – definiție și precizări metodologice

În scopul facilitării proiectării și realizării proceselor și activităților educaționale, la diferite niveluri ale învățământului și în modalități particulare, se folosesc instrumente educaționale/ didactice/ pedagogice, respectiv o serie de mijloace/ resurse operaționale. Ele pot fi de natură cognitivă/ intelectuală, materială, metodologică, curriculară, tehnologică sau digitală și sunt valorificate pentru atingerea finalităților educaționale. Prin utilizarea lor în demersurile, activitățile și procesele educaționale, se facilitează implementarea strategiilor didactice și realizarea comunicării didactice. Aceste instrumente educaționale/ didactice/ pedagogice contribuie semnificativ la asigurarea funcționalității tuturor etapelor activităților educaționale: proiectare, realizare, control, monitorizare, evaluare și reglare.

La nivelul învățământului preșcolar și primar, date fiind particularitățile de vârstă ale educabililor, un rol special îl deține povestea, care deține o valoare instrumentală specială.

Ea deține statutul de instrument didactic de natură cognitivă/intelectuală, valorificabil în toate etapele demersului didactic: predare, învățare și evaluare.

În continuare, ne propunem să realizăm o analiză a conceptului de poveste, atât pe dimensiune literară, cât și didactică, oferind precizări metodologice referitoare la valorificarea poveștilor în contexte didactice.

Din punct de vedere **literar**, povestea este o specie a epicii (populare) în proză, în care se relatează întâmplări fantastice ale unor personaje imaginare în luptă cu personaje nefaste și în care binele triumfă, basm, prin extensiune narațiune cuprinzând fapte posibile sau reale (*Dicționarul explicativ al limbii române*, 2016). Termenii basm și poveste sunt considerați, în general, sinonimi, cel de-al doilea fiind mai des întâlnit în limbajul popular. Există însă cercetători care diferențiază basmul de poveste, acesta din urmă caracterizându-se printr-o narațiune mai liberă de clișeele basmului, cu adaptări locale și mai puține elemente fabuloase. Povestea este „termen generic popular care denumește toate speciile narrative în proză provenite din tradiție: basmul despre animale, basmul propriu-zis, legenda și snoava. Doar în Oltenia și Muntenia prin poveste se înțelegeau numai narațiunile scurte, deci basmul despre animale, legenda și snoava, în timp ce basmul denumea specia mai lungă, basmul propriu-zis.” (Bîrlea, 1976, p. 300). O caracteristică a basmului este personajul himeric și animalele care interacționează verbal cu ființa umană: „Basmul e un gen vast, depășind cu mult romanul, fiind mitologie, etică, știință, observație morală etc. Caracteristica lui este că eroii nu sunt numai oameni, ci și

anume ființe himerice, animale. [...] Ființele neomenești din basm au psihologia și sociologia lor misterioasă. Ele comunică cu omul, dar nu sunt oameni. Când dintr-o narațiune lipsesc acești eroi himerici, n-avem de a face cu un basm.” (Călinescu, 1965, p. 9). Potrivit Dicționarului Praxiologic de Pedagogie (volumul V: P-Z), în contexte educaționale, poveștile dețin puternice valențe instrumentale formative, sprijinind educabilii să își dezvolte abilități transversale (de interacțiune, exprimare liberă, socializare, comunicare, argumentare etc.) și sisteme de valori (Bocoș (coord.) et al., 2019).

Din punct de vedere **didactic**, povestea este valorificată, prin excelență, pentru formarea și dezvoltarea abilităților și competențelor de comunicare ale preșcolarilor și ale elevilor. Aceste abilități și competențe se referă la facultatea educabililor de a exprima și de a interpreta concepte, idei, sentimente, fapte și opinii, oral și în scris (a asculta, a vorbi, a citi și a scrie în limba maternă sau într-o limbă străină) și de a avea interacțiuni lingvistice adecvate și creative, de a transmite și recepta mesaje comunicaționale, în diverse situații școlare și extrașcolare. Ca instrument fundamental al gândirii și al conștiinței, comunicarea facilitează:

- exprimarea ideilor, opiniilor, convingerilor și valorilor;
- stabilirea relațiilor interpersonale;
- influențarea în sens dezirabil și reglarea comportamentului celorlalți;
- dezvoltarea capacităților lingvistice și comunicaționale ale educabililor;

- dezvoltarea capacităților gândirii, a capacităților imaginative și creative ale educabililor.

Comunicarea se realizează prin intermediul limbii și presupune, deopotrivă, dezvoltarea competenței de a recepta mesaje orale și scrise, dar și dezvoltarea competenței de a elabora mesaje orale și scrise adecvate diferitelor situații de comunicare, contexte de comunicare și interlocutori. Prin urmare, demersul didactic de formare a competențelor de comunicare va viza atât aspectele teoretice ale limbii materne și ale regulilor de utilizare a acesteia, cât și punerea educabililor în cele mai diverse contexte relaționale specifice comunicării. Competențele de comunicare în limba maternă sau într-o limbă străină se formează, în special, prin demersuri de învățare specifice domeniilor experiențiale, respectiv ariilor curriculare „Limbă și comunicare” și „Om și societate”. Fiind o competență transversală, competența de comunicare este valorificată și dezvoltată și în studiul altor domenii experiențiale și arii curriculare.

Pe lângă competențele de comunicare în limba maternă, dezvoltarea unor competențe comunicaționale în limbile străine ne apropie de cultura altor popoare, ne ajută să o înțelegem și, de asemenea, ne ajută să o împărtășim pe a noastră. Limbile străine reprezintă, în societatea contemporană, o instrumentalizare la fel de importantă ca o primă alfabetizare. Fără stăpânirea lor, accesul persoanei la mesaje esențiale pentru propria adaptare și existență este limitat considerabil. Așa cum învață copilul să citească stabilind o echivalență între noile

simboluri scrise și simbolurile vorbite, deja familiare, cunoscute, tot în același mod se învață limbile străine, stabilind echivalențe între noile simboluri (atât vorbite, cât și scrise) ale limbii străine și corespondentele lor – deja însușite cu sensurile lor – din limba maternă. În acest fel, copilul (re)construiește mesajele limbii străine în mesaje ale limbii materne.

Poveștile în limbi străine sunt utilizate pentru învățarea limbilor străine, apelând la o formă vorbită a acestora, care este prezentată înainte de forma scrisă. Astfel, preșcolarii care nu dețin abilități de scriere și citire, pot învăța limba străină folosind mecanismele limbii materne gata fixate în gândirea și în limbajul lor, spre deosebire de școlari, care pot utiliza atât forma vorbită, cât și forma scrisă a poveștilor, pentru receptarea și decodificarea mesajelor transmise.

Competențele de comunicare în limba maternă și cele de comunicare în limbile străine sunt considerate instrumente de activitate intelectuală de nivel elementar, de aici importanța însușirii lor și grija cu care trebuie formate, începând cu vârsta preșcolarității. Cu atât mai mult, competențele de comunicare, în general, sunt fundamentale pentru pregătirea preșcolarilor pentru viața de elev, precum și pentru adaptarea școlară, pentru integrarea școlară și pentru integrarea socială a elevilor.

I.2. Taxonomii ale poveștilor

În vederea atingerii obiectivelor didactice, este utilă realizarea de taxonomii ale poveștilor, astfel încât cadrul didactic, ținând cont de strategia didactică, să selecteze și să

valorifice cele mai adecvate povești, integrându-le în demersurile instructiv-educative:

a) În funcție de **forma lor narativă**, poveștile pot fi clasificate în trei categorii:

- 1) **Povești orale** (valorificarea lor în contexte educaționale presupune comunicare educațională orală);
- 2) **Povești scrise** (valorificarea lor în contexte educaționale presupune comunicare educațională scrisă);
- 3) **Povești digitale/ electronice** (valorificarea lor în contexte educaționale presupune comunicare educațională digitală/ electronică);

b) În funcție de **numărul sistemelor semiotice integrate**, poveștile pot fi clasificate în două categorii:

- 1) **Povești cu text monomodal** (bazate pe un singur sistem semiotic – lingvistic, vizual, audio sau spațial);
- 2) **Povești cu text multimodal** (bazate pe două sau mai multe sisteme semiotice combinate: lingvistic și vizual; vizual și audio; vizual, audio și spațial ș.a.), în scopul de a crea un sens și a transmite un mesaj complex, de a realiza conexiuni inedite între imagine și text;

c) În funcție de **limba** în care au fost scrise, poveștile pot fi:

- 1) **Povești în limba română;**
- 2) **Povești într-o limbă străină;**

d) În funcție de **extinderea textului** poveștii:

- 1) **Povești scurte;**
- 2) **Povești medii;**
- 3) **Povești lungi;**

e) În funcție de **natura conținutului**, poveștile pot fi clasificate în mai multe categorii, dintre care amintim:

- 1) **Povești despre copilărie;**
- 2) **Povești despre familie;**
- 3) **Povești cu zâne;**
- 4) **Povești cu animale;**
- 5) **Povești cu anotimpuri sau fenomene meteorologice;**
- 6) **Povești cu jucării;**
- 7) **Povești cu mașini și aparate mecanice, tehnologice și/ sau digitale;**
- 8) **Povești de știință și ficțiune/ științifico-fantastice (povești science fiction);**
- 9) **Povești fantastice;**
- 10) **Povești de aventură;**
- 11) **Povești istorice;**
- 12) **Povești filozofice;**
- 13) **Povești morale;**
- 14) **Povești religioase;**
- 15) **Povești egalitariste și umanitariste;**
- 16) **Povești cu tâlc;**
- 17) **Povești din folclorul românesc (basme, mituri, legende, povești populare);**

18) Povești din folclorul diferitelor popoare (basme, mituri, legende, povești populare);

19) Povești romantice;

20) Povești satirice;

21) Povești distractive;

f) În funcție de gradul de realism implicat, poveștile pot fi:

1) Povești adevărate/ reale (bazate pe evenimente din viața reală);

2) Povești fictive/ imaginare (bazate pe evenimente fictive/ imaginare);

3) Povești mixte (bazate pe evenimente din viața reală și pe evenimente imaginare);

g) În funcție de tipul de personaje, poveștile pot fi:

1) Povești cu personaje umane;

2) Povești cu personaje nonumane;

3) Povești cu personaje nonumane personificate (obiecte personificate, animale personificate, anotimpuri personificate, fenomene ale naturii personificate, astre și corpuri cerești personificate, jucării personificate ș.a.);

4) Povești combinate (personajele sunt din două sau din trei dintre categoriile 1-3);

h) În funcție de scopul didactic pentru care sunt valorificate, poveștile pot fi:

1) Povești destinate familiarizării educabililor cu anumite problematici;

- 2) **Povești destinate dezvoltării cognitive a educabililor;**
- 3) **Povești destinate dezvoltării socio-emoționale a educabililor;**
- 4) **Povești destinate dezvoltării morale a educabililor;**
- 5) **Povești destinate dezvoltării din punct de vedere civic a educabililor;**
- 6) **Povești destinate dezvoltării religioase a educabililor;**
- 7) **Povești destinate dezvoltării personale a educabililor;**
- 8) **Povești destinate dezvoltării abilităților și competențelor comunicaționale ale educabililor;**
- 9) **Povești terapeutice;**
- 10) **Povești destinate dezvoltării imaginației și creativității educabililor;**
- 11) **Povești destinate destinderii, relaxării și distracției educabililor;**

i) În funcție de **autorul lor**, poveștile pot fi clasificate în următoarele categorii:

- 1) **Povești create de autorii de literatură pentru copii –**
Povești compuse/ create de autori preocupați de realizarea de scrieri pentru copii. Literatura pentru copii (romane, povești, povestiri, basme, snoave, proză pentru copii) se adresează segmentului de vârstă 1-18 ani, respectiv celor aflați la anii copilăriei și ai adolescenței. Dintre autorii români de literatură pentru copii, menționăm câteva nume consacrate: Ion Creangă, Mihail Sadoveanu, Petre Ispirescu, Barbu Ștefănescu Delavrancea, Ioan Slavici, Elena Farago,

George Topârceanu, Ion Agârbiceanu, Nina Cassian, Cezar Petrescu. Dintre autorii internaționali de literatură pentru copii, menționăm următoarele nume consacrate: Charles Perrault, frații Grimm, Hans Christian Andersen, Mark Twain, Jean de La Fontaine, Edmondo De Amicis, Carlo Collodi, Rudyard Kipling, Lewis Carroll și Andrew Lang.

- 2) **Povești create de copii/ elevi** – Povești compuse/ create de copii/ elevi în contexte formale (în sala de grupă/ clasă, în cluburi de lectură/ storytelling) sau informale (acasă), fie la solicitarea cadrului didactic, fie din proprie inițiativă. Crearea de povești reprezintă un act creativ/ creator, care ajută autorul să se cunoască pe sine, să își exprime sinele, să realizeze clarificări personale și să își amelioreze reacțiile, valorificându-și imaginația, creativitatea, intuiția, logica și limbajul.
- 3) **Povești create de educatoare/ învățătoare** – Povești compuse/ create și valorificate în contexte didactice de către educatoare/ învățătoare, în conformitate cu finalitățile educaționale urmărite. Educatoarea/ învățătoarea va construi textele literare astfel încât acestea să se înscrie în mod armonios în strategiile didactice elaborate, să genereze experiențe de învățare pozitive, constructive, dezirabile și să contribuie formativ și informativ la transmiterea mesajelor și valorilor educaționale dorite. Adesea, poveștile pot să fie create pornindu-se de la

întâmplările și evenimentele petrecute în viața grupei/ clasei sau de la întâmplările și evenimentele povestite de educabili. În unele situații, poveștile create de educatoare/ învățătoare pot avea efect terapeutic, caz în care vorbim despre **povești terapeutice**.

Poveștile terapeutice reprezintă o categorie aparte de povești, sunt povești „vindecătoare”, care transmit întotdeauna un mesaj bine definit și care au un scop precis, fiind alese în funcție de problematica pe care povestitorul/ părintele/ terapeutul/ cadrul didactic intenționează să o abordeze. „Așadar, rolul poveștilor terapeutice este de a pune persoana căreia i se adresează în contact cu nevoile, dorințele, problemele sale. În momentul în care se întâmplă acest lucru, persoana procesează informațiile, interiorizează povestea, se identifică cu personajul ei, trăiește experiențe pozitive și găsește soluții posibile la problemele sale. Mesajul poveștii terapeutice este bine definit și trebuie să fie adaptat particularităților de vârstă și individuale ale persoanei căreia i se adresează. Astfel, pot exista povești terapeutice în domenii diverse: educațional, social, profesional sau familial, însă cu același rol: identificare de soluții sau schimbarea perspectivei. Problema personală a celui care ascultă povestea este pusă pe seama personajului din poveste, în acest mod ascultătorul nu va mai simți nevoia de a nega un adevăr sau de a se apăra atunci când se simte criticat. Prin povestea terapeutică pot fi scoase la iveală emoții, sentimente, gânduri (de exemplu, frământări, frustrări, dorințe, frici, nelămuriri, invidii, învinuiri, întrebări fără răspuns) care

riscă să rămână ascunse în inconștient.” (Bocoș (coord.) et al., 2019, pp. 112-113).

În contextul lucrării de față ne vom referi la **povestea terapeutică pentru copii** – o poveste terapeutică aparent simplă, care poate avea ca personaje oameni, animale (sau chiar obiecte), care trăiesc întâmplări comune, din viața de zi cu zi. Pentru a fi valorificată eficient, povestea terapeutică se povestește (se spune) și nu se citește. Ea trebuie să se potrivească cât mai bine cu problema specifică a copilului, care să conștientizeze că nu este singurul care are probleme, întrebări, neliniști, frici, experiențe negative, că sunt și alții care trec prin situații similare și care găsesc rezolvări la problemele lor. Povestea terapeutică nu îl critică, etichetează sau somează pe copil spre schimbare, ci facilitează identificarea lui cu anumite personaje și, implicit, transpunerea soluției din poveste și în situația sa.

Identificarea copiilor cu personajele și cu situațiile din poveste îi ajută pe aceștia să se distanțeze emoțional de situația delicată în care se află, îi sprijină în conștientizarea și în exprimarea facilă a trăirilor și a emoțiilor și, astfel, să devină capabili să depășească momentele dificile și să rezolve situațiile particulare în care se află. Avantajul utilizării poveștilor terapeutice este acela că educabilul nu se simte direct vizat (implicat în situația analizată), astfel încât nu opune rezistență, este deschis în comunicarea cu adulții care îi povestesc, chiar dezinvolt, pentru că „nu este vorba despre el”. În unele situații, poveștile terapeutice pot integra întrebări ajutătoare, care sunt adresate de către adulți, la sfârșitul poveștii, pentru a-l ajuta pe

copil să își clarifice anumite aspecte ale poveștii și să le transfere în situația proprie. Finalitatea majoră a poveștii terapeutice este de a-i oferi copilului o alinare, un confort psihic, de a contribui la asigurarea stării lui de bine, prin faptul că pot fi considerate „vindecătoare” pentru problema specifică a copilului. Poveștile terapeutice pentru copii pot fi utilizate de către persoane specializate (psihoterapeuți și psihologi), dar și de către părinți și cadrele didactice, în vederea influențării formative a educabililor cu caracteristici precum: temperament introvertit; timiditate exagerată; anxietate socială; atitudine de refuz în efectuarea anumitor acțiuni opoziționism provocator; impolitețe; teamă; frică; instabilitate emoțională; autocontrol deficitar; stimă de sine scăzută; dificultăți de adaptare școlară și de învățare; dezinteres față de lecții; abandon în fața unei greutăți; dificultăți în respectarea regulilor de grup; motivație scăzută pentru învățare; comportamente indezirabile; agresivitate; bullying etc.

La vârsta adultă se utilizează **povestea terapeutică pentru adulți** – o poveste terapeutică mai complexă decât povestea terapeutică pentru copii, cu multe metafore și cu un limbaj mai complex. Poveștile terapeutice pentru adulți pot fi folosite în diverse scopuri, precum: negativism; lipsa de comunicare; lipsa motivației la locul de muncă; nerespectarea regulilor de grup; sacrificiul matern; dependența de droguri; comportamentele indezirabile etc.

În învățământul primar și preșcolar, povestea reprezintă o resursă instrumentală frecvent utilizată în comunicarea

didactică și în valorificarea conținuturilor curriculare. Date fiind particularitățile de vârstă ale educabililor, povestea deține bogate valențe formative și informative, facilitează comunicarea didactică de tip creativ și atingerea finalităților educaționale, dintre care amintim formarea și dezvoltarea la educabili a competențelor de comunicare.

I.3. Povestea educatoarei/ învățătoarei

În vederea valorificării caracterului instrumental al poveștilor, adesea, cadrul didactic recurge la **povestea educatoarei/ învățătoarei**, prin intermediul căreia, se pot atinge atât finalități formative, cât și informative. Ca mijloc/ resursă operațională în activitatea didactică, poveștile educatoarei/ învățătoarei „sunt activități de expunere orală a conținutului unor texte literare, cu caracter realist-științific sau fantastic (povești, basme, legende, balade, schițe). În măsura în care educatoarea expune povestea într-o formă corectă din punct de vedere stilistic și gramatical, pătrund în limbajul copiilor forme de exprimare specifică atât limbii literare, cât și celei populare, se favorizează însușirea fără dificultate a unor forme stilistice, expresii populare (epitete, hiperbole).” (Gherghina & Novac, 2005, p. 28). Poveștile educatoarei/ învățătoarei au ca principale finalități: captarea și menținerea atenției educabililor; activizarea acestora; încurajarea exprimării lor libere; corectarea comportamentelor indezirabile și greșite; formarea de atitudini pozitive.

În conceperea strategiilor didactice bazate pe povestea educatoarei/ învățătoarei, se promovează valori și mesaje educaționale, exploatându-se morala poveștilor, în concordanță cu tema activității didactice/ lecției, întregindu-se astfel conținuturile curriculare, ca premisă a atingerii finalităților educaționale. Adesea, poveștile educatoarei/ învățătoarei sunt alese în funcție de întâmplările și de evenimentele petrecute în viața grupei/ clasei sau petrecute în contexte informale și povestite de educabili (Bocoș (coord.) et al., 2019).

I.4. Lectura educatoarei/ învățătoarei

În aplicarea, în practica predării, a strategiilor didactice bazate pe diferite tipuri de povești (poveste creată de autorii de literatură pentru copii, povestea educatoarei/ învățătoarei, poveste creată de educatoare/ învățătoare, poveste creată de copii/ elevi), mijlocul didactic de realizare îl constituie **lectura educatoarei/ învățătoarei**, valorificabilă atât în activitățile didactice pe discipline, cât și în activitățile didactice integrate.

Din punct de vedere metodic, în proiectarea și realizarea lecturii educatoarei/ învățătoarei, este necesar să se aibă în vedere următoarele cerințe și recomandări didactice:

a) alegerea textelor să se realizeze astfel încât conținutul acestora să fie corelat cu evenimentele trăite de copii (respectiv să țină cont de particularitățile de vârstă și individuale ale acestora), cu trebuințele și cerințele lor educaționale de moment, precum și cu evenimente din viața socială, religioasă, culturală etc. a micro- și macrocomunității (de *exemplu*, spre

finalul anului calendaristic, în așteptarea lui Moș Crăciun, sunt adecvate textele cu tematică religioasă, colindele, poeziile despre iarnă, poeziile și textele referitoare la Sărbătorile de iarnă);

b) criteriile generale de selecționare a textelor care vor fi lecturate, sunt aceleași ca în cazul povestirilor: accesibilitatea, atractivitatea, măsura în care stârnesc interesul preșcolarilor și al elevilor, valențele educative, valoarea estetică și artistică;

c) spre deosebire de povestiri, textele care urmează să fie citite trebuie să fie mai scurte, deoarece audierea unei lecturi este mai obositoare, necesitând din partea preșcolarilor și elevilor o concentrare mai mare; de regulă, durata lecturilor este de 10-15 minute;

d) este necesar să se aibă în vedere faptul că nu este suficientă citirea unui text numai o singură dată, ci lectura acestuia trebuie repetată după un anumit interval, pentru a se asigura reținerea mesajului acestuia, a personajelor, a evenimentelor, a unor expresii literare etc.;

e) întrucât privirea educatoarei/ învățătoarei este ațintită mai mult asupra cărții din care citește, comunicarea ei cu grupa de preșcolari/ clasa de elevi se realizează mai greu decât la povestire (caz în care dascălul are, în permanență, în raza privirii figurile copiilor, poate constata interesul acestora pe timpul lecturii, poate recurge ușor la comunicare nonverbală pentru a transmite mesajul), se recomandă organizarea de mici secvențe didactice în care să se asigure contactul vizual cu educabilii;

f) lectura se axează, în principal, pe expresivitatea educatoarei/ învățătoarei, pe modulația și nuanțarea vocii, mijloc eficace, dar insuficient pentru copil (la care văzul este receptorul cu influența cea mai puternică), de aceea se recomandă organizarea de mici secvențe didactice în care să se obțină feedback de la educabili, să se explice, să se clarifice, să se răspundă la întrebările adresate de educabili etc.;

g) ca structură, lectura literară se desfășoară după verigile și în funcție de cerințele unei activități de povestire; lectura unui text trebuie să fie însoțită de explicarea sensului cuvintelor noi și să se încheie cu discuții de sumarizare și esențializare a textului ascultat; aceste discuții reprezintă un mijloc pentru fixarea și cristalizarea impresiilor produse de textul literar asupra gândirii (idei, impresii, păreri, mesaje, învățături, povețe etc.) și simțirii (trăiri, sentimente etc.) copiilor, precum și un mijloc eficient de educare a limbajului; discuțiile pot fi organizate în mai multe modalități:

- li se cere preșcolarilor/ elevilor să formuleze întrebări în legătură cu conținutul lecturii audiate;
- se inițiază conversații în legătură cu problema pusă de text, cu mesajul transmis de autor, cu eventualele reflecții și întrebări formulate de acesta;
- se valorifică impresiile personale ale copiilor sau întâmplări asemănătoare din viața lor;

h) reproducerea de către preșcolari/ elevi a textelor ascultate se poate face după repetarea cel puțin încă o dată a lecturii și este recomandabil să se realizeze individual sau cu grupe mici de copii; dacă aceștia întâmpină dificultăți în

reproducerea textului, ei pot fi sprijiniți prin adresare de întrebări, care să îi ajute să reconstruiască firul logic al textului; dacă este nevoie, educatoarea/ învățătoarea le amintește copiilor elementele de conținut pe care aceștia le-au uitat, eventual, recitind unele pasaje și făcând unele precizări clarificatoare;

i) este important să se mențină dispoziția afectivă pozitivă a copiilor în relație cu textul citit și să se asigure participarea lor activă și interactivă în secvența didactică destinată lecturii.

Lectura educatoarei/ învățătoarei reprezintă un mijloc didactic de valorificare în contexte educaționale a diferitelor tipuri de povești (poveste creată de autorii de literatură pentru copii, povestea educatoarei/ învățătoarei, poveste creată de educatoare/ învățătoare, poveste creată de copiii/ elevi), și, totodată, de activizare a educabililor.

CAPITOLUL II.

Povestirea – caracterizare educațională și didactică

II.1. Povestirea – definiție, încadrare taxonomică și precizări metodologice

În vederea prezentării unor considerații educaționale și didactice referitoare la povestire, ne propunem să realizăm o analiză a acestui concept pe dimensiunea literară.

Din punct de vedere **literar**, povestirea reprezintă „forma arhetipală, originară a comunicării narrative, ipostază existențială fundamentală pentru ființa capabilă să transmită și să recepteze.”. În sens larg, accepțiunea termenului implică un ceremonial „inebranlabil al relatării și al ascultării, al istorisirilor rostite și al auditoriului provocat să participe” (Vlad, 1996, p. 85). Ca specie a genului epic, povestirea este similară cu nuvela, având trăsături slab individualizate, în unele literaturi neexistând o distincție terminologică între cele două specii. Ca specie literară, povestirea se definește ca o narațiune în care faptele sunt relatate din perspectiva unui narator care este martor sau participant la evenimentul povestit, accentul fiind pus pe situații și întâmplări și mai puțin

pe personaje. Relația dintre narator și naratar (cititorul sau destinatarul) este strânsă și se realizează prin atmosfera povestirii, oralitate.

De asemenea, povestirea poate reprezenta o tehnică a relatării, cunoscută sub numele de narațiune; „se confundă cu *narațiunea*. Povestirea apare aproape în toate speciile genului epic, ca formă esențială și arhetipală a epicului.” (Anghelescu et al., 2004, p. 188). Identificarea povestirii cu narațiunea se bazează pe identitatea de sens a verbelor respective, a nara – a povesti (*Dicționar de termeni literari*, 1976). Narațiunea se centrează pe o înșiruire a unor acțiuni, evenimente, întâmplări etc., relatate din perspectiva subiectivă a unei persoane, care face apel la o pronunțată notă de oralitate.

Din punct de vedere **didactic**, povestirea (didactică) reprezintă metoda didactică expozitivă care face parte din categoria metodelor de comunicare orală, folosită, cu precădere, în învățământul preșcolar și primar, fiind „un excelent exercițiu care conduce spre însușirea unei mari bogății de reprezentări vii și clare, care incită la subtile analize și comparații, înlesnește înțelegerea lucrurilor și desprinderea esențialului, a unor învățăminte.” (Cerghit, 2006, p. 131).

Ca metodă de învățământ, povestirea facilitează transmiterea de cunoștințe declarative, strategice și procedurale, care nu pot fi dobândite de către copii prin experiență personală directă, precum și trăirea unor emoții, stări și sentimente, care complementar, ajută la atingerea finalităților educaționale.

Povestirea (didactică) constă în prezentarea orală, corectă, clară, logică și expresivă a unor evenimente, fapte și întâmplări, fenomene, idei, pe care copiii nu le dobândesc încă prin experiența proprie; adesea povestirea se realizează cu ajutorul unor imagini intuitive, care îi ajută pe educabili să desprindă mesajele acestora. Preșcolarii și școlarii sunt fermecați de lumea fantastică a basmelor, poveștilor și povestirilor, le ascultă cu plăcere chiar dacă sunt repetate și își manifestă dorința ca activitățile bazate pe metoda povestirii să dureze cât mai mult. Prin povestiri, copiii reușesc să treacă dincolo de experiențele nemijlocite și au posibilitatea să-și reprezinte obiecte, evenimente, fenomene, situații reale sau fictive.

Elementele de compoziție specifice textului narativ sunt:

- a) povestitorul, instanța narativă, „vocea delegată” de autor să relateze, să povestească evenimentele (narator);
- b) personajele (participanții la acțiune);
- c) acțiunile (desfășurarea întâmplărilor într-o anumită ordine), rezultând întregul, ceea ce determină ca mesajul să fie transmis și, ulterior, repetat de grupul de educabili.

Eficiența utilizării metodei povestirii este condiționată de respectarea unor cerințe metodice, cum ar fi:

- selecționarea atentă a faptelor prezentate, ținând cont de particularitățile de vârstă ale educabililor;
- asigurarea caracterului logic al prezentării faptelor, indiferent dacă sunt reale sau imaginare;
- utilizarea unei exprimări corecte, simple, clare, nuanțate, definirea termenilor noi, a regionalismelor, a elementelor de jargon, clarificarea metaforelor etc.,

pentru a determina participarea cognitivă și afectivă eficientă a educabililor;

- accentuarea caracterului activizant al secvențelor didactice bazate pe metoda povestirii, prin introducerea, pe parcursul povestirii, de elemente de suspans, de elemente imaginare, fantastice și prin crearea unor situații contradictorii sau dificile, a unor situații-problemă etc.;
- prezentarea și ilustrarea conținutului cu ajutorul desenelor, proiecțiilor, înregistrărilor, fragmentelor audio și video din opere literare, secvențelor muzicale, elementelor de dramatizare, impresiilor personale ale naratorului etc. despre situațiile, faptele și evenimentele prezentate;
- valorificarea conținutului povestirii în modalități adecvate contextului didactic, prin modalități de povestire atrăgătoare și antrenante, pentru a determina orientarea atenției educabililor atât spre conținutul povestirii (respectarea înlănțuirii logice a evenimentelor relatate și asigurarea coerenței ideatice), cât și spre formă (modalitatea captivantă de prezentare a faptelor relatate, elementele audio și imagistice utilizate, resursele materiale prezentate, elementele verbale, dar și cele nonverbale și paraverbale valorificate, pauzele de impact ale naratorului etc.);
- valorificarea, deopotrivă, a potențialului educațional din punct de vedere cognitiv (caracterul informativ, descriptiv, intuitiv și evocator) și a potențialului

educațional din punct de vedere noncognitiv (caracterul formativ și emoțional) al povestirilor, pentru a spori valoarea comunicării didactice.

Implicarea directă și afectivă a celui care povestește/narează anumite evenimente, fapte sau întâmplări petrecute, stârnește în sufletul copiilor diverse trăiri emotive (iubire, ură, bucurie, tristețe etc.), le dezvoltă imaginația și dorința de a intra în lumea fantastică, imaginară sau miraculoasă a ficțiunii literare și sporește activismul acestora.

Activitatea de povestire din cadrul activităților didactice realizate în ciclul primar și preșcolar are rolul de a dezvolta procesele psihice: gândirea, memoria (este stimulată memoria voluntară), imaginația și limbajul educabililor. Povestirea dezvoltă procesul de gândire logică prin faptul că, fiecare poveste are un fir roșu în secvențele povestirii, care se înlănțuie logic, iar întâmplările se prezintă succesiv, astfel încât copilul să poată să sesizeze logica anumitor evenimente sau trăiri. Memoria voluntară este dezvoltată la copii prin povestire, în momentul în care ei rețin desfășurarea evenimentelor și trebuie să le prezinte cu ajutorul unor mijloace didactice indicate de cadrul didactic. Astfel, ca urmare a dezvoltării gândirii, a limbajului interior, memoria copiilor trece de la forme inferioare și mai puțin productive la altele superioare, cu un grad mai mare de productivitate. În acest fel, în paralel cu memorarea involuntară (neintenționată) se dezvoltă și cea voluntară (intenționată), iar alături de memorarea mecanică apare și memorarea logică, înregistrându-se progrese în toate procesele memoriei implicate în prelucrarea informațiilor

(encodarea, stocarea/ păstrarea, activarea, reactualizarea), precum și în cea ce privește calitățile acesteia (volumul, rapiditatea întipăririi, durata păstrării).

Prin intermediul povestirilor se dezvoltă următoarele procese psihice ale copiilor:

- gândirea logică – datorită descoperirii/ realizării succesiunii logice a evenimentelor din povestire;
- memoria voluntară – prin fixarea desfășurării evenimentelor și prin redarea lor în succesiunea lor logică (cu ajutorul educatoarei și al mijloacelor didactice utilizate);
- imaginația – prin: crearea unor imagini noi în baza observării imaginilor prezentate, a prelucrării reprezentărilor și a experienței cognitive anterioare; accentuarea caracterului activ și intențional al imaginației; intensificarea activității de prelucrare analitico-sintetică a reprezentărilor; îmbinarea imaginației creatoare cu cea reproductivă, proces susținut de îmbogățirea experienței cognitive, de diversificarea reprezentărilor, de dezvoltarea gândirii și a noilor dorințe, interese, nevoi educaționale; acest proces imaginativ poate fi stimulat de joc, respectiv prin transpunerea poveștilor în contexte ludice, în medii formale sau informale;
- limbajul – ca mijloc fundamental de comunicare; copiii folosesc tot mai multe substantive, verbe, adjective, la început, ei exprimându-se în propoziții scurte, simple, iar, ulterior, pe baza achizițiilor acumulate (cuvinte și

expresii noi), în propoziții mai complexe; prin intermediul povestirii, pătrund în limbajul copiilor forme de exprimare literare, dar și populare, recurgându-se la procedee metodice, cum ar fi: repetarea, prezentarea imaginilor, lectura după imagini și dramatizarea;

- gândirea – se dezvoltă având ca suport limbajul cu care ea interacționează, nivelul de dezvoltare al limbajului reflectând nivelul de dezvoltare al gândirii;
- atenția – prin mobilizarea, concentrarea și focalizarea căreia, copiii sunt sprijiniți să înțeleagă și să memoreze elemente ale poveștilor: numele personajelor, caracteristicile lor, trăsăturile lor comportamentale, evenimentele povestirii, înșiruirea logică a evenimentelor, analizarea succesiunii evenimentelor, prezentarea corectă a unor fragmente ale povestirii etc.

Prin intermediul povestirii, copiii își însușesc un sistem de cunoștințe științifice, ajungând la formarea de priceperi și deprinderi, la dezvoltarea capacităților intelectuale și la formarea concepției despre lume și viață, a conduitei și conștiinței morale, a capacităților de cunoaștere și creație. Atenția și gândirea logică sunt dezvoltate prin asigurarea succesiunii firești a întâmplărilor din poveste. Memoria voluntară se dezvoltă atunci când preșcolarii sunt puși în ipostaza de a reține succesiunea evenimentelor pentru a o expune mai apoi, orientați fiind de întrebările cadrelor didactice sau pe baza unor elemente de suport pentru repovestire – planșe didactice, ilustrații, tablouri, imagini. Imaginația și creativitatea se exersează prin crearea unor noi conexiuni, a

unor noi reprezentări, prin găsire de soluții, prin introducerea de noi personaje, prin identificarea de noi probleme, prin conceperea unor părți ale povestirii (de exemplu, în situațiile în care este dat doar începutul unei povestiri) etc.

II.2. Povestirea morală și povestirea religioasă

Povestirile pot avea valoare cognitivă, morală, religioasă, etică, estetică etc., transmițând mesaje educaționale de impact, ceea ce face ca ele să exercite o puternică influență în dezvoltarea personalității copiilor. Dintre tipurile de povestiri cu accentuate valențe formative, amintim:

– **Povestirea morală** – reprezintă un tip de povestire utilizată ca metodă de educație morală „care constă în expunerea descriptivă a unui subiect sau a unei teme care conține fapte morale. Un rol important în expunere/ povestire îl are modul concret de realizare a lecturii textului, ținând cont de faptul că acțiunea de a povesti și de a reda evenimente, fapte, acțiuni etc. este mai degrabă artă. Expunerea/ povestirea va fi urmată de formularea, împreună cu elevii, a unor concluzii referitoare la aspectele morale implicate (concluziile pot fi precedate de un dialog cu privire la esența valorilor morale prezentate în cadrul povestirii).” (Bocoș & Jucan, 2019, p. 37). Astfel, mesajul moralizator al cadrului didactic poate fi înlocuit cu succes de o povestire morală sau de conceperea unei povestiri morale adecvate contextului didactic, prin intermediul căreia educatorul/ învățătorul poate transmite valori morale într-o manieră atractivă, fără ca elevul/

preșcolarul să se simtă dojenit sau muștrat. Este o practică des întâlnită în rândul cadrelor didactice de a extrage învățătura/morala ca o etapă finală a metodei povestirii sau lecturii. Deci, povestea ca instrument și povestirea ca metodă didactică deservesc dezideratele educației morale din școli și grădinițe.

Identificarea aspectelor morale și a învățăturilor morale sprijină semnificativ formarea de atitudini și deprinderi morale, necesare pe tot parcursul vieții. Cel mai adesea, în cadrul povestirilor se transmit educabililor calități ale conștiinței morale, cum ar fi: sinceritatea, onestitatea, corectitudinea, bunătatea, prietenia, dragostea, dreptatea, hărnicia, devotamentul, loialitatea.

Povestirile sprijină decisiv educarea copiilor pentru frumos, adevăr, bine, contribuind la realizarea unei educații axiologice, prin și pentru valori. Intrând „în lumea povestirilor”, copiii vor învăța să deosebească binele de rău, adevărul de minciună, faptele bune de cele rele, vor deveni mai atenți, mai sensibili, mai analitici și mai creativi.

– **Povestirea religioasă** – reprezintă un tip de povestire utilizată ca metodă de educație moral-religioasă, constând în expunerea descriptivă a unui subiect sau a unei teme cu conținut religios. Pe parcursul activităților didactice, după organizarea unui dialog cu elevii, folosind povestirea religioasă se vor putea formula concluzii referitoare la aspectele religioase prezente în textul expus și la valorile moral-religioase promovate.

„O povestire atractivă, redată cu modestie și talent, este întotdeauna urmărită cu încordare și participare afectivă intensă, oferind un bun prilej copiilor să descopere ceea ce este bine și rău, frumos și urât, admirabil și respingător, noblete și josnicie în conduita unor personaje, unele îndrăgite, altele detestate de aceștia.” (Cerghit, 2006, p. 131).

II.3. Povestirile educatoarei/ învățătoarei

Povestirile educatoarei/ învățătoarei reprezintă activități didactice, în care sunt valorificate, prin reluare, reproducere sintetică și expunere, poveștile, basmele, povestirile, fabulele, cu scopuri didactice bine definite: activizarea educabililor, stimularea participării lor cognitive și afective în activitatea didactică, influențarea lor cognitivă și noncognitivă, formarea de priceperi și deprinderi intelectuale etc. Povestirile educatoarei/ învățătoarei se clasifică în:

II.3.1. Repovestirea (realizată de educatoare/ învățătoare)

Este înțeleasă ca activitate care presupune reluarea și reproducerea de către educatoare/ învățătoare a firului unei povestiri, în contexte educaționale formale. Din punct de vedere practic, există diverse modalități didactice de realizare a repovestirii realizate de educatoare/ învățătoare, de *exemplu*: repovestirea pe baza unor planșe didactice/ ilustrații/ tablouri care redau episoadele întâmplării din povestire; repovestirea pe baza unui plan verbal corespunzător fragmentelor logice ale

povestirii; repovestirea pe baza unui text citit; repovestirea liberă ș.a.

II.3.2. Povestirea educatoarei/ învățătoarei

Prin intermediul acesteia se pot atinge atât finalități formative, cât și informative. Ca mijloc/ resursă operațională în activitatea didactică, povestirea educatoarei/ învățătoarei reprezintă o expunere orală a unei opere literare, în cadrul căreia educatoarea/ învățătoarea poate valorifica unele elemente/ secvențe personale, în concordanță cu subiectul povestirii și pe înțelesul copiilor, în vederea activizării acestora. Prin conținutul lor, povestirile educatoarei/ învățătoarei sprijină copiii în dobândirea, fixarea și consolidarea unor cunoștințe referitoare la diverse aspecte ale lumii înconjurătoare, precum și în formarea de deprinderi. Astfel, povestirile au teme variate, precum: povestiri cu și despre animale; povestiri cu conținut fantastic; povestiri despre familie; povestiri despre copilărie etc. Adesea, preșcolarii preferă povestirile cu și despre animale, deoarece, prin intermediul lor, ei descoperă personaje tipice, situații, trăiri și sentimente care se regăsesc în comportamentul oamenilor. Astfel, ei se identifică cu anumite personaje pozitive și sunt îndemnați să promoveze anumite valori morale (bunătatea, hărnicia, dărnicia ș.a.) și să disprețuiască răutatea, zgârcenia, minciuna sau lăcomia. Structura activităților de povestire este proiectată în conformitate cu finalitățile instructiv-educative stabilite prin curriculum, cu obiectivele educaționale

prestabilite și ținând cont de particularitățile concrete ale situațiilor de instruire.

Etapele generale ale unei activități de povestire sunt:

a) *Organizarea activității didactice*, care se referă la: asigurarea mediului și cadrului favorabile pentru desfășurarea activității de povestire; pregătirea, confecționarea și expunerea materialelor didactice necesare desfășurării activității; introducerea educabililor în activitate, respectiv captarea atenției acestora, stârnirea curiozității lor – ca premise pentru asigurarea participării lor active.

b) *Expunerea povestirii*, care presupune: anunțarea titlului și a autorului povestirii; prezentarea/ expunerea cât mai accesibilă, atrăgătoare și expresivă a povestirii, valorificând un plan adaptat particularităților educabililor. Prin expunerea sa, educatoarea/ învățătoarea vizează să asigure la educabili motivația participării intelectuale și afective la activitate și motivația învățării. În acest sens, educatoarea/ învățătoarea va apela la elemente ale comunicării verbale, nonverbale și paraverbale. Prin intermediul povestirii, copiii vor fi stimulați să: urmărească atent conținutul operei respective; analizeze situațiile implicate, fenomenele, evenimentele și procesele desfășurate; identifice cuvinte noi, sintagme noi și informații noi; descopere trăsăturile de personalitate și comportamentele personajelor; distingă personajele pozitive de cele negative; descopere interrelațiile dintre personaje etc.

c) *Încheierea activității*, care presupune valorificarea povestirii, prin: enumerarea personajelor, descrierea personajelor, prezentarea principalelor momente ale povestirii, integrarea

noilor cunoștințe declarative, strategice și procedurale, în sfera celor predate anterior.

II.4. Povestirile copiilor

Povestirile copiilor constituie o categorie aparte de povestiri, care sunt compuse/ create de aceștia, de cele mai multe ori, din dorința lor de a-și exprima gândurile, sentimentele și dorințele și de a-și manifesta creativitatea, recurgând și la comunicarea nonverbală (gesturi, mimică, mișcările trupului). În activitățile de povestire, copiii compun și expun într-o manieră relativă și subiectivă/ personală, întâmplări, aspecte sau fapte legate de viață, de preocupările, experiențele sau cunoștințele lor. Ei sunt puși în situația de a compune o narațiune simplă, de a expune faptele într-o înlănțuire logică și coerentă și de a găsi formule de exprimare adecvate. Fiindu-le solicitată exprimarea, copiii își dezvoltă limbajul, reușind să se exprime din ce în ce mai bine, atât în relație cu ceilalți copii, cât și cu adulții.

Organizate ca activități comune cu întreaga grupă/ clasă, sau pe grupuri mici/ microgrupuri, povestirile copiilor prilejuiesc valoroase exerciții de compunere creativă, demers finalizat cu elaborarea de produse intelectuale ale creativității copiilor, imaginația și creativitatea fiind exersate, stimulate și dezvoltate. Astfel, cu ajutorul povestirilor copiilor, imaginația devine mai activă și mai intențională, crește activitatea de prelucrare analitică și sintetică a reprezentărilor. Procesele imaginative sunt stimulate prin exersarea modalităților de

prelucrare a reprezentărilor în imaginație, se produce transpunerea în lumea unor ființe apropiate și îndrăgite (eroi, personaje regale, prințese, prinți, feți-frumoși, animale, jucării, astre cerești, fenomene ale naturii etc.) care sunt întotdeauna bune, puternice, curajoase și îndrăznețe, și implicate în situații în care binele și dreptatea triumfă.

Povestirile copiilor se pot realiza în două forme:

II.4.1. Repovestirile

Activități care presupun reluarea și reproducerea de către copii a firului unei povestiri, care stimulează gândirea logică, memoria, imaginația și întrețin „dorința copilului de a se afirma, de a fi în centrul atenției, de a-și manifesta capacitatea creativă.” (Cerghit, 2006, p. 131). În cadrul repovestirilor, copilul este solicitat să expună conținutul unei povestiri expuse anterior de către educatoare/ învățătoare sau citite, respectiv să identifice și să caracterizeze personajele, să prezinte în ordine cronologică evenimentele petrecute în povestire, dezvoltându-și gândirea logică și memoria. Totodată, copiii își dezvoltă limbajul, folosind cuvinte și expresii auzite în povestirea expusă sau citită, și, totodată, își formează deprinderi de vorbire corectă, sub aspect fonetic, lexical și gramatical, întrucât trebuie să povestească independent, cu propriile cuvinte ceea ce au auzit sau citit, într-o exprimare coerentă, logică și cursivă. Rolul educatoarei/ învățătoarei este de a oferi indicațiile necesare și de a coordona activitatea didactică oferindu-le copiilor posibilitatea de a-și exprima impresiile, opiniile, părerile, de a-și manifesta creativitatea (și nu de a le impune copiilor propriile

puncte de vedere). Astfel, educatoarea/ învățătoarea va direcționa și va controla activitatea copiilor, astfel încât aceștia să nu se îndepărteze de firul epic al povestirii, să nu omită aspecte importante, să își clarifice eventualele confuzii și să își corecteze eventualele greșeli de exprimare. Repovestirea poate fi folosită cu succes, inclusiv în cazul copiilor de vârstă mică (2-3 ani).

Din punct de vedere practic, există diverse modalități didactice de realizare a repovestirii realizate de copii:

II.4.1.1. Repovestirea după (un șir de) ilustrații/ imagini/ planșe/ tablouri/ expuneri vizuale

Acestea redau episoadele întâmplării din povestire: Copiii sunt solicitați să repovestească un conținut după ce vizualizează diverse ilustrații/ imagini/ planșe/ tablouri/ expuneri vizuale și după ce educatoarea/ învățătoarea le oferă anumite informații necesare. Pe rând, fiecare copil va avea de repovestit conținutul reprezentat de câte o ilustrație/ o imagine/ o planșă/ un tablou/ o expunere vizuală, iar ceilalți copii vor fi solicitați să intervină în cazul în care s-au omis unele aspecte reprezentative pentru ceea ce s-a analizat. Verificarea acestui tip de repovestire se poate asigura prin solicitarea adresată unui copil de a repovesti întreaga poveste, utilizând ilustrațiile/ imaginile/ planșele/ tablourile/ expunerile vizuale prezentate.

Această formă de activitate presupune parcurgerea următoarelor secvențe didactice:

- Introducerea în activitate – prin anunțarea titlului și a autorului povestirii;

- Expunerea, pe scurt, de către cadrul didactic, a conținutului povestirii;
- Repovestirea – copiii trebuie să repovestească evenimentele pe baza suportului vizual (ilustrații/ imagini/ planșe/ tablouri/ expuneri vizuale), care redă unele episoade importante din conținutul povestirii; dacă este cazul, copiii pot fi solicitați să completeze povestea;
- Repovestirea integrală – unul sau doi copii realizează repovestirea integrală, pe baza suportului vizual oferit; cu cât se vor folosi mai multe ilustrații/ imagini/ planșe/ tablouri/ expuneri vizuale, cu atât povestirea devine mai liberă și mai facilă.

II.4.1.2. Repovestirea după un plan verbal

Acesta este corespunzător fragmentelor logice ale povestirii, prin repovestire realizându-se trecerea spre povestirea liberă. Educatoarea/ învățătoarea alcătuiește un plan verbal specific repovestirii, accesibil și succint, cu un grad de detaliere și de complexitate variabil funcție de nivelul de vârstă și de dezvoltare al copiilor. Acest plan delimitează secvențele povestirii și conține un set de întrebări, care vor ghida copilul în activitatea de repovestire liberă, urmând o idee de bază a conținutului acesteia. Întrebările care vor fi adresate copiilor trebuie să fie accesibile pentru aceștia, să îi ghideze și să nu solicite răspunsuri monosilabice.

Etapale unei activități de repovestire după un plan verbal sunt:

- a) *Organizarea activității* care cuprinde: asigurarea mediului și cadrului favorabile pentru desfășurarea activității de povestire; pregătirea planului verbal, confectionarea și expunerea materialelor didactice necesare desfășurării activității.
- b) *Desfășurarea activității*, care presupune: expunerea planului verbal de către cadrul didactic (eventual, prezentarea unor imagini reprezentative pentru conținutul povestirii și prezentarea unuia sau mai multor personaje ale povestirii); expunerea cât mai accesibilă, atrăgătoare și expresivă a unui fragment din povestire.
- c) *Încheierea activității*, care presupune repovestirea integrală a conținutului povestirii, de către copii; analizarea, interpretarea și aprecierea/ evaluarea faptelor și comportamentelor personajelor din povestire.

II.4.1.3. Repovestirea după/ pe baza unui text citit

Copiii sunt puși în situația de a reda mesajul unei povestiri, pe baza întrebărilor clare și accesibile formulate de educatoare/ învățătoare. De asemenea, aceasta va explica pe înțelesul tuturor copiilor cuvintele necunoscute și va formula împreună cu ei propoziții cu ajutorul acestor cuvinte. În prealabil, educatoarea/ învățătoarea va crea diferite situații didactice în care copiii ascultă diverse conținuturi, dezvoltându-și capacitatea de ascultare.

Prin lectura expresivă a unui text dintr-o poveste sau povestire, cadrul didactic îi stimulează pe copii să descopere frumusețea limbii literare, le dezvoltă interesul pentru lectură. În cazul copiilor de vârste mici, există probabilitatea să nu asculte cu atenție lectura unui text lung, de aceea, este indicat să se selecteze un text mai scurt, care să le suscite interesul și să le capteze atenția.

Etapele generale ale unei activități de repovestire pe baza unui text citit sunt următoarele:

- a) *Introducerea copiilor în tema povestirii.*
- b) *Expunerea textului de către educatoare/ învățătoare.* După citirea textului, cadrul didactic sprijină înțelegerea lui prin prezentarea unor materiale didactice simple, expresive și accesibile. Întrebările trebuie formulate astfel ca răspunsul copiilor să nu se rezume la răspunsuri scurte, de tip afirmativ („da”) sau negativ („nu”).
- c) *Stabilirea momentelor și personajelor povestirii* – în secvențe didactice în care educatoare/ învățătoarea activează copiii. Prin întrebări și răspunsuri, se stabilesc momentele principale ale acțiunii, se desprind personajele și trăsăturile lor de personalitate. Concomitent cu prezentarea textului literar se discută și se clarifică semnificațiile noilor cuvinte și/ sau expresii.
- d) *Recitirea textului de către educatoare/ învățătoare,* pentru asigurarea înțelegerii acestuia de către copiii. După familiarizarea copiilor cu textul literar, se recomandă recitirea integrală a acestuia, în vederea înțelegerii lui în

ansamblu, prin integrarea semnificațiilor noilor cuvinte și expresii, analizate în etapa precedentă.

- e) *Desprinderea/ înțelegerea, de către copii, a mesajului educațional* al povestirii și exprimarea lui, împreună cu cadrul didactic.
- f) *Încheierea activității* – etapă în care se pot reactualiza alte texte literare cu tematică asemănătoare, cu personaje și mesaje asemănătoare, scop în care, pot fi angrenați copiii.

II.4.1.4. Repovestirea liberă

Activitate care presupune, din partea copiilor, investiție de imaginație și o capacitate de comunicare dezvoltată. Ei repovestesc în funcție de preferințele lor (personaje, situații, evenimente etc.) și de modul în care au receptat afectiv acțiunea povestirii.

Pentru ca repovestirea să contribuie la atingerea finalităților educaționale dorite, este necesar să se acorde atenție succesiunii logice a evenimentelor, coerenței în repovestirea evenimentelor, corectitudinii și clarității exprimării.

II.4.2. Povestirile create de copii

Povestiri în care copiii relatează, în manieră personală, evenimente, întâmplări sau aspecte legate de viața lor și de preocupările personale. Povestirile create de copii au o valoare formativă specială, contribuind la dezvoltarea gândirii logice și creative, a memoriei, a imaginației, a limbajului și a capacității

de comunicare liberă, de exprimare corectă, expresivă și fluentă. Copiii au posibilitatea de a crea personaje, de a le caracteriza, de a imagina situații, evenimente și întâmplări și de a le prezenta într-o succesiune logică, de a face aprecieri și evaluări, de a comunica gânduri și sentimente etc. Din punct de vedere practic, există diverse modalități didactice de realizare a povestirii create de copii:

II.4.2.1. Povestiri pe baza unui șir de ilustrații

Copiii sunt solicitați să creeze un conținut după ce vizualizează, de obicei 3-5 ilustrații sau expuneri vizuale, care trebuie să îndeplinească următoarele condiții: să prezinte personajele principale ale povestirii, momente esențiale, în succesiunea lor logică; să fie simple și accesibile; să fie vizibile pentru toți copiii; să aibă valoare educativă și estetică. Educatoarea/ învățătoarea va formula întrebări concrete pentru a-i ajuta pe copii să observe și să valorifice toate elementele componente din ilustrații: personajele, cadrul acțiunii, situațiile în care se află ele, gesturile acestora, acțiunile desfășurate. De asemenea, educatoarea/ învățătoarea poate realiza un plan după care să se desfășoare activitatea, mai precis, precizează momentele principale ale povestirii cu ajutorul ilustrațiilor și alege și combină metodele didactice care se potrivesc cel mai bine particularităților copiilor.

Etapetele generale ale unei activități de povestire pe baza unui șir de ilustrații sunt:

- a) *Organizarea activității didactice*, care se referă la: asigurarea mediului și cadrului favorabile pentru desfășurarea

activității de povestire; pregătirea, confecționarea și expunerea ilustrațiilor; introducerea educabililor în activitate, respectiv pregătirea acestora pentru observarea și înțelegerea ilustrațiilor în mod logic, astfel încât să fie clară și succesiunea lor.

b) *Desfășurarea activității didactice*, având următoarele secvențe:

- *Introducerea în activitate* –se realizează prin: discuții libere pe tema selectată; prezentarea unui personaj cunoscut dintr-o poveste/ povestire, desen animat, teatru de păpuși; folosirea unor jucării; analizarea unui cadru din povestire/ poveste, a unei machete etc.;
- *Expunerea tuturor ilustrațiilor* care se vor folosi în activitatea didactică, demers care presupune: observarea atentă de către copii a ilustrațiilor și stabilirea/ redarea conținutului acestora pe baza întrebărilor formulate de educatoare/ învățătoare. Un rol decisiv în asigurarea înțelegerii ilustrațiilor îl are prima imagine prezentată, deoarece aceasta trebuie să cuprindă toate elementele esențiale ale întregii povestiri. Mai departe, celelalte ilustrații vor fi analizate prin comparație cu prima, iar copiii vor începe să înțeleagă mai bine conținutul imaginilor, urmând să îl redea verbal.
- *Dirijarea observației copiilor* – cadrul didactic dirijează atenția copiilor cu ajutorul întrebărilor, spre fiecare imagine, ei trebuind să rețină: cadrul desfășurării acțiunii, personajele implicate în acțiune, acțiunile lor

importante. Prin surprinderea emoțiilor și stărilor personajelor se realizează participarea afectivă a copiilor, în acest fel, stimulându-se formarea și dezvoltarea unor trăsături de caracter.

Această secvență se realizează în felul următor:

- crearea povestirii pe fragmente, corespunzător ordinii ilustrațiilor, demers didactic la care participă mai mulți copii;
  - povestirea integrală realizată de un singur copil, povestire ce trebuie repetată ulterior de un alt copil pentru o fixare eficientă.
- c) *Încheierea povestirii*: Copiilor li se cere să găsească un titlu reprezentativ pentru povestire, urmând ca educatoarea/ învățătoarea să îl aleagă pe cel mai sugestiv, împreună cu colectivul de copii. De asemenea, se poate actualiza o povestire cu tematică asemănătoare povestirii create de copii și se poate analiza mesajul povestirii. Cadrul didactic va face aprecieri în legătură cu implicarea și prestația copiilor pe tot parcursul activității didactice.

II.4.2.2. Povestiri cu/ pe baza unui început dat

Educatoarea/ învățătoarea enunță începutul unei povestiri, iar copiii, exersându-și limbajul propriu, vor continua povestirea. Specificul acestei activități constă în schimbarea rolului copiilor: din ascultători (receptori) devin creatori ai

povestirii (emițători), care trebuie să continue povestea începută de cadrul didactic. În acest sens, copiilor li se solicită:

- să asculte cu atenție expunerea cadrului didactic;
- să sesizeze și să rețină momentele semnificative ale narațiunii;
- să își imagineze personaje și întâmplări adecvate începutului dat, pentru a construi continuarea poveștii;
- să prezinte corect, logic și coerent evenimentele și personajele poveștii;
- să compună o povestire într-un mod cât mai original, exersându-și imaginația.

Reușita unei astfel de activități se află în strânsă legătură cu calitatea începutului dat de educatoare și cu gradul de dezvoltare a deprinderilor copiilor, formate și exersate în activități anterioare. Începutul dat de educatoare vizează:

- trezirea interesului copiilor;
- captarea atenției copiilor;
- stimularea imaginației copiilor;
- sugerarea subiectului poveștii, pe care copiii îl vor dezvolta în continuare în expunerea lor; de aceea este bine să se refere la aspecte familiare din viața copiilor, a adulților, a animalelor cunoscute etc.

În încheierea activității, cadrul didactic va aprecia povestirile, pentru a-i încuraja pe copii să se exprime în modalități originale, evidențiindu-le pe cele mai reușite.

II.4.2.3. Povestiri pe baza unui plan dat

Educatorea/ învățătoarea pune la dispoziția copiilor un plan – fie verbal (în forma propozițiilor interogative sau sub formă de titluri), fie sub formă de ilustrații, care va orienta atenția copiilor asupra aspectelor esențiale ale povestirii (personaje, trăsăturile principale ale personajelor, acțiunile personajelor, situații, evenimentele logice) și care va fi dezvoltat de către copii. Aceștia vor crea povestiri pe baza personajelor identificate, a situațiilor în care se găsesc acestea, a experiențelor trăite, a sentimentelor manifestate etc., asigurând succesiunea logică a evenimentelor.

II.4.2.4. Povestiri după modelul educatoarei/ învățătoarei

Educatorea/ învățătoarea va prezenta în întregime o povestire, care urmează să fie luată drept model de către copii. Mijloacele verbale pe care educatoarea/ învățătoarea alege să le folosească în povestire, vor influența calitatea limbajului copiilor. Prin intermediul acestui tip de povestire, copilul asimilează cuvintele noi, precum și exprimarea corectă și fluentă a educatoarei, expresivitatea acesteia, dezvoltându-și limbajul.

Etapile generale ale unei activități de povestire după modelul educatoarei/ învățătoarei sunt:

- a) *Anunțarea temei*: Educatoarea/ învățătoarea anunță titlul povestirii.
- b) *Expunerea povestirii de către educatoarea/ învățătoare*: Educatoarea/ învățătoarea expune povestirea în întregime, oferind un model de expunere pentru copii.

Este recomandat să se abordeze un subiect simplu, apropiat de experiența de viață a copiilor și, totodată, cu valoare educativă.

- c) *Expunerea povestirii de către copii:* Copiii redau conținutul unei povestiri create de ei, după modelul oferit de educatoare, fie referindu-se la o experiență de viață, la un eveniment trăit de ei, fie imaginându-și locuri, fapte, evenimente imaginare sau care s-ar putea petrece în realitate, în viitor, fie realizând o combinație între evenimentele reale și cele imaginare. Cadrul didactic va încuraja manifestarea imaginației și a originalității copiilor și va urmări, de asemenea, educarea moral-civică a acestora, prin mesajul povestirii create de ei.
- d) *Încheierea activității:* Educatoarea/ învățătoarea va face aprecieri în legătură cu implicarea și cu prestația copiilor pe tot parcursul activității didactice. În bună măsură, în crearea povestirilor, copiii sunt sprijiniți de activitățile de repovestire, care îi ajută să își exerseze limbajul și gândirea.

CAPITOLUL III.

Narațiunea – caracterizare educațională și didactică

III.1. Narațiunea – definiție și precizări metodologice

Narațiunea este înțeleasă ca fiind o povestire, o istorisire, o diegeză, o expunere, o relatare a unor fapte, evenimente, întâmplări etc., petrecute într-o ordine cronologică și atribuite unor personaje reale sau imaginare; un „mod de expunere caracteristic genului epic, constând în relatarea, din perspectiva unui (unor) narator(i), a unor întâmplări inspirate din realitate sau imaginare la care participă personaje; prin extensie, numește o creație literară care aparține genului epic/ text literar epic.” (Got & Lungu, 2013, p. 33).

Miorița Got și Rodica Lungu (2013) au stabilit o tipologie a narațiunii, care are în vedere „câteva criterii: *criteriul relației dintre realitatea obiectivă și realitatea artistică*: 1. povestirea factuală este o narațiune de evenimente reale (proza memorialistică); 2. povestirea de ficțiune – narațiune de evenimente fictive – transfigurează realul sau imaginează «lumi posibile» creând un univers epic ficțional (proză scurtă, romanele); *criteriul tipului de evenimente narate*: 1. narațiune de evenimente exterioare («epicul

pur» – A. Marino; «roman de creație», cum îl numește criticul G. Ibrăileanu); 2. narațiune de evenimente interioare (epicul analitic, proza psihologică, «roman de analiză» – G. Ibrăileanu); *criteriul privind relația dintre narator și universul narațiunii*: 1. narațiunea heterodiegetică (*hetero* – diferit, *diegesis* – modul narativ de expunere) este discursul epic în care naratorul se situează în afara universului povestit (narator extradiegetic); nararea se face la persoana a III-a, planul naratorului este diferit de planul narațiunii, naratorul nu se proiectează în discurs prin indici textuali, este narator anonim sau narator reprezentabil, obiectiv sau subiectiv; perspectiva narativă este omniscientă (focalizare zero) sau externă. 2. narațiunea homodiegetică (*homo* – la fel) numește creația epică în care naratorul se situează în interiorul universului povestit (narator intradiegetic); nararea se face la persoana I, planul naratorului se suprapune planului narațiunii, naratorul se proiectează în discurs prin indici textuali, fiind o prezență concretă în spațiul diegetic (personajul narator poate fi protagonist sau martor al evenimentelor narate, poate apărea în ipostaza naratorului auctorial ori numai ca mesager care repovestește evenimente auzite); perspectiva narativă este în acest caz internă și puternic marcată subiectiv. 3. narațiunea supraetajată/ polifonică asociază cele două modele diegetic, alternând persoana I narativă (discursul personajului narator) cu persoana a III-a narativă (discursul naratorului extradiegetic), perspectiva narativă internă și cea externă/ omniscientă, viziunea subiectivă alternând cu cea obiectivă.” (p. 34)

Temporalitatea generează câteva modele narative „(narațiunea în ramă, povestirea în povestire, jurnalul comentat etc.):

1. narațiunea ulterioară, în care evenimentele sunt relatate din perspectiva faptelor petrecute deja, orientează axa temporală spre trecut (momentul narării este situat după timpul istorisit): naratorul și receptorul se situează psihic în durata trecută a evenimentelor. Sunt frecvente **timpurile verbale trecute** (imperfect, perfect simplu sau compus, mai-mult-ca-perfectul); *Era începutul verii. Familia Moromete se întorsese mai devreme de la câmp.* (M. Preda, *Moromeții*);
2. narațiunea simultană anulează hotarul dintre timpul narațiunii, timpul narării și timpul lecturării: momentul narării pare simultan cu timpul desfășurării întâmplărilor, iar naratorul pare a istorisi faptele pe măsură ce ele se desfășoară. Prin actul comunicării la prezent, timpul narațiunii este adus în timpul cititorului. Ca timp narativ este predominant **prezentul**: *Dicomesienii revin a doua zi și invadează insula. [...] Caii se sperie de foc și fug ...* (Ștefan Bănulescu, *Cartea milionarului*);
3. narațiunea anterioară este utilizată pe spații mai reduse, fiindcă momentul istorisirii anticipează timpul unor evenimente neîntâmpate încă, proiectate ipotetic în viitor; prin comunicarea narativă, anterioară, timpul narațiunii și cel al receptării se deschid spre o durată potențială a unor evenimente posibile, axa temporală fiind orientată spre viitor; narațiunea de tip «predictiv» există doar ca experiment, în mod obișnuit, prozatorii recurgând la secvențe narative de tip «profeție» (Tzvetan Todorov) inserate în narațiunea anterioară ori simultană. Modurile și timpurile verbale frecvent utilizate sunt: **indicativ, viitor/ prezumativ,**

conjunctiv, condițional cu valoarea viitorului/ **prezentul oniric** (ca viziune): „După vreo zece metri veți merge și mai repede, cuprins de anxietate: nu se zărește ieșirea. Și în sfârșit veți sta pe loc puțin obosit, într-o penumbră roșiatică, pătruns de aerul rece care trece de nu-se-știe-unde-spre-nu-se-știe-unde. Evident, nu se va mai zări nici intrarea.” (Ioan Petru Culianu, *Impas*); 4. narațiunea intercalată combină modelele primare, între secvențele narative, existând diferențe de perspectivă temporală; formulele narative generate astfel sunt variate (*povestiri în sertar, povestirea în povestire, povestirea în ramă, jurnalul comentat, roman epistolar etc.*)” (Got & Lungu, 2013, pp. 37-38).

Totodată, în funcție de „ordinea narativă”, care se referă la construcția narațiunii, se mai pot stabili câteva „modele diegetice”: „1. narațiunea cronologică este modelul primar al eposului, structurat pe principiul cronologic: episoadele/ secvențele narative/ întâmplările se succed linear pe axa temporală, în cronologie directă sau, mai rar, în cronologie inversă. La nivelul discursului, modelul este marcat prin prezența unor sintagme temporale care exprimă semantic ideea de succesiune a evenimentelor în timp: A doua zi, *Felix ... [...]* În ziua următoare, *Felix ... [...]* Pe la începutul lunii august [...]. Când, pe toamnă târziu, *Felix [...]*. În martie, *Felix [...]*. Pe la sfârșitul lui septembrie ... (G. Călinescu, *Enigma Otiliei*); 2. narațiunea sincronă tinde să exprime în episoade narative care se succed acțiunii simultane, durate evenimentțiale paralele. Caracterul simultan al întâmplărilor este semnalat prin secvențe lingvistice precum *în tot timpul acesta, în același timp / moment ... etc.: S-a rupt din locul său de sus, / Pierind mai multe zile. // În vremea asta* Cătălin

(M. Eminescu, *Luceafărul*); 3. narațiuni paralele/ contrapunctice sunt frecvente în proza romantică și în cea modernistă, fiind caracterizate prin alternanța unor secvențe/ episoade din planuri narative diferite (alternanța *real/ ireal*, de exemplu, în proza fantastică); alte modele diegetice alternează două paliere temporale (timp real, obiectiv/ durată interioară, subiectivă). La nivelul discursului este frecventă absența conectorilor; se utilizează timpuri verbale diferite (eventual, contrastive: prezent/ perfect compus, de exemplu); 4. narațiunea discontinuă reprezintă un tipar narativ modern, sugerând lipsa de sens, de coerență a lumii sau „dez-ordinea” memoriei involuntare, prin suspendarea deliberată a ordinii temporale. Episoadele narrative actualizează, aleatoriu, momente care nu se succed cronologic sau se realizează prin *acronii* de tipul *analepsei* (amânare, relatare ulterioară a unui eveniment-cauză/ eveniment anterior), al *prolepsei* (anticipări), prin **elipse temporale** (suprimarea unor durate intermediare între evenimente), ori prin **fragmentarismul discursului**.” (Got & Lungu, 2013, p. 38).

Analizând narațiunea din perspectivă metodologică, putem afirma că ea reprezintă o metodă utilizată cu succes în procesul instructiv-educativ, cu deosebire în învățământul preșcolar și în învățământul primar, fiind asimilată cu povestirea. Această metodă „răspunde unei înclinații firești și puternic resimțită la copii, aceea spre imaginar, miraculos, fantastic și istorisire. Cu ajutorul povestirii, copiii pătrund cu ușurință în lumea basmelor și fabulelor, gustă farmecul legendelor și miturilor, trăiesc episoade sau fapte istorice

petrecute demult, iau cunoștință de întâmplări spectaculoase și de mare semnificație din viața unor personaje, eroi etc.” (Cerghit, 2006, pp. 130-131); „Narațiunea sub formă de povestire incită imaginația copilului, tendința lui spre miraculos, fantastic, imaginar, dar totodată reprezintă un excelent exercițiu pentru descoperirea aspectelor morale și estetice ale caracterului copilului care povestește o întâmplare, un fapt la care a participat sau pe care l-a auzit de la alții.” (Voiculescu, 2003, p. 70); „Foarte îndrăgită de copii, narațiunea îndeplinește și rolul de integrare socială, de reglementare morală a comportamentului, de călăuză pe calea descoperirii relațiilor interumane.” (Voiculescu, 2003, p. 72). Această metodă este una eficientă, contribuind la dezvoltarea unor procese psihice precum limbajul, gândirea logică, memoria voluntară, atenția, imaginația etc., la dezvoltarea comportamentelor dezirabile, inclusiv a comportamentelor comunicaționale și sociale.

III.2. Storytelling

Narațiunea, cunoscută în zilele noastre și sub denumirea de **storytelling**, este o metodă accesibilă și adecvată vârstei preșcolarității și școlarității mici. În aplicarea ei se pot folosi numeroase resurse curriculare, în special resurse digitale, ceea ce a dus la apariția conceptului de **digital storytelling**.

Storytellingul este arta interactivă de a folosi cuvinte și acțiuni pentru a nara o poveste, respectiv pentru a dezvălui elementele și imaginile unei povești, încurajând în același timp imaginația ascultătorului (*National Storytelling Network*, f.d.).

III.3. Digital storytelling

Digital storytelling este arta interactivă de a folosi, în complementaritate, resurse digitale (imagini, clipuri video, animații, desene animate, muzică) și echipamente digitale (calculatoare, videoproiectoare, mixere audio, telefoane mobile, combine audio etc.), cuvinte și acțiuni pentru a nara o poveste, respectiv pentru a dezvălui elementele și imaginile unei povești, încurajând în același timp imaginația ascultătorului (*University of Houston*, f.d.).

Cu ajutorul resurselor și echipamentelor digitale, poveștile sunt narate mai atractiv pentru nativii digitali, mesajele educaționale devin ușor de receptat și de decodificat. Îmbinarea modalității tradiționale de narare orală, cu ajutorul materialelor tipărite, cu modalitatea modernă de narare, care exploatează facilitățile oferite de Noile Tehnologii ale Informației și Comunicării, oferă cadrului didactic multiple posibilități metodice de valorificare a povestirilor. Pentru implementarea acestor facilități există diferite aplicații informatice, cu ajutorul cărora se pot genera, valorifica și combina diverse resurse digitale (imagini 2D, 3D, sunete, secvențe audio, secvențe video, conținuturi pentru realitate virtuală etc.). Îmbinarea textului povestirii cu resursele digitale cu pronunțat caracter ilustrativ și sugestiv, stimulează interesul, implicarea intelectuală, afectivă și psihomotrică, comunicarea interpersonală, imaginația și creativitatea copiilor.

Povestirea devine cu atât mai activizantă cu cât „educatorul știe să întrerupă filmul acțiunii la momentul potrivit pentru a plasa o explicație, a caracteriza un personaj, a face comparații, ori pentru a-și mărturisi propriile impresii (...)” (Cerghit, 2006, p. 131).

Prin intermediul digital storytellingului, implicarea intelectuală, afectivă și psihomotrică a educabililor este facilitată de stimularea vizuală și auditivă a acestora, realizată prin îmbinarea resurselor curriculare tradiționale cu cele moderne.

CAPITOLUL IV.
Exemplificări, contextualizări
și analize didactice

FLOAREA DE COLȚ

Lavinia-Ioana VERDEȘ

- **Tipul poveștii:** poveste terapeutică pentru copiii introvertiți și/ sau supradotați.
- **Clasa/clasele la care se recomandă:** I-IV.
- **Valori promovate:** aprecierea sinelui și aproapelui, prietenia, curajul.
- **Obiective educaționale propuse:**
  - O₁ – Descoperirea valorilor și calităților personale.
  - O₂ – Aprecierea calităților celorlalți.
  - O₃ – Învățarea unor tehnici de depășire a sentimentului de inadaptare socială a copiilor introvertiți.
- **Tema centrală a poveștii:** descoperirea și cultivarea frumuseții interioare în sine și în ceilalți.
- **Subiectul poveștii:**

Povestea surprinde măcinarea interioară a unei flori rare și prețioase (copilul introvertit), care învață să comunice și să își facă prieteni în călătoria sa în grădina florilor. De multe ori, copilul supradotat (neînțeles) sau introvertit întâmpină dificultăți în a comunica cu alte persoane. Aidoma, și floarea noastră, *Floarea de colț*, în încercarea sa de a se împrieteni cu alte flori, se confruntă cu câteva obstacole: indiferența, disprețul și invidia celorlalte flori din grădină. Narcisa este cea care o învață să-și descopere frumusețea interioară și să se autoaprecieze, ceea

ce o ajută să învețe să iubească toate florile cu cutumele lor. Astfel, *Floarea de colț* descoperă prietenia.

● Textul poveștii:

Ați observat vreodată dansul florilor? ... Da, dansul florilor. Voi nu știați că atunci când oamenii dorm sau când nu sunt atenți, florile ștregărețe și distrase se prind într-o horă mare, mare?! Cântă, se veselesc, tot povestesc și tare mult mai chicotesc.

Însă eu acum nu despre asta vreau să vă vorbesc, ci despre o floare aleasă, care nu era mereu atât de bucuroasă. Pe această tânără florică o chema Bella și era foarte frumoasă. Bella se născuse și trăia între niște stânci foarte abrupte și reci, pe vârful unui munte înalt, departe de florile gălăgioase din grădinile pline sau din ghivecele mari și înmiresmate. Ea stătea mai mereu în acel colț al ei, între cele două stânci răcoroase. De aceea, oamenii au și numit-o *Floarea de colț*.

Ea și-a fixat rădăcina în acel puțin pământ sărăcăcios, ce se mai găsea pe crestele aceluia munte pietros și pustiu și stătea acolo singurică de cu ziuă până-n seară, privind la cele ce se petreceau în jurul ei. Cum locuia în acel vârf de munte, putea să vadă de acolo, de sus, ca dintr-un turn de apărare, toate câte se întâmplau în grădinile cu floricele de la poalele muntelui. În general se simțea bine acolo; cunoștea bine locul, se obișnuise cu el, nu era nevoită să vorbească cu nimeni și acolo nu se putea întâmpla nimic care să o sperie.

Totuși, erau zile în care se simțea prea singură. Își dorea să aibă și ea măcar o prietenă bună, cum vedea că sunt Lăcrămioara cu Panseluța. Voia și ea să danseze cu restul florilor, dar nu știa cum să intre în grupul lor, cum să vorbească cu ele, ce să facă... Era obișnuită de mică, să stea singură și nu știa cum să își facă prieteni ... îi era prea rușine. Câteodată, treceau zile în șir, în care Floarea noastră de colț stătea în acel loc al ei și plângea,

gândindu-se că și-ar fi dorit să se fi născut într-o grădină de flori, împreună cu celelalte și nu singură în vârful aceluși munte pustiu, unde nici iarba nu crește. Văzând-o atât de supărată, *Zâna florilor* zbură peste crestele munților și ajunsese de-ndată la ea și îi spuse cu blândețe:

– Scumpa mea Bella, mă întristez să te văd și aud plângând așa des. Dacă vrei să îți faci prieteni, poți să te apropii de restul floricelelor mele, ca ele să te cunoască mai bine, să îți simtă parfumul frumos.

– Dar eu nu pot să mă duc acolo, pentru că îmi este frică și nici nu aș ști ce să fac – răspunse contrariată Bella – cred că și ele s-ar speria de mine și chiar ar râde de mine, pentru că eu sunt așa o ... ciudată ... și sunt așa urâtă, iar ele sunt atât de frumoase!

Bella nu era deloc urâtă. Ba chiar din contră, era una dintre cele mai frumoase flori. Dar cum trăia atât de singură, nimeni niciodată nu a avut ocazia să îi spună cât de frumoasă era. Nimeni nu i-a făcut vreodată vreun compliment. *Zâna florilor* știa acest lucru, căci era foarte înțeleaptă, încât cunoștea chiar și ce gândesc florile ei, dar și cum să le vindece și să le înveselească. De aceea, îi spuse Bellei:

– E momentul tău să devii curajoasă, du-te la surorile tale din grădina de jos, vorbește-le despre tine și, încet, o să vă împrieteniți. Acum rotește-te de trei ori, apoi spune tare: „*pot să fiu așa cum îmi place*” și apoi poți porni curajoasă în noi călătorii!

Apoi, zâna dispăru. Bella a stat și s-a gândit cât s-a gândit, iar în final a hotărât să asculte sfatul zânei: s-a învârtit de trei ori și în mod fermecător a devenit curajoasă, rădăcinile ei ieșiră cu totul din pământ și a pornit la drum înspre grădina florilor.

Ajunsa în grădină, se îndreptă mai întâi înspre Lăcrămioara și Panseluța, a căror prietenie o urmărise de atâta vreme cu admirație și chiar puțină invidie, visând să devină și ea *una de-a lor* și s-o iubească și pe ea la fel de mult cum se iubeau ele între ele. Dar acestea erau mult prea atente una către cealaltă, încât nici

nu au observat-o pe biata noastră Florică de colț. Bella parcă era invizibilă. Atunci și acolo, Bella parcă nici nu exista pentru acele flori, se simțea la fel ca atunci când stătea în colțul ei singuratic. Deveni din nou supărată. Nu știa unde greșise ...

Dar nu-și pierdu, totuși curajul și merse mai departe în zona în care trăiau trandafirii – nobilimea acelor împrejurări, soiul cel mai ales și mai frumos mirositor, familia și rubedeniile împăratului Trandafir. Aceștia fiind puțin îngâmfați, probabil din cauza răsfățului în care trăiau, începură să-și șoptească unii altora și să chicotească între ei de cum au observat-o pe Bella noastră:

– Vai ... Ați văzut?! De unde o fi venit?

– Uită-te la ea! Arată așa ciudat! ... și nu vorbește ...

– Oare are ceva problemă? Ce ciudată! Cum de e așa colțuroasă, vai ... haha.

– De ce se uită așa la noi?! Parcă nu a mai văzut flori.

Bella nu se aștepta de la niște flori așa frumoase, cum erau trandafirii, să o batjorească și să o ia în derădere în acest fel. Ea atunci deveni foarte tristă și plecă în grabă din acel loc, hotărâtă să nu se mai oprească până ce va ajunge la stânca ei răcoroasă, unde știa că se va simți iar singură, dar măcar acolo nu va fi nevoită să suporte răutățile celorlalte flori. Și cum alerga ea așa plângând, îi intră în cale Narcisa, care o observase încă de la mare depărtare și îi spuse:

– Copilă dragă, stai o clipă, nu fugi așa grăbită! Oare te-ai privit vreodată în oglinda stropilor de rouă?! Cu siguranță nu te-ai privit, pentru că dacă ai fi știut tu cât ești de minunată și de frumoasă, nu ai fi acum plângândă. Niciodată nu am întâlnit o floare care să semene atât de mult cu mine!

Atunci Floarea de colț se opri din plâns, se gândi puțin, începu să zâmbească și zise:

– Bună! Eu sunt Bella. Mulțumesc dragă Narcisa!

Bella nu mai zâmbise de foarte mult timp, până în acel moment, iar în acea clipă ea parcă reînflori, înmiresmând cu un parfum îmbietor întreaga grădină. Atunci, celelalte flori au început să se adune pe lângă cele două, curioase să afle cine are acel parfum încântător. Bella și Narcisa au devenit în foarte scurt timp bune prietene, descoperind cât de multe lucruri au în comun și cât de mult seamănă. După un timp, îmbrățișându-o, Narcisa îi spuse:

– Fiecare este unic, special și de neînlocuit. Toți avem în noi, în interior câte ceva frumos și special, pe care îl numim suflet și care ne face să fim frumoși și pe dinafară. Ca să fim iubiți, trebuie mai întâi să ne arătăm noi iubirea față de ceilalți și cel mai simplu o putem face zâmbind și îmbrățișându-i. Când tu mi-ai zâmbit, Bella, te-am cunoscut cu adevărat, așa cum ești tu, în interiorul tău și de atunci am știut că vom deveni prietene poate chiar pentru o veșnicie.

Ascultând sfatul Narcisei, Bella a ajuns să se împrietenească cu timpul, cu toate florile din acea grădină, zâmbindu-le și îmbrățișându-le cu bunătate. Acum dansau și cântau toate împreună, bucurându-se unele de altele. Ba chiar au început să călătorească și prin alte grădini și ghivece, făcându-și noi prieteni peste tot pe unde umblau. Și cred că și acum Bella încă călătorește și se veselește pe undeva, deci copii, dacă o întâlniți, salutați-o din partea mea!

● **Discipline de studiu integrate:**

- Limba și literatura română – caracterizarea personajelor; povestea formării și devenirii;
- Științe ale naturii/ Geografie – Floarea de colț, plantă pe cale de dispariție;
- Consiliere și dezvoltare personală/ Educație civică – Aprecierea reciprocă și valorificarea introvertiților;

- Muzică și mișcare – Dansul florilor;
- Arte vizuale și abilități practice / Educație plastică – Confectionare de flori de hârtie sau alte materiale reciclabile
- **Disciplina de studiu în cadrul căreia poate fi valorificată:** Consiliere și dezvoltare personală/ Educație civică – Aprecierea reciprocă și valorificarea introverților;
- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**

★ *Varianta 1:*

La disciplina Limba și literatura română, elevii vor realiza un organizator grafic în care să surprindă caracteristicile personajului principal: Bella – *Floarea de colț*. Se vor surprinde atât trăsăturile exterioare, precum și cele interioare, discutându-se și despre relația acestuia cu celelalte personaje.

★ *Varianta 2:*

În cadrul orei de Științe ale naturii/ Geografie, li se va cere elevilor să realizeze un poster prin care să conștientizeze populația privind protejarea plantelor pe cale de dispariție. În elaborarea acestui poster, prin metoda proiectului, elevii vor derula un demers de cercetare și culegere de informații despre floarea de colț, plantă pe cale de dispariție.

★ *Varianta 3:*

În cadrul disciplinei Consiliere și dezvoltare personală/ Educație civică se poate realiza o lecție pe tema autoaprecierii, aprecierii reciproce și valorificării calităților fiecărei persoane. Se pot realiza exerciții de intercunoaștere, precum lanțul aprecierilor: fiecare copil va avea lipită pe spate o coală de hârtie, iar colegii vor scrie pe această coală

cât mai multe lucruri pe care le apreciază la colegul lor. La finalul activității se organizează discuții cu întreaga clasă.

- **Tipul de personaje:** nonumane personificate – flori.
- **Mesajul/ morala poveștii:** Iubește și vei fi iubit! Fiecare om este valoros prin ceva; sarcina noastră este să descoperim acel ceva. Asta înseamnă să iubești!

BARCA

Ana-Maria PURCAR

- **Tipul poveștii:** de aventură, fantastică.
- **Clasele la care se recomandă:** II-IV
- **Valori promovate:** camaraderia, solidaritatea frățească, spiritul ludic.
- **Obiective educaționale propuse:**
  - O₁ – Identificarea diferențelor dintre planul real, al existenței cotidiene, de cel imaginar, al ludicului.
  - O₂ – Identificarea mijloacelor și a condițiilor de realizare a jocului copiilor.
- **Tema centrală a poveștii:** jocul copiilor
- **Subiectul poveștii:**

Trei frați se plictiseau teribil într-o zi toridă de vară. Cu puțină imaginație, cei trei copii transformă ligheanul din spatele casei într-o barcă cu care navighează pe Marea Neagră spre ... America. Călătoria se sfârșește atunci când aruncă apă pe cățelușa pe care o credeau rechin, făcând o zarvă grozavă. Mama se sperie de gălăgia din curte și iese să vadă ce s-a întâmplat.

- **Textul poveștii:**

Afară era liniște. Cerul era limpede, ca sticla și doar în depărtare se mai zărea o scamă de nor, uitată pe cer de la ultima ploaie. Nu se mai auzeau nici păsările, nici greierii, nici măcar

frunzele pomilor nu mai foșneau la adierea vântului fierbinte de vară.

Soarele încinsese caldarâmul curții. Copiii ședeau desculți, unul lângă altul, ocolind înadins umbra cireșului, vrând parcă să facă în ciudă razelor fierbinți care alungaseră din calea lor orice vietate. Se uitau la cerul albastru fără să clipească, iar gândul lor era departe, departe, la marea întinsă care atingea cerul la orizont, la nisipul cald și la scoicile ascuțite care nu-i lăsau să-și înfigă picioarele adânc în nisip. Auzeau chiar și pescărușii, și valurile care plesăiau adormite la mal și simțeau în nări mirosul algelor nesuferite pe care marea le aruncase pe plajă.

Un gând năstrușnic trecu prin mintea celui mai mic dintre ei, descrețindu-i fruntea. Tudor avea patru ani și era mezinul familiei. Aruncă o privire ștregărească la fereastra de la bucătărie, de unde se auzea, de obicei, vocea mamei. Se duse repede în spatele casei de unde veni trăgând după el un lighean mare.

– Toată lumea în barcă! strigă el. Mergem în America!

Frații lui, ca treziți din somn, se aruncară fără ezitare în bărcuța cea mică. Stăteau toți trei înghesuiți, dar erau foarte atenți ca nu cumva barca să se răstoarne.

– Vâsliți! se auzi vocea autoritară a lui Vlad, căpitanul.

Barca se depărtă încet de mal, ajungând în scurt timp în largul mării. Copiii se uitau fascinați la întinderea de apă și nu vedeau nimic altceva în jurul lor. Valurile leneșe legănau barca, când în stânga, când în dreapta. Radu se aplecă puțin peste margine, ca să privească o umbră care se apropia încet de barca lor. Pata mare și neagră se apropia din ce în ce mai mult, deslușindu-i-se cu ușurință conturul.

– Nu mai vâsliți ... șopti Radu precaut. Scoateți vâslele încet din apă. Asta este o balenă ucigașă. O să ne mănânce cu tot cu barcă ... și se trase speriat înapoi lipindu-se de Vlad.

– Unde vezi tu balenă ucigașă?! întrebă Vlad, ridicând enervat o sprânceană. E un banc de pești. Doar nu ți-e frică de niște peștișori? Radu nu mai zise nimic. Își îndreptă privirea înainte, continuând să vâslească liniștit. Marea era limpede, calmă. Pe deasupra lor trecea, din când în când, câte un pescăruș răzleț, scrutând zarea. Tudor puse vâsla în barcă și atinse cu degetele apa verzuie și sărată. Tare i-ar mai fi plăcut să se scalde nițel ca să se răcorească, dar căpitanul se grăbea și trebuia să vâslească în continuare.

– Acum suntem în Marea Neagră! zise Vlad sigur pe el.

– Ba nu e neagră, e verde! îl contrazise Tudor hotărât. Uite, apa e verde, eu văd că este verde. Nu e neagră.

Vlad se uită puțin nedumerit în jurul lui și îi răspunse lui Tudor pe un ton autoritar:

– Ba e Marea Neagră, așa a spus mama!

– Ba nuuuu! țipă Tudor scos din sărite. E verdeeeee!!!

– E neagră și gata! insistă Vlad.

– Te dau jos din barcă! strigă Tudor uitându-se amenințător la căpitan și întinzând mâna spre el.

Încercând să se ferească de Tudor, Vlad se dezechilibra și era cât pe ce să cadă din barcă.

– Uite ce ai făcut, Tudor! E numai vina ta, izbucni Vlad furios. Puteam să cad!

– Și ce dacă! răspunse indiferent mezinul cu ochii la apa verzuie a mării.

– Stați cuminți! interveni Radu. O să răsturnați barca dacă vă fâțâiți atât! Și, uite, un rechin! „*Un pește hain!*” O să vină și o să vă mănânce pe amândoi, adăugă el zâmbind satisfăcut de cearta fraților mai mici.

– Un rechiiin! țipară dintr-o dată Vlad și Tudor, uitându-se speriați la înotătoarea ascuțită care se îndrepta spre barca lor.

– Se apropie! Copiii speriați începură să se agite. De la atâta mișcare barca se înclină amenințător într-o parte, iar apa sărată udă picioarele copiilor.

– Vine repede! Pregătiți apărarea! Trebuie să scăpăm de el, altfel nu mai ajungem niciodată în America! Umbra cea neagră se apropia amenințător. Înotătoarea lucioasă și ascuțită a rechinului era acum la un pas de barcă ...

– Vâslele sus! strigă poruncitor Radu. Atacaaaaați!

Cățelușa udă o luă la fugă, cu coada între picioare. Se auzi o ușă trântindu-se cu putere și mama apăru speriată în colțul casei.

– Ce-i cu atâta gălăgie? Ce s-a întâmplat cu câinele?! De ce este atât de ud?

Copiii stăteau lângă ligheanul răsturnat, cu grebla și cu lopata în mână, încercând să-și ascundă hohotele de râs.

– Vâsleam pe mare și a venit rechinul, spuse Vlad timid. Tudor a răsturnat ligheanul și a udat-o pe Dolly ca să se apere ... continuă el încercând să-și ascundă râsul.

– Nu eu! se apără Tudor. Vlad a răsturnat ligheanul!

– Radu a spus să atacăm și l-am ascultat și ..., explică Vlad.

Mama se uită la cățelușa amărâtă care se ascunsese în spatele ei și care începuse să dea bucuroasă din coadă. Înțelese imediat că și ei îi plăcuse joaca de-a rechinul.

Acum nu mai era liniște. Deși cerul era limpede ca sticla, razele soarelui nu mai erau atât de fierbinți, ca la începutul călătoriei pe mare. Un greiere începu timid să cânte, iar frunzele cireșului începură să foșnească ușor la adierea vântului de seară.

- **Discipline de studiu integrate:** Comunicare în limba română, Limba și literatura română, Matematică și explorarea mediului, Geografie.
- **Disciplina de studiu în cadrul căreia poate fi valorificată:** Comunicare în limba română/ Limba și literatura română.

- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**

- ★ *Varianta 1:*

Redactarea unei compuneri libere (scrierea imaginativă) pornind de la două obiecte prezentate/ de la o situație familiară elevilor.

- ★ *Varianta 2:*

Descrierea orală a unui joc jucat de copii. Redactarea unei compuneri pornind de la elementul fantastic al jocului.

- ★ *Varianta 3:*

Realizarea unui ciorchine/ a unor rețele semantice, pornind de la denumirea unui obiect și a rolurilor pe care acesta le poate îndeplini în joc: „Ce poate fi un .../ o ...?”

- **Tipul de personaje:**

- umane: copiii Radu, Vlad și Tudor
- nonumane: cățelușa, pescărușii, greierele

- **Mesajul/ morala poveștii:** Prin joc, copiii evadează din monotonia realului cotidian, transformând lumea plictisitoare, a adulților, într-o lume fantastică.

- **Poveste/ narațiune cu mesaj similar:** „În balcon”, de Octav Pancu-Iași.

DORINȚA UNEI CIUPERCUȚE

Larisa-Corina NEAG

- **Tipul poveștii:** fantastică.
- **Clasele la care se recomandă:** pregătitoare, I, a II-a.
- **Valori promovate:** încrederea în prietenie și în prieteni adevărați, acceptarea de sine, respectul față de natură.
- **Obiective educaționale propuse:**
  - O₁ – Conștientizarea de către elevi a necesității acceptării de sine pentru a reuși în viață.
  - O₂ – Identificarea de către elevi a importanței prietenilor adevărați pentru îndeplinirea unor dorințe/ scopuri.
  - O₃ – Cultivarea, la nivelul elevilor, a dorinței de a respecta natura și de a o proteja.
- **Tema centrală a poveștii:** prietenia adevărată.
- **Subiectul poveștii:**

În poveste se prezintă inițierea și parcursul unei prietenii adevărate între Roua, o ciupercuță maronie, și Pitulici, un arici țepos care trăiește în poieniță. Ei se cunosc într-o zi de vară, devin prieteni apropiați, se întâlnesc des, iar Pitulici îi povestește Rouăi toate peripețiile prin care trece. Chiar dacă intervin anumite obstacole în calea prieteniei lor, ei reușesc să rămână amici pentru totdeauna, găsind o soluție pentru a face ceea ce le place amândurora cel mai mult: să exploreze împrejurimile și lumea.

- **Textul poveștii:**

Era odată, într-o vară, la marginea unui sat liniștit, o poieniță răcoasă cu mulți arbori mici și mari, împodobiți cu conuri parfumate, de diferite forme și dimensiuni. În această poieniță își aveau casa o mulțime de viețuitoare care trăiau în pace și armonie: veverițe săltărețe, căprioare agere, vulpi roșcate, arici cu țepi ascuțiți, păsări al căror tril încântau auzul musafirilor păduricii, precum și alte animale sălbatice.

Toate vietățile erau fericite, bucurându-se de răcoarea adierii de vânt și de razele fierbinți ale soarelui de vară. Singurul lucru care le speria teribil pe acestea și le făcea să alerge în grabă spre adăposturile lor erau ploile dese și scurte, cu stropi uriași, care săgețau poienița aproape în fiecare zi. Și dacă picurii rapizi și greoi nu le speriau chiar pe toate, unele fiind foarte curajoase, cu siguranță zgomotul tunetelor puternice și fulgerele strălucitoare care coborau din cer ca niște sulite le făceau chiar și pe animalele puternice să tremure. Totuși, după aceste furtuni înfricoșătoare, soarele luminos apărea pe cer, învingător și mult mai strălucitor ca înainte, readucând liniștea în poieniță.

Într-o zi, după o astfel de furtună puternică urmată de raze de soare călduroase, în poieniță au apărut pe suprafața pământului, ca prin magie, o mulțime de ciupercuțe ca niște umbreluțe minuscule, cu pălărioare de diferite culori, unele pistruiate, parcă pictate cu buline sau cu alte forme surprinzătoare. Viețuitoarele pădurii erau uimite și nu își puteau explica de unde au apărut aceste ființe tăcute care stăteau într-un singur picior. Fiind curioase, căprioarele le miroseau încet, veverițele le atingeau cu timiditate, vulpile roșcate le priveau îndelung, rotindu-se în jurul lor, iar unele păsări le deranjau cu ciocurile lor ascuțite. Singurii care treceau nepăsători pe lângă ele erau aricii țepoși ca niște ghemotoace de ace.

La umbra unui brăduț apăruse o ciupercuță cu pălăria maronie, o culoare foarte asemănătoare cu frunzele putrede din jurul ei, cu un picior gros în nuanțe de cafeniu deschis, iar sub pălărie avea un miez subțire, alb și moale. Tocmai prin acel loc,

un arici tânăr trecea încet, fredonând un cântecel vesel și fluierând, în căutare de afine proaspete și zemoase. Oprindu-se pe loc, ariciul voios își spuse:

– Hmmm ... Presimt că în curând voi găsi niște afine gustoase. După atâta ploaie și căldură sunt sigur că acestea sunt mari și coapte. Voi fi bun și generos și le voi duce și fraților mei câteva!

Mirosind și căutând cu atenție pe lângă brăduți și molizi, stând pe loc din când în când și gândindu-se pe ce cărare să meargă mai departe, dintr-odată auzi o voce subțire și suavă, la fel ca o șoptă, care îl făcu să tresară de uimire, neștiind de unde se aude:

– Bună ziua, domnule arici! spuse ciupercuța maronie.

– Ăăăă ... Bună ziua! răspunse el dezorientat, neștiind sigur în ce direcție să privească. Oare tu, ciupercuțo, mi-ai vorbit?

– Da, eu. Cum stăteam, dormind la umbra acestui brăduț, ți-am auzit cântecul. Ai o voce foarte plăcută! spuse pe același ton ciupercuța.

– Mulțumesc, de la bunica am moștenit această voce! Îmi pare rău dacă te-am trezit. Sunt în trecere, am venit să caut hrană. Nu ai văzut, cumva, afine? a întrebat ariciul.

– Nu am văzut ... Știi, eu nu prea vorbesc cu necunoscuții, doar cu suratele mele. De obicei stau cu ochii închiși, dormind, și în plus nici nu pot să mă mișc din acest loc, a răspuns ciupercuța cu puțină tristețe în glas.

– Cred că nu e prea plăcut să stai mereu pe loc, înțepenită. Cine îți aduce mâncare? a întrebat curios ariciul.

– Nu-mi aduce nimeni, eu mă hrănesc cu nutrienții din pământ, cu stropi de ploaie, trăiesc datorită căldurii soarelui și umbrei copacilor, zise pe un ton hotărât ciupercuța.

– Ei bine, nu-mi vine să cred că nu ai gustat niciodată afine, fragi sau zmeură ... Sunt cele mai bune fructe de pădure care există! Poate vei avea vreodată ocazia să le guști și apoi să-mi spui tu dacă am avut sau nu dreptate, adăugă, cu mândrie, ariciul. Nu am mai vorbit niciodată cu o ciupercuță. Care este numele tău? întreabă el.

– Numele meu este Roua, spuse ciupercuța. Tu cum te numești?

– Numele meu este Pitulici. Toți prietenii mei îmi spun așa deoarece, când eram doar un pui, cel mai mult îmi plăcea să stau pitit. Stăteam așa când dormeam, când mâncam și chiar și atunci când mă ascundeam de cei din jur, explică ariciul amuzat. Așa poți să-mi spui și tu de acum înainte. Ție de ce ți-au ales acest nume? întrebă el nerăbdător.

– Suratele mele spun că mă numesc așa deoarece mi-am deschis ochii imediat după ce un strop de rouă răcoros și limpede mi-a căzut pe pălărie, zise ciupercuța cu duioșie.

– Aha ... Mă bucur tare mult că te-am întâlnit, Roua! Ești o ciupercuță tare simpatică. Acum trebuie să merg să caut acele afine, mi-e tare foame! Sper să ne revedem curând, mi-ar plăcea tare mult să fim prieteni.

– Și mie îmi pare bine că te-am cunoscut, Pitulici. Îmi doresc tare mult să fim prieteni! Sper să mai treci și mâine pe aici ..., spuse cu puțină tristețe în glas ciupercuța.

Și așa s-a format o prietenie nouă și nemaivăzută între Roua și Pitulici, ariciul trecând, în fiecare zi, pe la noua lui prietenă și povestindu-i multitudinea de peripeții prin care trecuse înainte ca ei să se întâlnească, descriindu-i toate peisajele din poieniță, vietațile pe care le-a întâlnit. I-a povestit chiar și despre un loc minunat, plin cu flori înmiresmate, vizitat de fluturi multicolori și de albine harnice, ba chiar și despre râul cu apă cristalină și curgătoare în care se scălda cu prietenii lui și unde trăiau o mulțime de pești strălucitori. Roua asculta aceste povești pe nerăsuflăte, fără să-l întrerupă, fixându-l cu privirea și parcă trăind tot ceea ce el povestea. Pitulici se simțea foarte bine când relata toate acestea și-i plăcea tare mult să petreacă timp cu noua lui prietenă. Într-una din zile i-a adus ciupercuței boabe de zmeură, fragi și afine, pe care le-a cărat cu ajutorul țepilor săi ascuțiți deoarece, spune el, este păcat ca cineva să nu cunoască minunatul gust al fructelor de pădure.

Roua era foarte nerăbdătoare ca Pitulici să apară, în fiecare zi, să-i povestească ceva nou din aventurile sale. Când era singură

discuta cu suratele ei, însă nu i se mai părea la fel de interesant ceea ce acestea aveau de spus, chiar dacă înainte să îl întâlnească pe Pitulici îi făcea mare plăcere să discute cu acestea. „Oare cum să fac ca suratele mele să nu se simtă prost? Nu doresc să pierd prietenia lor.” se gândea ciupercuța adesea. „Ce bine ar fi fost să fiu și eu un arici sau măcar o vietate care să poată să exploreze împrejurimile minunate despre care îmi povestește Pitulici ...” se întrista ea, meditănd.

Nu trecuse mult timp și suratele Rouăi observaseră că aceasta nu mai era ca înainte, că se schimbase ceva la ea. În tot ținutul ciupercilor se auzeau zvonuri cum că Roua are un nou prieten, o vietate din poieniță care o vizitează în fiecare zi și îi povestește lucruri neadevărate care o întristează. Auzind aceste zvonuri, cele trei ciuperci viclene și otrăvitoare, cu pălării roșii pictate cu buline albe și picior subțire, hotărâra să vorbească chiar ele cu Roua:

– Bună ziua, mică ciupercuță! Cum te simți în această zi frumoasă? întrebare ele cu seriozitate.

– Bună ziua, dragi surate... Sunt bine, vă mulțumesc pentru întrebare, spuse cu o oarecare reținere Roua.

– Ciupercuțo, prin ținut circulă zvonuri cum că ți-ai făcut un nou prieten, o dihanie a pădurii, care îți umple mintea cu povești false și urâte ce îți aduc tristețe, spuse una dintre ele.

– Dacă aceste zvonuri sunt adevărate, îți ordonăm chiar acum să nu mai asculți poveștile acelui animal, să nu mai vorbești cu el și să-i spui să nu te mai viziteze. Nu uita care este una dintre regulile ținutului nostru: nu vorbim cu străinii! zise alta pe un ton ridicat și impunător.

– Sper că ai înțeles și că vei face așa cum este de cuviință, altfel vei fi alungată de pe tărâmul nostru, anunță a treia ciupercă.

Roua nu mai spuse nimic, iar cele trei încheiară discuția supărate. Biata Roua se gândea acum ce să facă ... Nu dorea să renunțe la prietenia cu Pitulici, dar nici să fie alungată de pe tărâmul ciupercilor. Începuse să se îndoiască de poveștile pe care i le spusese ariciul și se gândea că poate suratele sale aveau

dreptate. După ce se tot gândi și răzgândi, hotărî că în ziua următoare, când Pitulici va veni la ea, vor încheia această prietenie și îi va spune că e imposibil ca ei doi să rămână amici. În acest mod nu le va mai dezamăgi pe celelalte ciuperci.

În ziua următoare, Roua îl așteptă pe Pitulici cu o oarecare tristețe, iar timpul parcă trecea foarte greu. Tot așteptând și gândindu-se cum anume să-i spună vestea cea rea, ciupercuța își dădu seama că deja e seară și ariciul nu venise azi deloc ... „Oare i s-a întâmplat ceva rău?”, se gândea Roua. La fel se întâmplă și a doua, și a treia și a patra zi ... Pitulici nu mai veni.

După mai multe zile, pe când Roua aproape că nu se mai gândea la vechiul ei prieten, din depărtare auzi un fluierat și foșnetul frunzelor uscate, ca și cum cineva le deranja. „Sigur este Pitulici! Ooo, ce bine-mi pare!”, se gândea ciupercuța. Însă, de după tufișuri apărură o ființă mare, diferită de orice altă vietate pe care o văzuse până atunci, care avea un coș în care le ținea pe alte surate ale ei. În acel moment, Roua se înspăimântă atât de tare, încât închise ochii și deveni indiferentă, așa cum erau ciupercile când se apropia orice străin de ele. Uriașul se apropie de ea și spuse:

– Ohooo, ce ciupercuță frumoasă! Bine te-am întâlnit, ciupercuțo! Ești numai bună pentru a fi culeasă, spuse cu entuziasm Uriașul, întinzând imensa lui mână spre Roua și rupând-o din locul în care se născuse și crescuse, din poalele protectorului brăduț care îi ținuse umbră atâta timp.

Roua nu mai îndrăzni să deschidă ochii de teamă, nici să spună ceva, dar își amintea imaginea Uriașului care venea spre ea: era înalt, avea și el o pălărie maronie de sub care ieșeau niște fire negre, avea un corp subțire, două picioare și două brațe lungi. După ce o culese, o așeză în coșuleț, peste suratele ei numeroase care erau sub ea.

Cum Uriașul mergea, tot fluierând, Roua simțea mișcarea și auzea pașii pe care acesta îi făcea. După ceva timp în care tot merse, ciupercuței îi veni curajul și deschise puțin ochii. În acea clipă văzu câmpul plin de flori înmiresmate, cu fluturi și albine

despre care îi povestise Pitulici. Erau exact așa cum spusese el ... Rouăi nu-i venea să creadă ... Deci Pitulici avusese dreptate, era chiar adevărat tot ceea ce el îi povestise atâta timp. Ce fericită era Roua că, în sfârșit, reușește și ea să vadă toate aceste minunății!

Trecuse și pe lângă locul de unde mânca ariciul afine, și pe lângă cel în care se juca cu prietenii săi și, în sfârșit, ajunsese la râul cu apă cristalină unde trăiau peștii strălucitori. Uriașul puse coșul cu ciuperci chiar pe malul râului pentru a bea puțină apă din acesta și pentru a urmări peștii. Văzu un pește mare și, de uimire, scoase un sunet scurt și puternic, lovind din greșeală coșul cu mâna, fără ca acesta să se răstoarne. În acel moment, Roua căzu din coșuleț. Uriașul luă în mână coșul și plecă, alergând pe malul râului, în jos, urmărind peștele cel mare, fără să se mai uite înapoi. Roua rămase singură, pe mal, întrebându-se, cu tristețe, ce se va alege de ea.

Trecu o zi și biata ciupercuță era tot acolo, culcată, pe marginea râului. Dintr-odată auzi, chiar în spatele ei, un cântecel cunoscut, fredonat de o voce familiară. Era chiar Pitulici. Ce bucurie! Roua începu să strige:

– Hei, Pitulici, dragul meu Pitulici! Ce bine-mi pare să-ți aud cântecul! Mă auzi? Întrebă ea cu emoție în glas, cu același glas suav.

– Roua? Ești tu sau mi se pare? răspunse ariciul uitându-se când în dreapta, când în stânga.

– Da, da, eu sunt, bunul meu prieten! Vino mai aproape!

Pitulici se apropie, fiind mut de uimire. El continuă cu o voce tremurândă:

– Cum ai ajuns aici, dragă Roua? Ce bucurie să te văd! Îmi pare rău că nu am apucat să mai vin să te vizitez. Fratele meu a fost tare bolnav și a trebuit să stau lângă el să îl îngrijesc. Acum se simte mai bine, zise Pitulici puțin posomorât.

Roua începu să-i istorisească, pentru prima dată de până atunci, toată întâmplarea cu Uriașul, faptul că văzuse toate peisajele minunate despre care el îi spusese și îi mai zise că i-a

fost tare teamă că nu-l va mai revedea niciodată și că i s-a întâmplat ceva rău.

Pitulici spuse că are multe să-i mai povestească și-i propuse Rouăi să o urce în spinarea lui, să exploreze împreună toată poienița și poate, poate, dacă se vor plictisi, să meargă, cândva, și în satul cu Uriași pentru a descoperi tărâmurii noi și peisaje nemaipomenite. Roua fu încântată de această idee și acceptă imediat.

De atunci, Pitulici și Roua au devenit doi prieteni nedespărțiți, exploratori și căutători ai tărâmurilor minunate, care povestesc tuturor prietenilor peripețiile prin care trec.

- **Discipline de studiu integrate:** Comunicare în limba română, Matematică și explorarea mediului, Dezvoltare personală.
- **Disciplina de studiu în cadrul căreia poate fi valorificată:** Comunicare în limba română.
- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:** Textul poate fi valorificat la ora de Comunicare în limba română.

★ *Varianta 1:*

Elevii citesc povestea (clasa a II-a), iar apoi identifică principalele elemente ale textului (titlul, personajele, mesajul/morala, acțiunea) cu ajutorul întrebărilor formulate/ adresate prin intermediul metodei „Explozia stelară”.

★ *Varianta 2:*

Elevilor li se citește textul, iar pe urmă, cu ajutorul unor planșe ce ilustrează momentele din poveste, vor prezenta întâmplările și le vor așeza în ordinea cronologică a desfășurării evenimentelor.

★ *Varianta 3:*

Elevilor li se solicită să citească povestea pe roluri, iar apoi vor fi împărțiți pe grupe și se vor distribui sarcini fiecărei echipe (de exemplu: Identificați fragmentul în care Roua și Pitulici se întâlnesc pentru prima dată; Ce emoții a resimțit ciupercuța atunci când l-a văzut pe Uriaș?; Cum s-a simțit Roua atunci când l-a auzit pe Pitulici cântând, lângă apa curgătoare? etc.). După rezolvarea sarcinilor, fiecare echipă va prezenta răspunsurile/ rezolvarea cerințelor în fața clasei, celorlalți colegi, care vor interveni cu eventuale completări.

● **Tipul de personaje:**

- nonumane: omul Uriaș.
- nonumane personificate: ciupercuța Roua, ariciul Pitulici, ciupercile otrăvitoare, animalele din poieniță (căprioare, veverițe, vulpi).

● **Personaje pozitive:** ciupercuța Roua, ariciul Pitulici.

● **Personaje negative:** ciupercile otrăvitoare.

● **Mesajul/ morala poveștii:** Trebuie să fim atenți la statornicia prietenilor noastre, să ne convingem dacă prietenii pe care îi avem sunt adevărați sau nu. Este important să ne acceptăm pe noi înșine și să credem în noi; să nu ne lăsăm păcăliți de vorbele rele ale altora, să avem curaj să ne asumăm responsabilități și decizii, să nu renunțăm niciodată la aspirațiile și visurile noastre. Este esențial să trăim în armonie cu natura, să dăm dovadă de respect și de prețuire pentru natură.

- **Ilustrații care însoțesc textul poveștii:**

VREAU O BICICLETĂ

Andreea RAICA

- **Tipul poveștii:** de aventură.
- **Clasele la care se recomandă:** a III-a – a IV-a.
- **Valori promovate:** curajul, asumarea răspunderii, generozitatea, susținerea reciprocă, sprijinul emoțional, întrajutorarea.
- **Obiective educaționale propuse:**
  - O₁ – Explicarea importanței curajului de a lua decizii referitoare la acțiunile pe care le întreprindem.
  - O₂ – Analizarea rolului și influențelor relațiilor sociale de la nivelul comunității în contextul acțiunilor umane individuale.
- **Tema centrală a poveștii:** curajul de a acționa.
- **Subiectul poveștii:**

Personajul principal își pierde bicicleta și părinții nu îi pot achiziționa una nouă. Pentru a aduna banii necesari, fetița vinde limonadă în piața de legume din localitate, cu ajutorul comunității.

- **Textul poveștii:**

Fiecare copil are o jucărie preferată, care poate fi o păpușă, o mașinuță sau o carte. Larisa își iubește bicicleta! În fiecare zi, după școală, abia așteaptă să ajungă acasă să facă o tură prin cartier, cu bicicleta ei roșie!

Dar, marți, când a venit de la școală, nu și-a mai găsit bicicleta!
A fugit la mama ei să o întrebe:

– Mami, unde mi-ai pus bicicleta? Nu o găsesc!

– Larisa, bicicleta e unde ți-ai lăsat-o tu aseară! Nu e în garaj?
întreabă mama.

Larisa atunci și-a amintit. Cu o seară înainte și-a lăsat bicicleta
în drum. A fugit să o caute, dar nici acolo nu era.

Tare supărată, îi zice mamei:

– Nu înțeleg ce s-a întâmplat, am uitat bicicleta aseară în
drum, de ce nu mai este acolo?

– Of, asta nu e o veste bună deloc! Înseamnă că a luat-o cineva!
răspunse mama.

Larisa suspină ușor și începe să plângă.

– Mama, trebuie să îmi cumperi o altă bicicletă!

– Draga mea, îmi pare tare rău, trebuie să fii mai atentă pe
viitor și să ai grijă de lucrurile tale! Îmi pare rău, dar nu avem
acum bani de altă bicicletă. Poate, de ziua ta, o să îți luăm una
nouă.

– Mami, dar ziua mea acum a trecut! Înseamnă că mai am atât
de mult de așteptat! spuse Larisa supărată.

Larisa era tare posomorâtă, iar supărarea nu i-a trecut nici
după o săptămână. Ea încă mai spera să își primească înapoi
bicicleta. Dar bicicleta nu a apărut, iar părinții erau de neclintit,
nu puteau cumpăra una nouă.

Într-o după masă, stătea, tristă, pe trotuar și a fost observată
de vecinul lor, Cristi, care era agent de vânzări. A întrebat-o de
ce este supărată, iar Larisa i-a povestit totul. Atunci, lui i-a venit
o idee:

– Larisa, ai putea să câștigi chiar tu banii pentru bicicleta! Oare
ce ai putea vinde?

– Am câteva jucării vechi, dar sunt stricate.

– Of, jucării stricate nu poți vinde, să ne gândim la altceva! Îți
dau câteva idei: ai putea să faci figurine din lut, să faci turtă dulce,
limonadă sau să vinzi picturi realizate de tine!

– Ce de idei ai! Cel mai mult îmi place să fac limonadă! Fac câte o carafă în fiecare weekend, împreună cu părinții mei. Dar oare unde să o vând?

– Ai nevoie de o zonă pe unde să treacă mulți oameni, la noi în cartier trec prea puțini. Spune-le părinților tăi ideea ta și să vedem ce părere au.

Foarte entuziasmată și cu un zâmbet larg pe buze, Larisa le-a prezentat părinților planul pentru a aduna banii pentru bicicletă. Părinții au fost încântați și au propus să vândă limonada în piața de legume.

A doua zi au cumpărat 5 kilograme de lămâi, un kilogram de zahăr și multe pahare de unică folosință. Seara a fost mare distracție. Larisa a stors lămâile cu presa de citrice, apoi a pus zahăr și apă și a amestecat viguros. A gustat limonada și era perfectă! Apoi a pus-o în frigider.

Înainte de somn, totuși, avea îndoieli și i-a zis mamei:

– Dacă nu o să cumpere nimeni, mâine, limonadă? spuse Larisa.

– Eu zic că va fi un succes! Dar, dacă, totuși, nu o vindeți, o să avem multă limonadă să bem săptămâna aceasta! spuse mama zâmbind. Apoi îi dădu un pupic de noapte bună.

A doua zi la școală Larisa era neliniștită și nerăbdătoare. Le-a povestit și colegilor săi planul ei, iar aceștia au promis că o vor vizita în piață.

Piața de legume era tare aglomerată. Chiar dacă era deja amiază când au ajuns, tarabele erau pline cu roșii, castraveți, ardei și căpșuni. Au găsit o tarabă disponibilă, în spate de tot. Au pus o față de masă galbenă, au umplut paharele cu limonadă și apoi au scos un mic anunț cu prețul. Primii clienți au fost chiar persoanele care vindeau la celelalte tarabe. Erau atât de uimite să vadă o familie care vinde limonadă! Nu au mai văzut așa ceva! De la taraba vecină au primit cadou mentă. Ce gust minunat avea acum limonada cu mentă!

Dar, orele treceau și ei nu au mai vândut nimic. În piață erau multe persoane, dar nu se uitau la taraba lor. Larisa privea tristă cum trecătorii grăbiți își fac cumpărăturile și nu înțelegea de ce nimeni nu se oprește. Atunci, tatăl ei a primit un telefon. Era tatăl lui Victor, colegul Larisei, care a vizitat piața, dar nu i-a văzut și Victor era tare dezamăgit. Tata le-a explicat unde sunt și, repede, au apărut.

– Vai, cât v-am căutat! a zis Victor. Am trecut și prin această zonă, dar nu v-am observat.

– Poftim un pahar de limonadă cu mentă să te răcorești! i-a oferit Larisa.

– Ah, ce gustoasă este! Dar este greu să vă vadă clienții printre atâtea tarabe! Ai nevoie de un afiș mare! Ce zici să facem mâine unul la școală? spuse Victor.

– Ce idee bună! Așa facem!

A doua zi, în fiecare pauză, colegii Larisei au lucrat la un afiș mare de tot. Au lipit mai multe foi și au desenat lămâi și pahare de limonadă. Apoi au venit la piață și colegii Larisei și au ajutat la înfrumusețarea tarabei, care devenise atrăgătoare acum, arăta minunat, fiind foarte colorată!

Trecătorii se opreau uimiți și, aproape toți, cereau câte un pahar. În mai puțin de o oră au terminat toată limonada! Larisa era foarte fericită și le-a mulțumit colegilor pentru ajutor.

Seara și-a petrecut-o alături de părinți, făcându-și calcule.

– Deci azi am vândut limonadă în valoare totală de 80 de lei. Oare în câte zile o să adun banii necesari?

– Depinde ce tip de bicicletă îți dorești, Larisa, zise tata.

– Vreau una exact la fel!

– Aceea a costat în jur de 800 de lei. Deci câte zile vom mai merge la piață?

– Hmm, 10 zile! zise Larisa.

– Așa este!

– Mă bucur! Îmi place piața, am cunoscut mulți oameni drăguți și muncitori! O doamnă care vine de la țară mi-a dat azi căpșuni foarte gustoși din grădina ei!

– Ce drăguț gest! Și tu poți să fii darnică și să le oferi cadou limonadă!

Zilele treceau și limonada Larisei devenea tot mai cunoscută. Erau clienți care veneau la piață doar pentru limonadă. Într-o zi a lipsit din cauză că avea multe teme, iar când s-a întors toată lumea a fost bucuroasă!

A reușit mai repede să adune banii necesari, deoarece a vândut din ce în ce mai multă limonadă!

În ultima zi era nostalgică, se gândea că o să îi fie dor de clienții ei, care veneau zilnic pentru limonadă, de vecinii de tarabă drăguți, care, zilnic, îi dădeau fructe cadou și de colegii care veneau să o susțină. Apoi și-a dat seama că poate să mai vină în vizită, piața tot acolo rămâne!

În weekend, Larisa a venit din nou în piață și toți cunoscuții i-au admirat noua bicicletă!

- **Discipline de studiu integrate:** Limba și literatura română, Educație financiară.
- **Disciplina de studiu în cadrul căreia poate fi valorificată:** Limba și literatura română.
- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**

★ *Varianta 1:*

Elevii citesc povestea, iar apoi vor trece în caiete cuvinte pentru următoarele sarcini de lucru:

- Un cuvânt prin care descrii personajul principal.
- Două cuvinte pentru locurile în care se desfășoară acțiunea.

- Trei cuvinte pentru ce ingrediente ai nevoie pentru a face limonadă.
- Patru cuvinte prin care numești personajele secundare a poveștii.
- Cinci cuvinte prin care descrii jucăria ta preferată.

★ *Varianta 2:*

Elevii citesc textul, iar pe urmă, cu ajutorul unor planșe ce ilustrează evenimentele din poveste, vor prezenta întâmplările și le vor așeza în ordinea cronologică a desfășurării evenimentelor.

★ *Varianta 3: Joc de rol*

Elevii citesc pe rând cu voce tare textul. Apoi decorează în sala de clasă un stand și prin intermediul jocului de rol, interpretează rolurile personajelor din poveste.

- **Tipul de personaje:** personaje umane: Larisa, mama Larisei, tatăl Larisei, Victor – colegul Larisei, tatăl lui Victor, vânzătorii din piața de legume.
- **Personaje pozitive:** toate personajele sunt pozitive.
- **Personaje negative:** nu este cazul.
- **Mesajul/ morala poveștii:**

Dacă în viață ai curajul de a lua decizii care contează pentru tine, în situații dificile, nu te vei simți inconfortabil și vei realiza ceea ce îți dorești cu adevărat. În acțiunile noastre, nu suntem singuri, ci stabilim relații sociale cu semenii, cu membrii comunității în care trăim: colegi, vecini, prieteni, cunoscuți etc., care ne sprijină emoțional în atingerea obiectivelor pe care ni le propunem.

- **Ilustrații care însoțesc textul poveștii:**

PEDEAPSA LUI CIOMPI

Giorgiana-Eliza CÎRA-GRIGORESCU

- **Tipul poveștii:** fantastică.
- **Clasa/clasele la care se recomandă:** a II-a – a IV-a.
- **Valori promovate:** ambiția, integritatea, încredere în forțele proprii, altruismul, perseverența (în antagonism cu egoismul, răzbunarea, falsitatea, lăcomia, mândria, indiferența).
- **Obiective educaționale propuse:**
  - O₁ – Formarea spiritului de întraajutorare a semenilor aflați în dificultate, fără a ține seama de diferențele interindividuale și fără a pretinde recompense materiale.
  - O₂ – Încurajarea comportamentelor de sprijin în relație cu viețuitoarele, bazate pe atitudinea empatică a elevilor față de lumea vie.
  - O₃ – Realizarea de discriminări între comportamentele și atitudinile dezirabile și cele indezirabile, identificate la nivelul comunității și al societății.
- **Tema centrală a poveștii:** ajutorare și întraajutorare
- **Subiectul poveștii:**

Ciampi, un uriaș care viețuia în străfundul munților, se deosebea de semenii săi prin dorința de a poseda cât mai multe bunuri materiale. Acesta ajuta adesea oamenii, însă doar pentru ca acțiunile binefăcătoare să îi fie răsplătite în plan material.

Într-un final, Ciompi este pedepsit pentru lăcomia lui, semenii săi plătind, și ei, pentru faptele uriașului lacom.

- **Textul poveștii:**

„A fost odată ca-n povești,
A fost ca niciodată
O lume cum doar în cărți găsești,
De uriași cutreierată.”

În vremuri de demult, când păsările de foc stăpâneau înaltul cerului, iar spiridușii se întreceau pe multicolorele curcubeie, cutreierau Pământul și niște ființe asemănătoare oamenilor. Totuși, spre deosebire de oameni, aceste ființe erau nemaipomenit de mari și de puternice. Traiul lor era unul simplu: locuiau în străfundurile munților, în peșteri adânci și răcoroase, în interiorul cărora răsunau ecouri ale animalelor din mijlocul pădurii. Dorințele cele mai mari ale acestor ființe erau acelea de a descoperi toate frumusețile munților în care trăiau și de a-i ajuta pe cei neputincioși. Datorită înălțimii lor și a inimii care emana atât de multă iubire față de alte ființe, oamenii i-au numit Uriași.

În timpul zilei, uriașii îi ajutau pe oameni cu treburile din gospodărie, ducând la îndeplinire muncile care erau prea grele pentru mărimea lor. Într-o singură oră, reușeau să construiască locuințe pentru aceștia, să care bucăți gigantice de lemne din pădure, să culeagă recoltele de pe câmpurile bogate și să-i transporte pe oameni dintr-un loc în altul. În timpul nopții, uriașii ascultau cu urechile lor imense toate zgomotele din afara peșterii, pentru a putea sări cât mai repede în ajutorul altor ființe aflate în pericol. Pentru toate faptele bune și ajutorul acordat, oamenii nu uitau să îi răsplătească pe uriași; de obicei, oamenii le ofereau mâncare, le croiau haine pe măsura lor și le dăruiau suveniruri, fie confecționate de ei, fie aduse din diferite colțuri ale lumii. Deoarece nu voiau să adune averi sau să îi lipsească pe oameni de puținele lucruri pe care le aveau, uriașii refuzau, de obicei, răsplata pentru munca lor. Între uriași și oameni exista,

astfel, o legătură magică, o legătură din care toți aveau de câștigat și din care toți voiau să construiască încredere și ajutor reciproc.

În rândul acestor uriași trăia și un uriaș foarte tânăr, numit Ciompi. Era cel mai tânăr din neamul uriașilor, însă în ani omenеști, acesta avea câteva sute de ani. Viața uriașilor era mult mai lungă decât a oamenilor, dar pe corpul lor nu se observa trecerea timpului. Ciompi avea înălțimea unui brad bătrân, dar era la fel de puternic cât doi uriași din neamul lui. Părul îi era de culoarea castanelor, iar în acesta se regăseau crengi și mușchi de copac; ochii săi erau mari și limpezi, dar totodată și negri și sclipitori, precum cerul unei nopți văratice. Ciompi petrecea foarte mult timp ajutând oamenii, părând deosebit de fericit atunci când muncea pentru aceștia. Totuși, spre deosebire de semenii săi, Ciompi nu ajuta oamenii din bunătate și iubire față de aceștia, ci îi ajuta pentru a primi recompense, care erau deosebit de valoroase în ochii săi. Uriașii obișnuiesc să creadă că nu în obiecte stă, cu adevărat, bogăția, însă Ciompi era diferit, dorindu-și doar să colecționeze cât mai multe suveniruri de la oameni.

Într-o dimineață, foarte devreme, după ce toată noaptea și-a admirat colecția de suveniruri, Ciompi a urcat pe creasta muntelui în căutarea cuiva aflat în neputință. Desigur, nu putea trece nici măcar o zi fără ca Ciompi să nu viseze să aibă cea mai mare colecție de suveniruri din lume! În acea zi, Ciompi pare să fi avut noroc! La un moment dat, tânărul uriaș zări o bătrânică gârbovită, care încerca să-și ducă la colibă câteva lemne pentru foc. Văzând chinul prin care trece bătrâna, Ciompi a sărit numaidecât în ajutorul acesteia, gândindu-se doar la ce mare îi va fi răsplata pentru ajutorul oferit.

De-a lungul drumului, bătrânică i-a povestit uriașului momente importante din viața ei: cum l-a cunoscut pe bărbatul său, cum și-au construit de unii singuri o mică locuință și cum și-au cumpărat, din puținul lor, câteva oi, pe care le-au transformat într-o turmă numeroasă. Cu lacrimi în ochi și durere în suflet, i-a povestit și cum, pentru acea turmă și pentru ca ea să scape nevătămată, bărbatul său s-a sacrificat în lupta cu o haită de lupi. În ciuda dureroaselor amintiri povestite cu amărăciune

de către bătrână, Ciompi nu era deloc afectat și nu reacționa în niciun fel la vorbele femeii. Tot drumul, mintea uriașului era învăluită doar de gândul că va primi o răsplată pe măsura bunăvoinței lui, astfel că, singurul care ascultase durerea bătrânei era vântul șuierător.

Odată ajunși la coliba bătrânei, uriașul a așezat lângă ușă lemnele pe care le-a adunat și a luat poziția unui brad falnic, așteptând recompensa binemeritată. Mare fu mirarea acestuia când bătrâna îi oferi doar câteva cuvinte de mulțumire și o binecuvântare, intrând mai apoi în coliba sa, fără a-i da nimic altceva în schimb. Bătrânica era obișnuită cu uriașii care nu alergau după averi și care nu acceptau darurile; în plus, nu ea i-a cerut ajutorul lui Ciompi, ci el s-a oferit să ajute. Uriașul s-a înfuriat pe bătrânică și s-a hotărât să se servească de unul singur cu o răsplată pe care el o considera binemeritată: întreaga turmă de oi a bătrânei. Nu știa unde o să le țină și nici cum să le îngrijească, însă aceste detalii nu erau importante atâta timp cât el își lua plata. Văzându-l îndepărtându-se pe uriașul care s-a transformat în hoț și a pus stăpânire pe averea ei, bătrâna alergă în urma acestuia, rugându-l să nu plece cu oile sale, deoarece turma aceea era tot ce-i mai rămăsese pe lume. Ciompi nu a luat în seamă rugămintea și vocea tremurândă a bătrânei, îndepărtându-se cu mândrie de locul săvârșirii faptei. Observând că nu are nici o șansă să își recapete turma, bătrâna renunță și, căzută la pământ, strigă din toată puterea în urma uriașului, aruncând blestemul său asupra întregului neam al uriașilor:

„Căutător de comori și avuții
Tu în brațe, bunul altuia îl ții
Cu tot cu neam fă-te stană de piatră
Să nu mai furi comoara altuia vreodată!”

Însă Ciompi se făcu numaidecât nevăzut, neacordând atenție cuvintelor bătrânei și semnificației acestora. În drumul său spre casă, Ciompi observă o mulțime de statui care arătau exact ca prietenii săi. Era încântat și nespus de fericit pentru că munca lor

era, în final, răsplătită cu adevărat! El credea că oamenii îi apreciau atât de mult pe uriași, încât au început să le sculpteze chiar și chipurile în piatră! Însă ceea ce credea Ciompi era greșit. El nu știa că acele sculpturi erau, de fapt, prietenii săi, pe care îi ajunsese blestemul pus de o inimă îndurerată. Odată ajuns în peștera sa, tânărul uriaș începu să-și admire colecția imensă de suveniruri, la care se adăuga acum o întreagă turmă de oi. Devenise atât de fascinat și de cuprins de farmecul obiectelor pe care le obținuse, încât nu observă că nu își mai putea mișca picioarele, care se transformau în piatră. Încetul cu încetul, talia și mâinile deveneau, și ele, împietrite, însă dragostea față de obiectele sale îl distrăgea, în continuare. La scurt timp, Ciompi deveni, la rândul lui, o statuie, însă o statuie care privea cu admirație către averea adunată de-a lungul vieții.

Toate suvenirurile pe care le-a dobândit aveau să rămână în peștera sa, alături de corpul său împietrit; nimeni nu le-a găsit, astfel că timpul avea să le transforme în praf, și pe acestea. Oile au plecat singure înapoi în munte și au găsit-o pe bătrână, dar uriașii au rămas, în continuare, niște pietre în munți, ca pedeapsă pentru lăcomia și egoismul de care Ciompi a dat dovadă. Vremea nu a fost, nici ea, miloasă cu uriașii de piatră; a plouat atât de mult peste ei, încât li s-a pierdut forma, devenind de nerecunoscut. În ciuda faptului că îi ajutau și respectau pe oameni, uriașii de piatră au fost uitați în timp, iar povestea lor a devenit doar o simplă legendă de spus în jurul focului.

- **Discipline de studiu integrate:** Limba și literatura română; Educație civică; Dezvoltare personală.
- **Discipline de studiu în cadrul cărora poate fi valorificată:**
  - Obligatorii: Limba și literatura română; Educație civică; Arte vizuale și abilități practice; Dezvoltare personală.
  - Opționale: Mai întâi caracterul; În lumea teatrului; Folclorul în sufletul copiilor.

- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**

- ★ *Varianta 1:*

Identificarea și sintetizarea informațiilor esențiale din conținutul textului literar, prin diverse metode și tehnici (cum ar fi: harta conceptuală, friza cronologică, rețeaua personajelor etc.).

- ★ *Varianta 2:*

Redactarea unei scrisori adresate personajului Ciompi, prin intermediul căreia elevii să îi recomande acestuia reconfigurarea propriei conduite (ce anume ar trebui să schimbe la nivelul comportamentelor și conduitei sale).

- ★ *Varianta 3:*

Desfășurarea unei dezbateri care să aibă ca punct de pornire întrebarea „Este Ciompi un personaj negativ sau un personaj pozitiv?”. În același mod se poate proceda și pentru bătrâna din poveste (elevii să argumenteze trăsăturile acestui personaj).

- **Tipuri de personaje:**

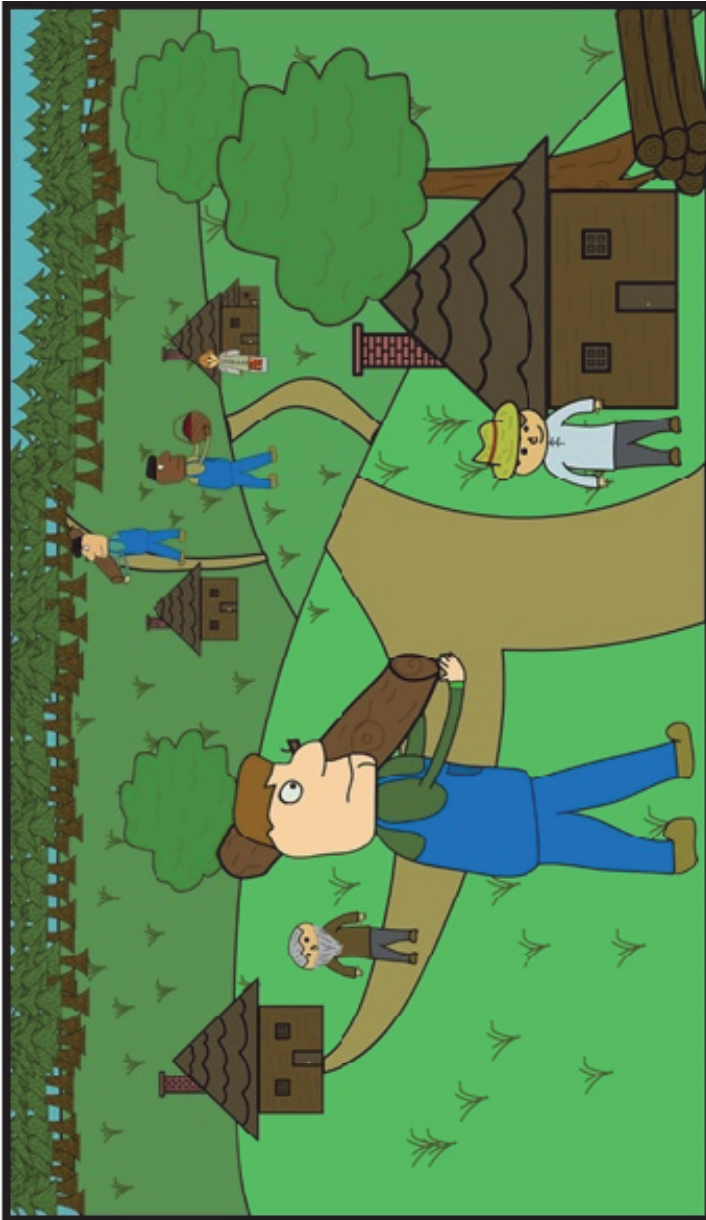
- Umane: bătrâna; oamenii.

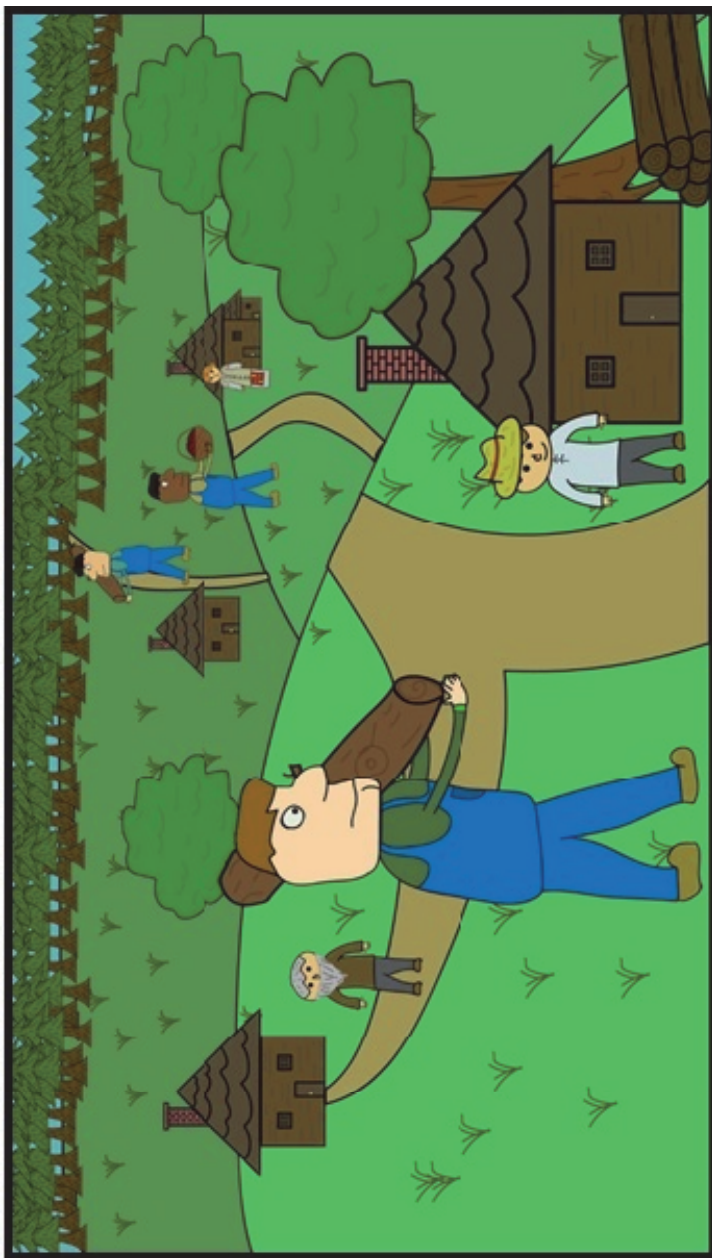
- Mitologice: Ciompi; uriașii.

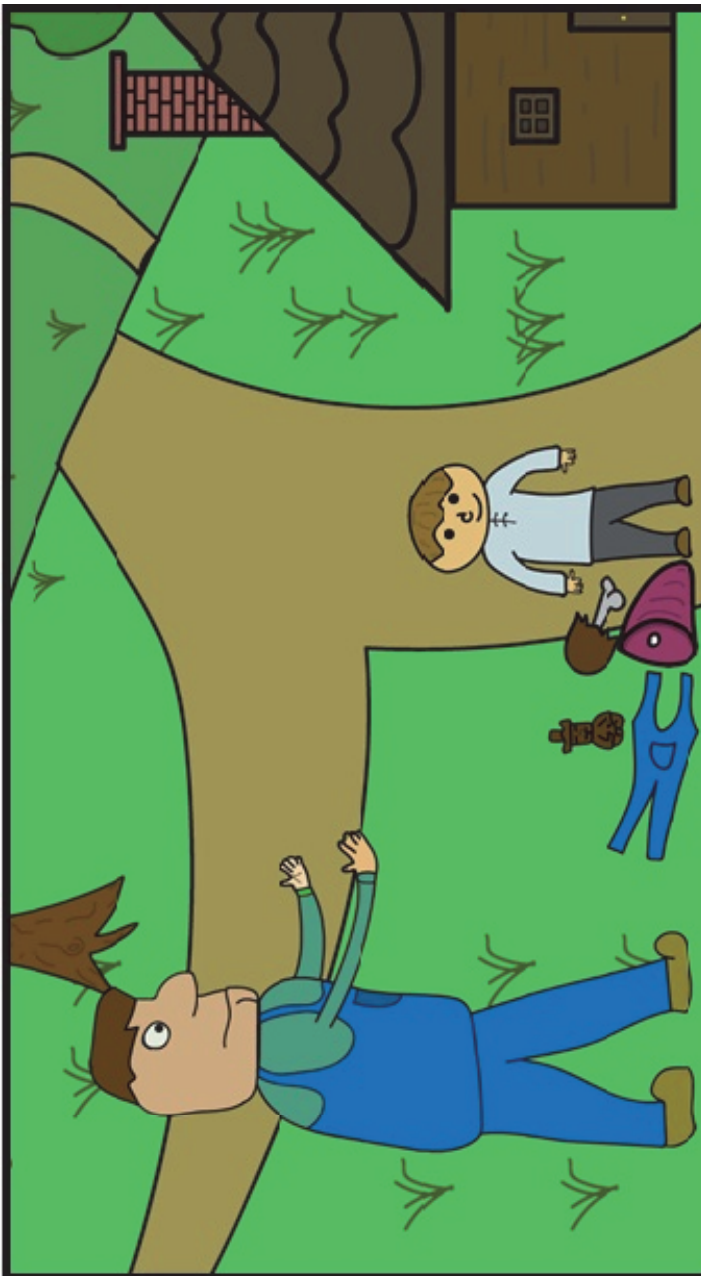
- Fenomen al naturii personificat: vântul.

- **Mesajul/ morala poveștii:** Bunurile materiale nu îi asigură omului sentimentul de împlinire sufletească. Ceea ce îl împlinește, cu adevărat, este înțajutorarea aproapelui aflat în dificultate. Să încercăm să găsim satisfacția în faptele bune pe care le facem pentru semenii și pentru celelalte ființe ale lumii vii, dăruindu-le acestora afectivitate, timp și energie.

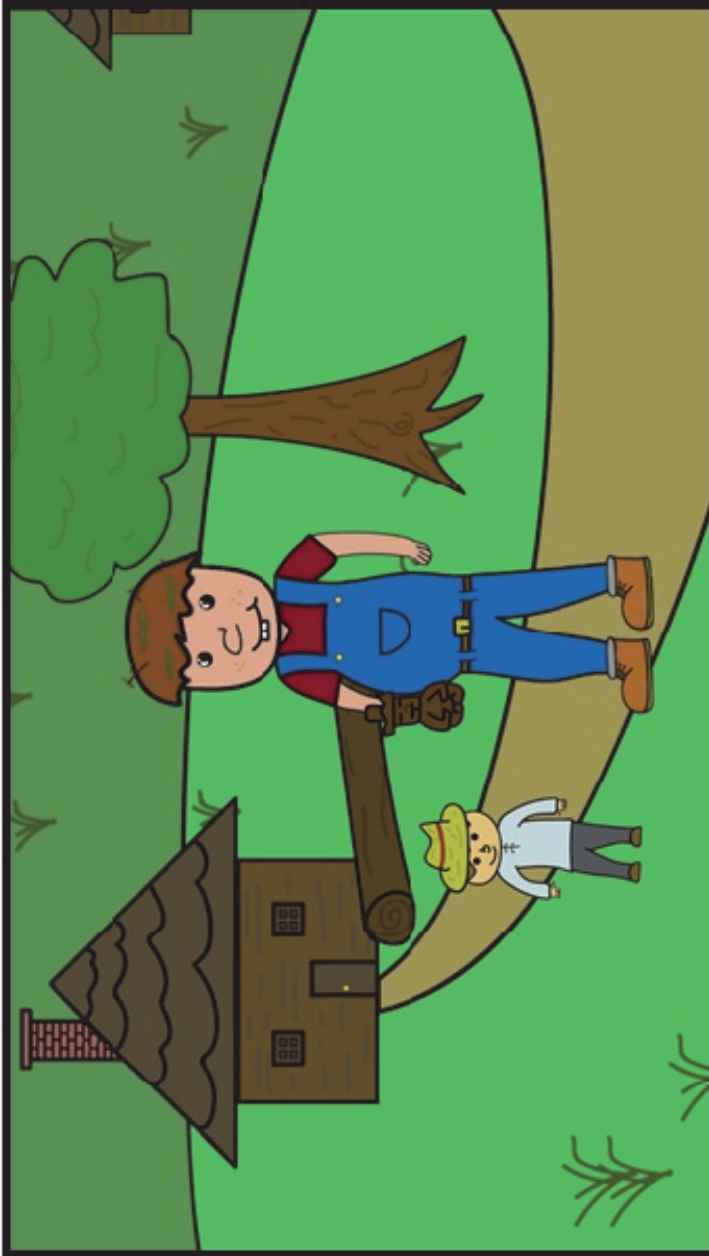
- Ilustrații care însoțesc textul poveștii:

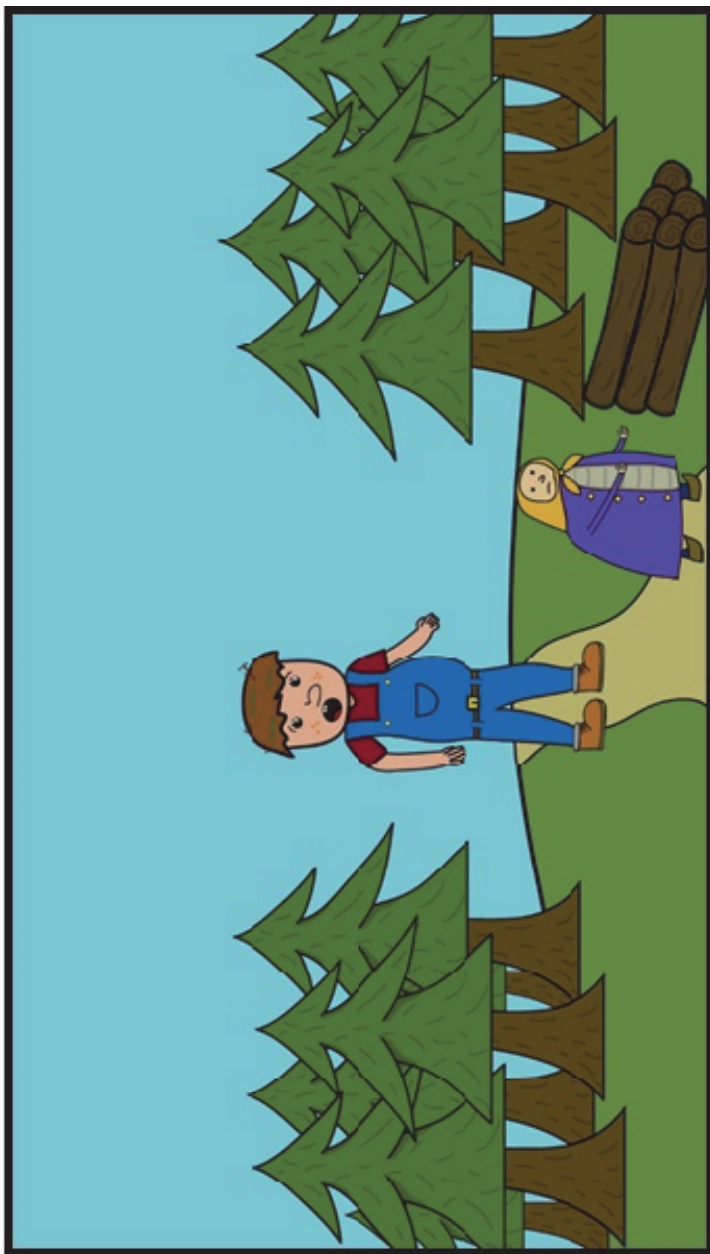

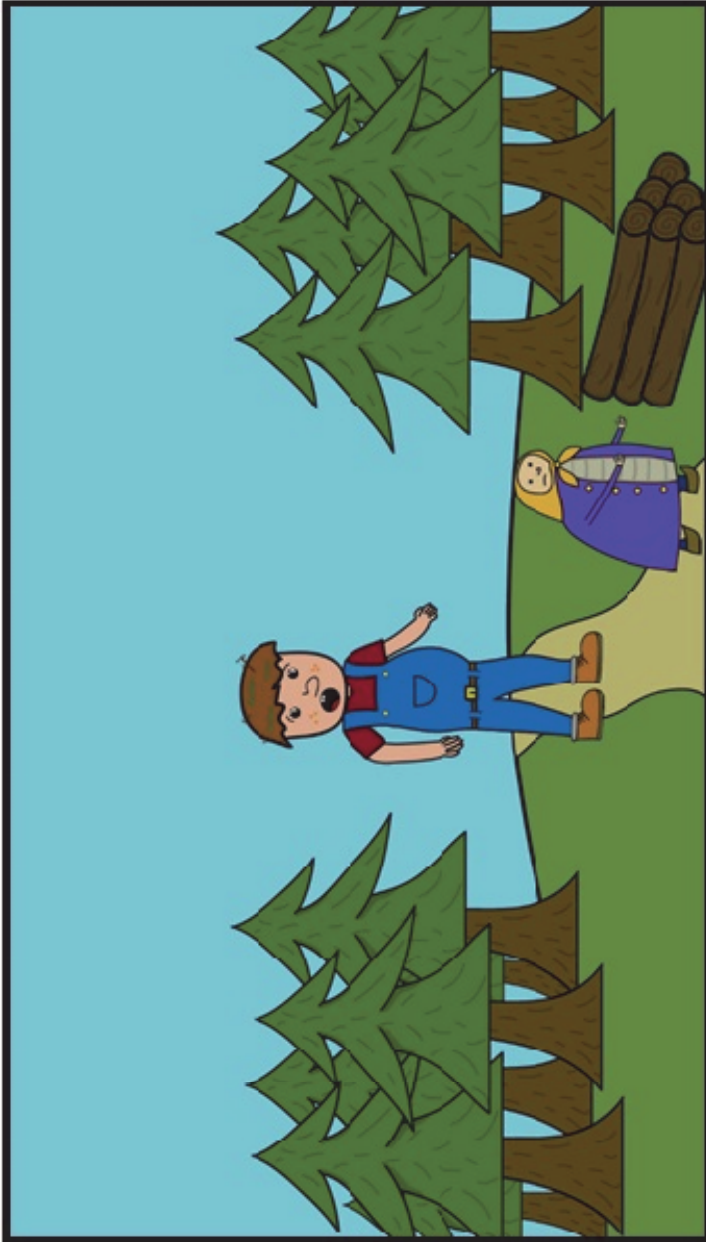

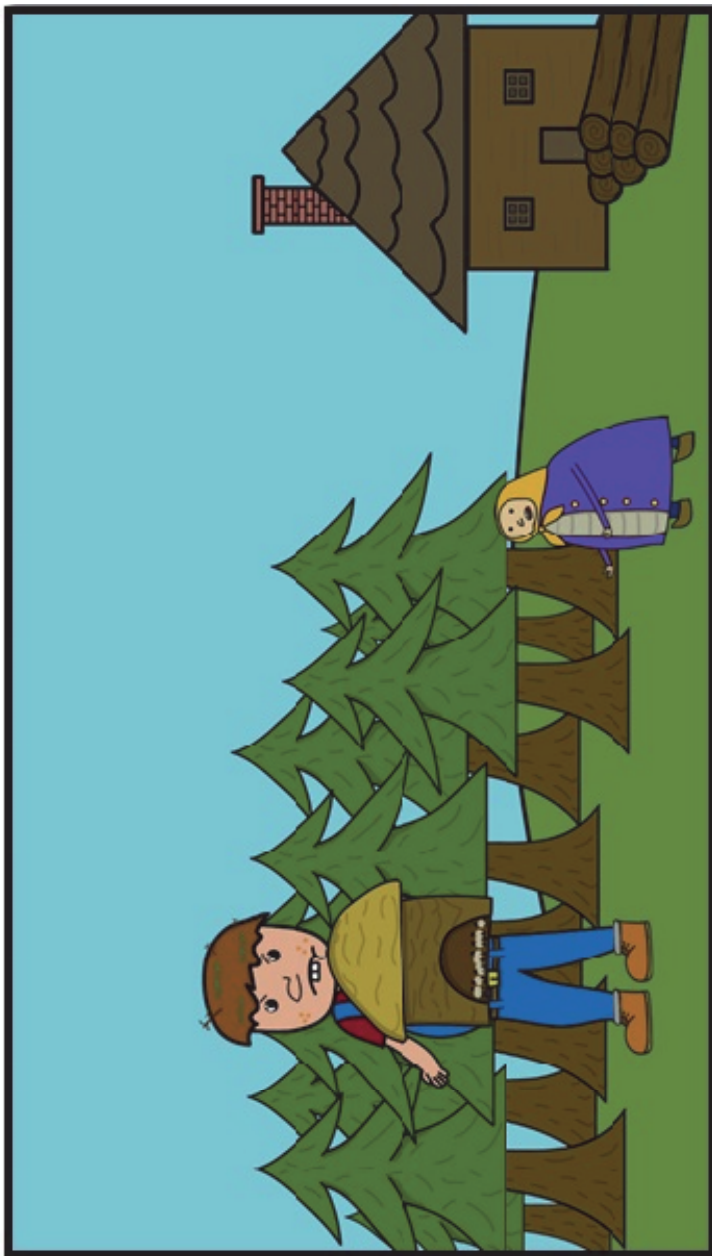

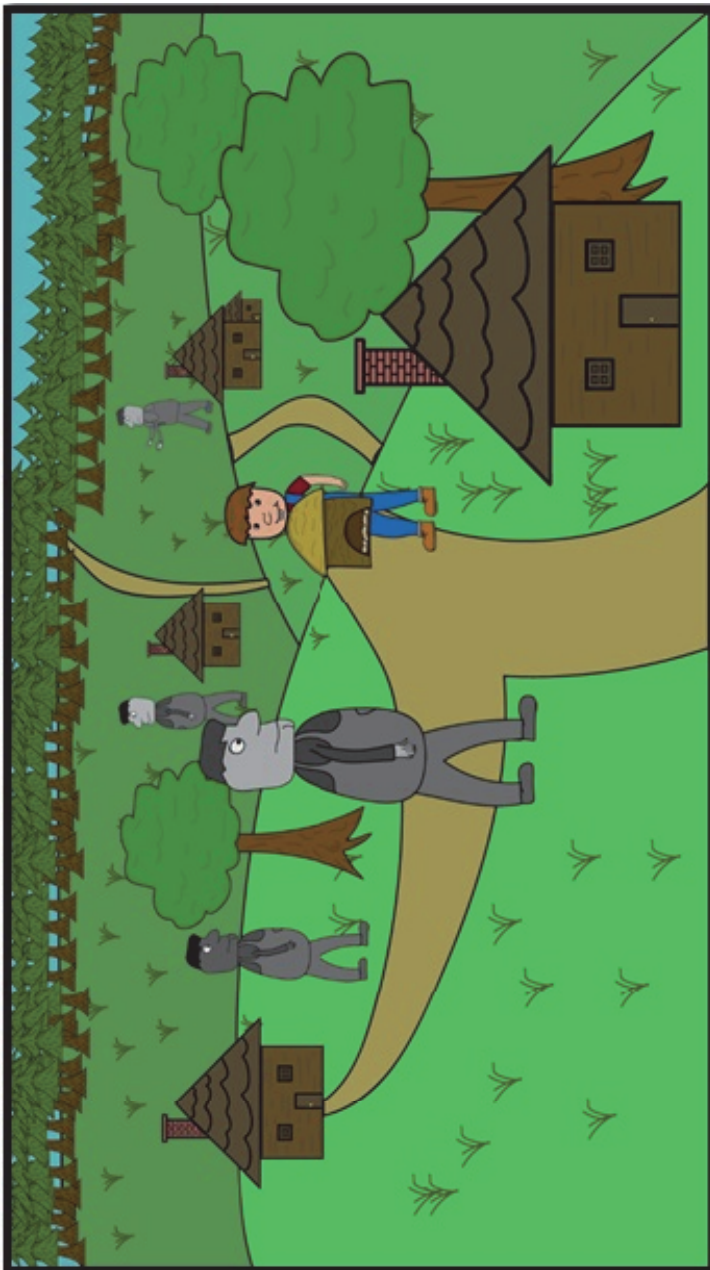

CELE DOUĂ REGATE

Florin-Cristian BROASCĂ

- **Tipul poveștii:** de aventură, fantastică.
- **Clasele la care se recomandă:** a III-a – a IV-a.
- **Valori promovate:** acceptarea celuilalt, conlucrarea, empatia, înțelegerea reciprocă, comunicarea bazată pe respect reciproc, altruismul.
- **Obiective educaționale propuse:**
  - O₁ – Conștientizarea de către elevi a importanței acceptării persoanelor cu care interacționează, indiferent de diferențele interindividuale.
  - O₂ – Conștientizarea de către elevi a importanței întrajutorării oamenilor cu diferite particularități, trecând peste diferențele interindividuale.
  - O₃ – Sensibilizarea elevilor în legătură cu importanța procesului de comunicare interumană.
  - O₄ – Promovarea acceptării diferențelor, a comunicării interpersonale și a muncii în echipă, în vederea rezolvării de probleme.
- **Tema centrală a poveștii:** comunicare colaborativă.
- **Subiectul poveștii:**

Într-o lume fantastică, viitorii conducători a două regate aflate în conflict, sunt trimiși fiecare în celălalt regat, conform unei

înțelegeri, cu scopul intercunoașterii, al stabilirii de noi legături și al formării unei punți comunicaționale îndreptate spre pace și colaborare.

- **Textul poveștii:**

Aproape orice poveste bună începe cu formula foarte cunoscută „a fost odată ca niciodată”, aceasta fiind aproape de nivelul unei incantații magice care, prin puterea ei, invocă lumi și imagini fantastice, în care se desfășoară întâmplări captivante, ce merită povestite. Vom folosi și noi aceeași formulă magică pentru a călători într-un regat fantastic îndepărtat. Sau sunt două regate? Vom afla în cele ce urmează!

A fost odată ca niciodată, mult în trecut și departe de lumea noastră, un regat cunoscut drept „Regatul de Piatră”. Inițial acesta avea alt nume, dar cu timpul s-a pierdut, rămânând să fie cunoscut în întreaga lume după materialul cel mai des folosit de oameni în construcțiile lor. Regatul de piatră are o istorie îndelungată, o mare parte din aceasta fiind marcată de conflictele cu celelalte regate, regate deținute și locuite de specii ce sunt, în același timp, și diferite și asemănătoare oamenilor. Dintre toți vecinii Regatului de Piatră, cel mai vechi inamic este cel de la granița vestică, Regatul Pădurilor, numit astfel după marea întindere de pădure aflată pe acest teritoriu. Pădurea începe încă de pe teritoriul regatului oamenilor, dar copacii de pe teritoriul vecinilor lor sunt mai mari, mai verzi și mai impunători, datorită magiei locuitorilor acestor păduri, numiți elfi. Pe teritoriul acestui regat trăiesc ființe care iubesc natura și ocrotesc pădurea, care, la rândul ei, are grijă de cei care locuiesc printre coroanele verzi ale copacilor sau printre tulpinile groase ale acestora. Ați ghicit: Regatul Pădurilor este unul fantastic, unul al copacilor și al elfilor.

Așa cum spuneam, elfii trăiau în armonie cu natura și cu vecinii lor, însă oamenii, văzând pădurea mult mai bogată a elfilor, au încercat să pună stăpânire pe lemnul copacilor, trecând peste voia locuitorilor pădurii, pornind astfel un conflict ce avea să dureze sute de ani. Conflictul militar s-a încheiat prin semnarea unui pact, prin care oamenii renunțau la ideea de a lua lemnul elfilor, dar anii de război și diferențele dintre cele două popoare au făcut regatele să se închidă complet unul față de altul.

Diferențele dintre cele două regate sunt numeroase, începând chiar cu aspectul fizic al elfilor, ei având o culoare mai închisă a pielii, mușchii sunt mai evidenți și mai mari, în schimb oamenii sunt mai scunzi decât elfii și puțin mai lenți. Există, însă, o diferență fizică importantă între locuitorii celor două regate, anume faptul că elfii au urechile alungite, pe când oamenii le au rotunde.

Diferențele fizice reprezintă, însă, doar o parte din motivul separării celor două regate, faptul că au religii, limbi și obiceiuri diferite fac popoarele să nu își dorească să se apropie. Cu toate acestea, cum a fost nevoie de un eveniment important să deschidă această prăpastie între popoare, tot printr-un anumit eveniment important se vor putea forma noi legături și se vor putea soluționa neînțelegerile.

Pentru a ajuta apropierea dintre aceste regate, regele din Regatul de Piatră și regina din Regatul Pădurilor au decis să își trimită, fiecare, primul născut, la împlinirea vârstei de 18 ani, în regatul vecin, pentru ca viitorii conducători să cunoască lumea așa cum este ea, mare și diversă. Ziua acestui schimb de experiență se apropia, astfel că, la curtea regelui Merlin, din Regatul de Piatră, era mare agitație, fiecare om alergând în stânga și în dreapta pentru a rezolva diferite sarcini. Bucătarii și bucătărelele pregăteau banchetul de dinaintea plecării prințului și căutau deja rețete pentru bucatele pe care le vor pregăti la venirea prințesei elf, soldații alergau și se pregăteau pentru

escortarea prințului până la granița cu regatul elfilor de unde aveau să preia prințesa regatului vecin pe care o vor escorta înapoi la castel. Cu toții se pregăteau pentru acest eveniment, iar regele Merlin, conducătorul de drept al Regatului de Piatră, un bărbat înalt și puternic, mergea prin curtea imensului său castel, pentru a verifica aceste pregătiri și pentru a-și ajuta supușii.

Desigur, erau destui cei care se opuneau acestui schimb de experiență, acestei șanse de înfrățire a oamenilor cu elfii, dar nu aveau de ales, trebuiau să respecte dorința regilor. În plus, dintre cei care se opuneau, puțini acordau șanse de reușită misiunii, râzând de această tentativă de „a amesteca speciile”, așa cum o numeau. Mai mult, erau voci șoptite care spuneau că prințul Arthur nu se va întoarce din misiunea sa.

În ciuda agitației din timpul zilei, noaptea castelul de piatră devenea aproape tăcut, iar în această liniște, prințul Arthur, cel mai mare fiu al regelui Merlin, stătea la balconul încăperilor sale, gândindu-se la călătoria pe care urma să o facă. Castelul era înconjurat de ziduri de piatră înalte, dar balconul camerei prințului era destul de sus încât acesta să poată vedea dincolo de ele. Adesea ieșea pe balcon, în serile de vară ca această, să privească stelele și să gândească. Locul era unul liniștit, plăcut, familiar. Un sentiment pe care prințul voia să îl îmbrățișeze acum, mai ales după senzația ciudată pe care i-a lăsat-o banchetul.

Banchetul ținut pentru plecarea prințului în această misiune de pace fusese mult prea scurt, mai scurt decât se așteptase familia regală atunci când a decis să îl organizeze. Însă atmosfera nu era una de petrecere. Majoritatea invitaților erau tăcuți, gânditori, poate neîncrezători. Sau poate doar speriați, curând prințul pe care îl cunosc de 17 ani, de când s-a născut, va fi înlocuit de o prințesă necunoscută, mai mult, de o prințesă elf. În ciuda tuturor gândurilor, mesenii au respectat curtoazia și au trecut prin fața prințului pentru a-i ura toate cele bune în

misiunea sa. Și în vocea multora se simțea compasiunea, în vocile celorlalți însă, se simțea frica.

De asta avea acum prințul nevoie de acest moment de singurătate și siguranță în propria casă. Prințul era un tânăr blond, de 17 ani, înalt și subțire, destul de puternic pentru vârsta lui, mai puternic decât lăsa să se vadă. La curte însă, se vorbea despre prinț că ar fi un tânăr arogant și dezinteresat, în ciuda istețimii sale, iar tatăl său, regele Merlin, spera ca această călătorie să îl ajute pe prinț să se maturizeze. Cu toate acestea, nimeni nu poate spune despre prinț un lucru, că nu este calm. Arthur nu și-a pierdut calmul niciodată. Și acum stătea calm și privea în direcția regatului elfilor, văzând în întuneric umbrele soldaților ce păzesc zidurile castelului. Curând nu va mai fi apărut, curând va trebui să se apere singur.

– Ai emoții cu privire la plecarea în regatul elfilor?

Vocea care l-a făcut pe prinț să tresară era a câinelui său, Alpha. Deși elfii sunt cei care stăpânesc cel mai bine magia, aceasta există în întreaga lume, chiar și în Regatul de Piatră al oamenilor. Un animal vorbitor este, însă, cea mai mare raritate a lumii magice, de aceea astfel de animale sunt cel mai des sunt întâlnite în familiile regale sau în familiile înstărite. Aceste animale sunt foarte loiale, dar și inteligente, astfel că sunt foarte apreciate ca prieteni de nădejde, atât în situații periculoase, cât și în situații care le cer să facă judecăți și să ia decizii. Alpha, care era un câine lup alb, mai mare și mai puternic decât cei din specia lui, o combinație între frumusețe și putere, provocând atât admirație, cât și frică. Stând liniștit în balconul camerei lui Arthur, spuse:

– Sunt primul care se va aventura atât de departe pe teritoriul elfilor după mult timp, nu pot să nu mă gândesc cum va fi totul.

– Totul va fi diferit și, în același timp, la fel.

– Ce vrei să spui? Oamenii nu au nimic în comun cu elfii.

– Poate că nu sau poate că da, sigur nu vei putea afla decât atunci când vei ajunge în regatul lor, de aceea ți-aș sugera să te odihnești în această seară, te așteaptă o călătorie grea.

Alpha dispăru din balcon la fel de repede cum apăruse, nelăsând ocazia prințului să mai adauge ceva. Acesta, găsindu-se din nou singur, se gândi la ceea ce îi spusese prietenul lui patrupe, deși nu vedea cum el ar putea avea ceva în comun cu acele ființe pe care le știe ca fiind atât de diferite. Aceste gânduri îl făcură să se simtă obosit, astfel că luă decizia să urmeze sfatul lui Alpha, de a se retrage în camera lui, pentru ultima noapte în patul lui, pentru cine știe cât timp.

Ziua veni repede, iar agitația pe care Arthur reușea să o audă în camera sa îl făcea să realizeze cât de important este ceea ce urmează să se întâmple. Camera pe care Arthur a ales-o era cea mai îndepărtată cameră pe care castelul o putea oferi. Fiind un cititor pasionat, prințul dorea să beneficieze de toată liniștea, astfel că această cameră îi oferea acest confort. Cu toate acestea, astăzi, auzea gălăgia, iar asta îl neliniștea. Plecarea era programată înainte ca soarele să ajungă pe mijlocul cerului, așa că prințul se grăbi să se pregătească de drum, având în vedere că lucrurile i-au fost deja duse în caravană. Nu că poate fi vorba de multe lucruri, ci de câteva haine de schimb puse în 2 genți de piele. Tot ce avea de făcut acum era să se îmbrace, să mănânce și să plece. Îmbrăcatul s-a desfășurat destul de liniștit, în intimitatea camerei sale, dar sala de mese în care îi plăcea să ia masa cel mai des era acum plină de soldați în armuri strălucitoare care mâncau în grabă și vorbeau zgomotos. Bucătăresele și servitorii veneau și plecau cu vase și carafe. În cele din urmă, masa fu gata, așa că prințul nu mai avea altceva de făcut decât să meargă spre caravană.

Drumul avea să fie simplu, până seara ar trebui să ajungă la graniță. Vor călări cai de viteză, special antrenați pentru astfel de călătorii, va dormi la fortul ce veghează asupra intrării în regat,

iar dimineață, când escorta elfilor va veni, se va porni spre capitala Regatului Pădurilor. Prințul se simți pregătit de plecare sau, cel puțin, simțea că mai pregătit de atât nu poate să fie, astfel că, ieși rapid în curte, acolo unde îl așteptau cei din familia sa și câțiva oficiali din Consiliul de coroană al tatălui său. Arthur se apropie de familia sa pentru a-și lua rămas bun, deși nu știa exact ce va spune. Cel care a rupt tăcerea a fost fratele mai mic al lui Arthur, John. John era băiețel de 11 ani, care îi semăna mai mult reginei, decât regelui, spre deosebire de Arthur, pe care toți curtenii îl compară cu regele Merlin în tinerețile sale. Mezinul este, însă, un băiat politicos și săritor, prietenos și îndrăgit de toată lumea de la curte.

– Să te întorci cu bine, Arthur! Să ai grijă dincolo, nu uita toate poveștile pe care le-am auzit ...

– Mulțumesc, John! Nu voi uita!

John fu întrerupt de fratele său mai mare, toată lumea de la curte știind pasiunea mezinului pentru poveștile cu elfi, cât și opinia acestuia despre regatul vecin, o opinie nu tocmai favorabilă. Dar scurtul dialog dintre cei doi s-a terminat cu o îmbrățișare, în urma căruia, Regele Merlin veni lângă cei doi fii ai săi, își puse mâna pe umărul mezinului său, dar ochii erau ațintiți asupra lui Arthur.

– Pleci într-o misiune importantă, Arthur. Deznodământul acestei călătorii va marca atât viitorul tău, cât și pe cel al regatului nostru. Multă lume a muncit pentru această ocazie, pentru ca tu să schimbi istoria regatelor noastre. Știu că te temi și știu că nu îți place, dar ne punem speranța în tine!

– Nu mă tem și îmi voi duce misiunea la bun sfârșit, pentru binele regatului nostru!

Regele Merlin știa că fiul lui nu minte, avea încredere în el, deși acesta era puțin arogant, dar nu credea că nu îi este frică, știa că se teme, dar avea încredere că își va duce misiunea la bun sfârșit. Astfel, în loc să își îmbrățișeze fiul, regele a ales să îi

strângă mâna, asemeni unui bărbat, apoi s-a retras, pentru a-l lăsa pe Arthur în compania mamei sale, care era convinsă că prințul se teme. Și ea se temea! Regina Sera era o femeie frumoasă, mereu elegantă și respectată, care îi era mereu alături soțului ei și care, de-a lungul timpului, a ajutat la depășirea numeroaselor situații de criză prin care a trecut regatul. Dar acum, aici stătea o mamă care se temea pentru fiul ei, nu o regină.

– Of, dragul meu băiat! Scumpul meu băiat! Trebuia să mă opun mai mult, să nu îi las să te trimită pe tine!

– Este în regulă, mamă! Numai eu pot duce această misiune la capăt!

Cu un ultim oftat și o îmbrățișare lungă, regina acceptă faptul că băiatul trebuie să plece. Și a plecat, în aplauzele celor de la curte, lăsând în urmă o curte regală plină de speranță, un frate speriat, o mamă tristă și un tată mândru. În fața lui Arthur erau două perechi de călăreți, poziționați unul lângă altul. Amândoi în armuri strălucitoare, cu imensele săbii legate de șeile cailor. Apoi urma Arthur, care a decis că va merge neînarmat în regatul elfilor. Iar în spatele lui, alte zece perechi de călăreți în armură. Prima parte a drumului a fost o defilare, întâi trecerea de zidurile castelului, prin poarta principală, iar apoi, pe strada principală a orașului. Pe stradă erau adunați toți cetățenii, aceștia aclamându-l pe tânărul lor prinț, admirându-i curajul de adolescent ambițios, pe umerii căruia atârna o misiune de pace. Arthur nu putea să nu se gândească la faptul că lumea îl aclamă, dar în același timp credea că sătenii folosesc această ocazie pentru a-și lua rămas bun, în cazul în care tânărul nu se va mai întoarce. Arthur preferă să nu se mai gândească la așa ceva și acceptă uralele mulțimii ca pe niște încurajări, promițându-și, în sinea lui, că se va întoarce.

Desigur, prințul observă numai persoanele care aclamau sau cel puțin numai pe acelea le lua în seamă, dar erau destui oameni care priveau neîncrezători, iar soldații se concentrau mai mult pe

aceștia. Totuși, caravana regală a părăsit orașul fără evenimente neplăcute, iar acum că se aflau în câmp deschis, puteau merge mai repede. Castelul și orașul se aflau la începutul lanțului muntos care străbate restul țării, dar, în partea în care au pornit prințul și caravana sa, era o câmpie întinsă. La un moment dat, drumul o cotea brusc, îndepărtând caravana de câmpul deschis și cufundând-o într-o pădure deasă.

Pe măsură ce se îndepărta de oraș, caravana a putut accelera, iar când au ajuns pe câmpie, Arthur vedea oameni lucrând în depărtare. Încerca să se concentreze atât pe călărie, cât și pe activitățile oamenilor, încercând să înțeleagă ce fac ei. Îi plăcea să se simtă aproape de oameni. De multe ori în trecutul lui ieșise să ia parte la sarcini de muncă, sarcini care pot educa și un prinț. Gândurile prințului au fost brusc distrase de agitația cailor din coloană. Recunoscuse imediat acest tip de agitație, așa că nici nu se întoarse și nici nu se miră atunci când Alpha apărură lângă el. Marele câine lup alb crea o stare de neliniște pentru toate animalele, în cazul acesta, pentru cai. Prințul se gândea că această agitație reprezintă o formă de invidie a animalelor față de magia animalelor fantastice.

– Ai întârziat!

– Cum se poate spune că am întârziat dacă sunt în același loc cu tine, în același timp, fără ca tu să mă fi așteptat?

– Trebuia să plecăm împreună, de aceea spun că ai întârziat.

Tonul prințului era unul calm, nu se certa cu prietenul său, Alpha și Arthur nu s-au certat niciodată în mod real. Cu toate acestea, mereu au avut un mod de a se contrazice, de a face glume unul pe seama celuilalt, provocări care le antrenau gândirea și creativitatea.

– Știi foarte bine că nu îmi plac aceste felicitări nemeritate. Toată lumea să stea să ne aplaude pentru că am plecat undeva? Să ni se pună flori la picioare doar pentru că pornim într-o misiune? Nu sunt sigur că ar trebui să se întâmple asta nici după

ce ne întoarcem cu misiunea finalizată cu succes. Succesul trebuie celebrat după ce l-ai atins, nu înainte. Chiar dacă ești rege ... sau prinț.

Alpha încerca tot timpul să îl facă pe prinț să rămână cu picioarele pe pământ, indiferent de aroganța de care acesta putea da dovadă uneori.

– Poate că sătenii au venit să ne pună în față speranțele lor cu privire la viitorul misiunii noastre. Atunci când un grup își dorește ceva și lucrează împreună pentru a atinge acel ceva, sunt șanse mai mari să se realizeze, nu așa mi-ai spus cândva?

Deși nu voia să recunoască, Alpha se simțea mândru de tânărul prinț și de istețimea lui. Dar nu i-o va spune și prințului.

– Mă bucur că ți-ai amintit aceste cuvinte!

Restul drumului a fost parcurs în tăcere, fiind dificil să vorbești în gălăgia pe care coloana o emana, dar și din cauza prafului ridicat de copitele cailor ce loveau puternic solul. În cele din urmă, drumul coti la dreapta și începu să se zărească intrarea într-o nouă pădure. Din loc în loc, se zăreau pichete de grăniceri, care vegheau la bunul mers al lucrurilor. Ora înaintată și trecerea de la lumina din câmpul deschis la umbra din pădurea deasă, au obligat întreaga coloană să încetinească. Și așa, au înaintat cu toții în pădure, mergând ceva mai încet. Pe măsură ce înaintau dând la o parte ramurile căzute aproape până la pământ, observau oameni, care fie tăiau copaci, fie îi plantau sau care se aflau la vânatoare, glasurile lor răsunând din toate colțurile. Dar toată această agitație nu era neplăcută pentru Arthur, poate el nu simțea pericolul fiind înconjurat de gărzile sale, dar cavalerii erau acum mult mai atenți, pentru că nu se știe niciodată ce pericole pândesc în umbră. Curând aveau, însă, să ajungă la adăpostul general al grănicerilor. Acesta era o construcție din lemn și piatră, păzită de grăniceri puternici, care apărau atât granița dintre cele două regate, cât și pădurea în sine.

Inițial, adăpostul era încercuit de copaci, fiind ascuns de crengi și frunze, dar, cu trecerea anilor, s-a decis tăierea copacilor, astfel că acum acesta se află în mijlocul unui luminiș. Grănicerii stau aici câte trei luni, înainte să fie înlocuiți cu alți grăniceri, pentru a apăra granița dintre cele două regate și pentru a veghea la liniștea regatelor. Paza pe care o asigurau era atât de strictă, încât, timp de sute de ani, niciodată nu s-a întâmplat ca un elf să cuteze să se apropie sau să încerce să treacă granița, în schimb, oamenii au mai încercat.

Caravana prințului a ajuns la adăpost la apusul soarelui, când în pădure începea să se lase întunericul din ce în ce mai tare, iar zgomotele erau dispărute de mult. În fața adăpostului erau adunați grănicerii, în armurile lor verzi, care așteptau caravana și care, la sosire, l/au salutat pe prinț, cu o plecăciune.

– Bine ați venit în adăpostul din pădure, tinere prinț! Sper că drumul nu a fost prea dificil!

– Mulțumesc pentru primirea călduroasă, domnule comandant! Nu cred că noi trebuie să ne plângem de drum, ci caii noștri, care cred că sunt epuizați după lungul drum parcurs.

– Nu vă faceți griji, tinere prinț, ne ocupăm noi!

Comandantul făcu semn unor gărzi din spatele său și caii caravanei au fost luați și duși undeva în spatele adăpostului. Arthur bănuie că acolo sunt grajdurile, dar nu a vrut să verifice, după care, a intrat în adăpost, condus de comandant. Deși prințul nu a mai fost pe aici, simțea că grănicerii de aici, neavând contacte cu elfii, erau mai temători și disprețuiau elfii, spre deosebire de cei care păzeau capitala, un criteriu important pentru selecția celor care păzeau granița dintre cele două regate. În rândul elfilor, exista o permanentă teamă că oricând se poate întâmpla ceva rău, iar acel rău va duce, din nou, la război între cele două regate. Chiar temători fiind, elfii nu doreau să părăsească pădurea pentru a merge în capitala oamenilor, fiind atașați de ținuturile lor – pădurea.

După alte câteva mici discuții cu comandantul, Arthur a cerut să i se pregătească baia, apoi cina. Sala de mese era mult mai mică decât cea de acasă, iar mirosurile nu erau la fel de plăcute și numeroase. În seara aceea, prințul a mâncat puțin, dar a savurat toate poveștile spuse de grănicerii care asigurau liniștea și siguranța din adăpostul general. Asculta fiecare poveste curios, încurajând oamenii să spună mai multe, fără a-i întrerupe. Când a venit, însă, momentul în care să se retragă pentru a se odihni, a simțit nevoia să le spună celor din suita lui câteva cuvinte de încurajare, deși el însăși avea nevoie de încurajare.

– Este normal să ne temem de nou, de necunoscut. Frica, îngrijorarea, neîncrederea sunt sentimente normale pentru noi, oamenii, dar tot noi trebuie să găsim forța să ne încredem în ziua de mâine, să explorăm necunoscutul și să evoluăm. Avem o responsabilitate pe care o vom duce la bun sfârșit!

Aici, spre deosebire de capitală, lumea nu făcea foarte mult zgomot, însă cei prezenți păreau că apreciază cuvintele prințului sau măcar erau de acord că toți simt același lucru. Arthur era destul de mândru, dar se întreba ce ar spune Alpha, câinele lup fiind plecat prin pădure pentru a se bucura de natură. Prințul nu credea că îl va mai vedea până dimineață, așa că a mers singur în camera sa. Camerele adăpostului erau simple, având un pat de paie, cu o masă mică de lemn lângă acesta și un dulap mare în cealaltă parte a camerei. Ferestrele erau mici, probabil pentru a împiedica orice invadator să intre prin acestea. Prințului i-ar fi plăcut să aibă și aici același balcon mare de la castelul său, din care să privească stelele, dar , neavându-l se mulțumi să mute bagajele care i-au fost aduse din caravană, făcându-și cât mai mult loc și apoi încercând să doarmă. Într-un final, a reușit.

Dimineața următoare, prințul se simțea mai obosit decât în seara trecută, parcă nici nu dormise, cu gândul la drumul ce mai era de parcurs și la călărit. În câteva minute, unul dintre grăniceri

i-a și adus calul, bagajele prințului fiind acum legate de șaua acestuia.

Granița dintre cele două regate era evidentă, copacii din pădurea magică a elfilor fiind de două ori mai mari decât cei ai oamenilor, iar asta e doar marginea pădurii elfilor, se spune că în mijlocul ei, copacii sunt chiar mai mari. În semi-întunericul de seara trecută, diferența nu era așa evidentă, dar acum, în lumina soarelui de vară, copacii elfilor se dovedeau a fi mult peste cei ai oamenilor.

Ajunși la graniță, toți cei din suita prințului erau tensionați, privind în stânga și în dreapta, așteptându-se ca în orice clipă să fie atacați de către elfi. Numai prințul își ocupa mintea, gândindu-se la magia care susține viața din pădurea elfilor. Era clar că este ceva magic la mijloc, altfel, nu ar fi o diferență așa de mare și așa de evidentă între copacii celor două regate. Până să găsească un răspuns, îi atrăsese atenția o siluetă ce se zărea acum printre copacii elfilor. Întâi ca o ceață albă, apoi cu tot mai mult contur, până când era clar că este vorba despre ceva natural, nu despre o fantomă a pădurii. Cu toate acestea, pașii acelei siluete păreau atât de lini încât erau greu să îți dai seama dacă pășește sau plutește.

După alte câteva clipe deveni clar că este vorba despre un elf, mai exact, despre prințesa elfilor. Prințesa nu era mai înaltă decât Arthur, era subțire și înainta energic, cu capul sus de parcă ar cunoaște fiecare petic de pământ pe care calcă, atingând copacii în trecerea ei. De sub voalul alb care îi ascundea chipul cobora un păr negru, împletit, iar urechile ascuțite erau evidente, în ciuda faptului că erau acoperite. Prințesa era neînsoțită, iar asta părea suspect în ochii însoțitorilor prințului, dar misiunea trebuia să continue. Prințesa se apropie de Arthur și își dădu voalul jos de pe chip, făcând o plecăciune în fața prințului Regatului de Piatră, acesta din urmă răspunzându-i plecându-se, la rândul său. Nu

contează cine ești sau cât de diferit ai fi, politețea trebuie respectată pentru toată lumea.

– Tu trebuie să fi prințul Arthur! Spuse prințesa cu un glas moale. Eu sunt Ela, prințesa Regatului Pădurilor, îmi pare bine să te cunosc, să vă cunosc pe toți.

Arthur redevine conștient de faptul că nu este singur. Își vede soldații plecându-se în fața prințesei și atunci își revine la realitate. Ela era primul elf pe care Arthur îl vedea, dar era șocat de înfățișarea umană a acesteia, sigur, cu urechile mai alungite decât ale oamenilor. Materialul din care îi erau făcute voalul și rochia erau mai fine decât orice cunoștea prințul, dar în rest, fata părea o tânără prințesă umană.

– Mă bucur că ai ajuns cu bine până aici, prințesă! Vorbi, într-un final, prințul. Aceștia sunt oamenii mei, te vor escorta la curtea regatului nostru. Nu trebuie să îți faci griji de nimic, nu sunt aici pentru că ar exista vreun pericol, consideră-i ca fiind ghizii tăi.

– Vă sunt recunoscătoare pentru grija de care dați dovadă. Nu m-am îndoit vreodată de bunele intenții ale oamenilor, cred că este timpul să trecem peste diferențe și neînțelegeri. În ceea ce privește drumul tău spre capitala noastră, acesta îți va fi ocrotit de către pădure, urmează cărarea pe care am venit eu și vei ajunge unde trebuie.

Arthur se uită spre pădurea elfilor, apoi îi mulțumi prințesei. Arthur, însoțit de câinele lup, era singurul om care avea voie să treacă dincolo de graniță, în Regatul Pădurilor, iar prințesa era singura din specia elfilor pe meleagurile Regatului de Piatră. Amândoi urmau să fie singurele ființe diferite de băștinași, fiecare, străin într-o lume periculoasă pentru sine. Era un moment straniu pentru toți, astfel că, cei doi prinți și-au strâns mâna și au pornit, fiecare, pe drumul pe care a venit celălalt, Ela escortată de oamenii lui Arthur, acesta din urmă, acompaniat de calul său, ocrotit de pădure.

Alpha apăru și el, într-un târziu, lângă calul prințului, punându-i întrebări lui Arthur, cu privire la prințesa elf.

– Cum ți s-a părut prințesa – primul elf pe care l-ai cunoscut?

– Ei bine, nu pare să aibă intenții rele. Sau elfii știu să le ascundă foarte bine.

– Arthur, atunci când vrei să realizezi ceva mareț, cea mai sigură cale este pavată de sinceritate, față de tine și de cei din jur. Dacă ea ți-a spus că are încredere în oameni, atunci sigur vrea să le acorde o șansă sinceră.

– Mai vedem noi cât de adevărat este, nu uita, elfii pot fi foarte înșelători.

– Spune-mi, te rog, câți elfi înșelători ai cunoscut? Dar câți elfi de orice fel ai cunoscut? Este greșit să judeci pe cineva doar din povești scornite de oameni, care, nici ei, nu știu despre ce este vorba.

Arthur se pregătea să îi dea un răspuns, dar chiar atunci, cărarea pe care mergeau a cotit, brusc, la dreapta, calul urmând-o, imediat după colț aflându-se întins lângă un copac, cu o chitară în brațe și cu o pălărie de frunze pe cap, un elf. Chiar dacă nu ar fi fost urechile ascuțite care să îl dea de gol, ce altceva ar fi putut fi în pădurea elfilor? Elful când îl văzu pe prinț sări în picioare cu ochii mari de uimire.

– Un elf călare? E prima oară când văd așa ceva! Și ce s-a întâmplat cu urechile tale? Ți-au înghețat și au căzut în vreo iarnă?

– Nu sunt elf. Sunt om! Tonul prințului era calm, dar categoric.

– Hmm! Elful îl privi pe tânărul prinț din cap până în picioare. Semeni destul de mult cu un elf. Urechile îți sunt diferite și poate și hainele, dar în rest, semeni cu un elf!

Arthur încercă să nu pară jignit de afirmația elfului care asemena hainele lui din lână, catifea și piele de animal cu cele mai simple materiale pe care le foloseau elfii.

– Ei bine, nu sunt elf. Sunt om! Și cred că suntem foarte diferiți.

– Nu știu ce să spun. Mie mi se pare că semănăm destul de bine.

În acel moment, apăru și Alpha, dar elful nu păru surprins de prezența lui, de faptul că vede un animal fantastic.

– Ascultă-ți prietenul, omule, animalele fantastice sunt înțelepte! Mă bucur să te cunosc, domnule câine lup alb, eu sunt Fritz, elful!

Arthur nu păru surprins de faptul că elful este familiarizat cu animalele fantastice, până la urmă, pădurea elfilor este plină de magie și, deci, nu trebuie să te surprindă nimic.

– Eu sunt Alpha – câinele lup care îl însoțește pe Arthur – prințul Regatului de Piatră. Mergem spre capitala elfilor, pentru a ne întâlni cu regina.

Până acum câteva clipe, Arthur nu avea vreo intenție să îi spună elfului ceva despre el sau despre misiunea sa, dar acum Alpha îi spusese tot. Prințul încerca, din toate răsputerile, să își mascheze supărarea pe vechiul lui amic.

– Aaaa! Făcu elful încântat. O să vă placă capitala elfilor, este un oraș magnific! Chiar acolo mă îndreptam și eu înainte să adorm lângă acest copac. Eu sunt un menestrel, așa că merg să cânt în capitală pentru a deveni faimos. Dacă doriți, putem merge împreună!

Elful vorbea puțin prea repede, dar nu era chiar deranjant pentru Arthur, întrucât îl înțelegea. Gândindu-se la asta, prințul realizează ceva și se lovi singur peste frunte pentru faptul că nu se gândi mai devreme la asta.

– Stai, cum de ne putem înțelege? Voi nu vorbiți limba noastră! Imediat, și-a adus aminte de întâlnirea cu prințesa, care a vorbit în limba oamenilor la întâlnirea lor. Poate a fost doar o politețe, având parte de o educație aleasă. Dar elful Fritz nu avea de ce să fie politicos, atunci cum se explica faptul că vorbea limba oamenilor, care, din ce știa el, era diferită de cea a elfilor?

– Nu sunt foarte sigur despre ce vorbești! Mărturisi elful confuz. De când mă știu am vorbit această limbă. Și eu și ceilalți elfi. Nu am auzit pe nimeni să vorbească diferit.

Alpha râse zgomotos și spuse:

– Se pare că nu vă cunoașteți, că nu știți chiar tot ce trebuie să știți unul despre celălalt. Haideți acum, să ne pornim spre capitală, înainte să apună soarele!

Arthur nu era încântat de noul partener pe drum, mai ales că acesta îi cunoștea identitatea. Cu toate acestea, porniră la drum împreună. În ciuda coroanelor dese ale copacilor pădurii, pădurea era puternic luminată, iar lumina parcă curgea de pe fiecare frunză, asemeni picăturilor de apă într-o zi ploioasă. Arthur găsi magia, ca unică explicație a luminii puternice, în comparație cu lumina scăzută din pădurea, care, culmea, avea copacii mai mici. Deși nu le vedea, Arthur auzea cântecul păsărelelor din pădure, ale căror triluri păreau să izvorască de undeva din apropiere și, în același timp, de undeva din depărtare. Prințul începea să se întrebe dacă nu cumva ar trebui să se teamă de această magie.

Gândul îi fu întrerupt de un sunet nou, de data asta chiar din apropiere. Prințul se uită în spate și îl văzu pe menestrel ținând și cântând la chitara lui de lemn. Părea să se bucure, dat fiind faptul că menestrelul alături muzicii ținând să se joace. Muzica nu era neplăcută, din contră, era chiar frumoasă, iar prințul nu putea spune că este total diferită de ce auzise până atunci, părea un cântec chiar mai bun decât alte cântece ascultate. Arthur își întoarse privirea și observă că, chiar și câinele începu să danseze în ritmul muzicii menestrelului. Poate că diferențele nu erau chiar atât de mari pe cât credeau oamenii.

– Bună ziua, tineri domni!

Vocea veni din dreapta drumului, unde apăruse, ca de nicăieri, de după copaci, un elf. De data aceasta, unul mai bătrân decât prințesa și menestrelul și nu atât de slab, dar cu brațe mai

puternice. Purta haine din același material subțire și fin, dar mai puțin decorat și strălucitor. Părul îi era castaniu, și îi curgea peste urechile ascuțite.

– Bună ziua. Eu sunt Fritz, menestrelul, iar ei sunt Alpha, câinele lup și Arthur, omul!

– Un om? Ochii elfului se opriră asupra lui Arthur. Puteam să jur că ești elf, deși nu-mi puteam explica de ce călărești un cal.

Arthur își dădu ochii peste cap, pentru el era evident că sunt diferiți, nu înțelegea ignoranța lor.

– Îmi cer scuze că vă opresc din drumul vostru, dar v-am auzit plăcuta muzică, apoi v-am văzut venind și m-am întrebat dacă nu cumva m-ați putea ajuta să urc niște lemne în carul meu.

Bătrânul elf se dăduse într-o parte, lăsând loc să se vadă o grămăjoară de lemne lângă o căruță la care era înhamat un cal. Arthur înțelesese că elfii lucrau împreună cu animalele, dar nu le foloseau pentru propriul interes, cum ar fi pentru transport. Se simțea, oarecum, rușinat.

– Sigur că te voi ajuta! Fără să stea pe gânduri, Fritz, săritor, porni spre grămada de lemne, începând să le încarce în căruță. Bătrânul elf i se alătură.

– Ar trebui să mergi și tu! spuse Alpha.

– Nu prea cred! Datoria mea nu este să ajut elfi, ci să ajung la curtea regală.

– Datoria ta, ca prinț, este să îi ajuți pe cei aflați la nevoie!

– Nu, datoria mea este să ajut doar oamenii la nevoie! Prințul accentuase ultimele cuvinte, iar Alpha înțelesese că prințul nu se va alătura celor doi elfi, așa că el se pornise în direcția aceea, încărcând atâtea lemne câte putea prinde în botul său.

Arthur porni înainte pe cărare, într-un ritm lent, pentru ca prietenul său să îl poată ajunge din urmă. Tânărul încerca să privească cerul printre coroanele dese care erau deasupra sa, dar nu reușea să zărească decât mici petice albastre, printre frunzele ce se mișcau încet, purtate de vânt. Fiind singur, prințul avea

acum ocazia de a analiza tot ce aude, tot ce vede, tot ce simte. Era evident că toate culorile erau mai pronunțate în această parte de pădure, dar asta și datorită luminii mai puternice, în schimb, natura era mai plină de viață. Arthur observă cum păsările zburau printre crengile copacilor, cum o pereche de iepuri săreau dintr-un tufiș în altul undeva în stânga sa, cum insectele erau mai energice aici. Un gând începuse să se înfiripe în mintea sa – pădurea elfilor era frumoasă, trebuia să recunoască acest lucru.

În cele din urmă, Alpha și menestrelul l-au ajuns pe prinț, acesta din urmă amintindu-și că a plecat atunci când i s-a cerut ajutorul. Parcă începea să îl cuprindă rușinea. Ca să scape de acest sentiment, se gândi la ce ar fi făcut dacă i-ar fi fost solicitat ajutorul în regatul său. Probabil ar fi sărit de pe cal la fel de repede ca Fritz, ca să ajute, întrucât tatăl lui l-a învățat, încă de mic, să fie alături de cei la nevoie. Dar aceștia erau elfi, erau diferiți de el!

– Ar fi trebuit să ne ajuți! Cel care vorbi fu Alpha, care avea darul de a-l trezi pe prinț din visarea cu ochii deschiși, cu replici surprinzătoare. Tonul lui era unul ferm, deși nu era supărat pe prinț.

– A fost decizia lui. Important este că ne-am descurcat! Cât despre tine, Arthur, îți mulțumim că ne-ai așteptat! spuse Fritz.

Nu părea că există ironie sau supărare în tonul elfului, Arthur fiind chiar mirat de modul de adresare al elfului Fritz. Niciunul nu a mai spus nimic și au continuat drumul, acompaniați de sunetele pădurii și de muzica elfului menestrel. După alte câteva ore de mers, micul grup se opri pe marginea drumului pentru a se odihni și mânca. Fritz le spuse că nu are nimic de mâncare și că ar fi recunoscător dacă ar împărți și cu el. În ciuda reținerii sale, Arthur își împărți mâncarea și cu elful. Grupul mânca în liniște atunci când o doamnă elf se apropie de ei și îi rugă să o ajute la scuturarea unui măr, pentru a aduna apoi fructele.

Asemeni întâmplării anterioare, Fritz și Alpha s-au pornit imediat să o ajute, însă Arthur refuză categoric, fiind, în continuare, convins că elfii și oamenii sunt diferiți, iar el nu are de ce să ajute un elf. Prințul îi privea din locul în care serveau masa, Alpha și femeia elf țineau o pătură verde întinsă sub pom, iar merele din pomul scuturat de Fritz cădeau pe aceasta. La final, femeia a împăturit pătura, cărând-o în spate, printre copaci, dar nu înainte de a le oferi elfului și câinelui lup trei mere. Fritz îi aruncase lui Arthur un măr, spunându-i:

– Poftim! Unul este pentru tine!

Arthur prinsese mărul, dar nu înțelegea, el nu făcuse nimic. Privi mărul și își dădu seama că este mare și frumos, iar parfumul lui era puternic. Diferit de ceea ce cunoscuse el până acum, într-un sens bun.

– Dar de ce? Eu nu v-am ajutat. De ce îmi dați și mie? spuse Arthur.

– Dacă poți oferi ceva cuiva, o poți face fără niciun motiv. Nu se întâmplă nimic rău dacă, măcar uneori, împarți ceva. Și tu ți-ai împărțit mâncarea cu mine fără un motiv, îi răspunse elful.

„Totul va fi diferit și, în același timp, la fel!”. Cuvintele câinelui lup răsunau în mintea prințului, care punea din ce în ce mai mult la îndoială poveștile pe care le auzise despre elfi. Arthur își amintea că și acasă, de câte ori ajuta pe cineva, primea o mică recompensă sau o mulțumire, dar de cele mai multe ori, primea o lecție de viață. Ca atunci când avea 14 ani și a ajutat o bătrână să își ducă sacii cu făină acasă, femeia învățându-l pe prinț cum se fac diferite rețete. Chiar și acum ar ști să facă o pâine coaptă perfect.

Au mai zăbovit câteva minute în locul în care au luat masa, suficient cât să se bucure de savoarea merelor surprinzător de dulci și de gustoase, apoi au pornit la drum. De această dată, nu muzica, ci vorbele erau cele care acopereau zgomotele pădurii.

Fritz și Alpha vorbeau despre cele două regate, demolând mituri pe care fiecare regat le avea despre celălalt.

Da, aveau religii diferite și existau mici diferențe fizice între ei, dar obiceiurile nu erau chiar atât de diferite și era evident că nu erau monștrii, așa cum se suspectau reciproc. Arthur intervenea și el în discuții, apărându-și oamenii, dar, în realitate, era curios să afle mai multe despre elfi. În curând începuse să se audă și o apă curgătoare, fiind încântați că vor avea apă rece de care să se bucure și să își astâmpere setea. Bucuria le fu, brusc, întreruptă de un strigăt, iar setea se pare că va mai avea de așteptat înainte să fie potolită.

– Ajutor! Ajutor!

– Se aude din direcția râului, să ne grăbim! strigară Alpha și Fritz.

Fritz o luă la fugă printre copaci, urmat de câinele lup și mai apoi, de prinț, care, cu greu, a decis să se abată de la drum. Când au ajuns la sursa strigătului, au observat un elf care încerca să-și împiedice căruța să se răstoarne în râu. Deși împingea cât putea de tare, aceasta aluneca tot mai mult pe solul umed.

– Vă rog să mă ajutați! Fructele din căruță sunt pentru a-mi întreține familia. Vă rog!

Fritz și Alpha au sărit lângă elf pentru a-l ajuta, dar cu toate astea, căruța continua să alunece. Doar ei trei nu erau suficienți.

– Arthur, te rog! strigă Fritz.

– Arthur, amintește-ți care este datoria unui prinț! strigă Alpha.

Alpha și Fritz continuau să strige la Arthur care, deși se gândi la toate poveștile pe care le știa despre elfi, realizează că nu știe nimic cu adevărat despre aceștia, dar că, deși sunt diferiți, merită să fie ajutați la nevoie. Prințul sări de pe cal și se alătură grupului, însă, oricât ar fi împins, căruța nu voia să revină pe pământul solid.

– Am o idee! Spuse Arthur. Dar trebuie să o ții puțin nemișcată și trebuie să aveți încredere în mine.

– Am încredere! spuse Fritz imediat, înaintea câinelui lup care îl cunoaște pe Arthur de atâta vreme.

Pentru o secundă, Arthur a fost surprins de faptul că cel pe care abia l-a cunoscut și-a pus încrederea în el și nu a putut să nu se gândească la faptul că, printre ai lui, chiar și el, ca prinț, avea încredere în oameni. Prințul nu mai aștepta alte confirmări și fugi să își ia calul, pentru a-l lega la căruța elfului. Legătura era improvizată, dar fu suficientă cât să redreseze căruța și să o aducă pe pământ solid. La final, cu toții erau la pământ, foarte obosiți, dar situația a fost salvată. Și totul datorită colaborării omului cu elfii.

– Vă mulțumesc! Vă mulțumesc tuturor! Elful nu se oprea din a le mulțumi, printre lacrimile care îi curgeau pe obraji. Mi-am pierdut calul în urmă cu câteva zile și nu am bani să îmi iau altul, astfel că trebuie să îmi trag singur căruța.

– Nu trebuie să ne mulțumești. Cineva înțelept mi-a spus că avem datoria de a ajuta pe oricine se află în dificultate, indiferent de diferențele existente între cei în cauză. Acolo unde se lucrează în echipă, pentru un scop comun, rezultatul este, aproape sigur, mult mai bun decât dacă s-ar lucra în mod individual.

Alpha îl privi cu mândrie pe prinț și realizează că acesta chiar a început să se schimbe. Și Fritz păru încântat să audă aceste cuvinte de la Arthur. Fermierul se mai liniști și abia acum observă urechile lui Arthur. Întrebându-l ce a pățit la ele, acesta i-a răspuns în glumă:

– Mi-am pierdut partea ascuțită a urechilor în urma unei ierni geroase.

Fritz râse copios, explicându-i apoi fermierului care era situația de fapt. În cele din urmă, grupul s-a despărțit, fermierul plecând cu căruța sa plină de fructe, la care trăgea acum calul prințului Arthur, cal pe care acesta și-a propus să i-l ofere, drept cadou, fermierului. După nenumărate refuzuri, fermierul a acceptat calul, dar nu înainte de a le oferi cadou un coș cu fructe.

Astfel, ajutorul lor a fost răsplătit prin fructe, iar pentru Arthur, o altă răsplată a fost reprezentată de învățarea unei lecții importante, aceea că putem să ne oferim ajutorul și acelor

persoane care nu sunt asemeni nouă și că nu este bine să judeci fără să cunoști, cu adevărat, pe cineva.

Imediat, cei trei porniră spre capitala regală. Pe drum au mai întâlnit elfi care fie adunau lemne, fie ciuperci, fie fructe, dar de această dată, nimeni nu le-a cerut ajutorul, ci ei s-au oferit să îi ajute. Spre seară, au ajuns în capitala regatului elfilor, unde Arthur a fost impresionat de arhitectura așezărilor acestora. De fapt, aceasta semăna cu arhitectura așezărilor oamenilor, doar că elfii foloseau lemn în loc de piatră. Castelul din capitală se întindea pe coroanele mai multor copaci masivi, accesul fiind posibil cu ajutorul unei scări solide din lemn. Mici globuri luminoase începeau să se aprindă prin tot orașul, prințul presupunând că este vorba fie de magie, fie de licurici. Ajunși însă în dreptul scărilor castelului reginei elfilor, venise momentul ca cei trei să se despartă.

– Cred că aici ne despărțim! Mi-a făcut plăcere să călătoresc alături de voi! Vă mulțumesc pentru tot! Spuse Fritz.

– Nu, Fritz! Eu îți mulțumesc! Datorită ție am putut învăța o lecție importantă și să trec peste prejudecățile mele. Îți voi fi veșnic îndatorat, răspunse Arthur.

Elful zâmbi și îl îmbrățișă pe Arthur și pe amicul său patruiped și, fără să mai spună ceva, a plecat spre oraș. Prințul a fost preluat de elfii din palat, condus întâi în încăperile sale pentru a se spăla și schimba, apoi a fost invitat la masă. De acum, Arthur nu mai avea prejudecăți și admira felul în care era pregătită mâncarea elfilor, deși părea puțin diferită de a oamenilor. Își amintea că și la castelul familiei lui veneau des bucătari din tot regatul, de multe ori cu rețete sau ingrediente necunoscute lui. De asemenea, se uita cu interes la toți elfii, nu își dădea seama dacă cei pe care îi vedea în sala de mese și prin castel sunt soldați sau au alte funcții, întrucât nu purtau armuri. Aveau, ca și oamenii, bucătari, ospătari, iar un elf cânta la o harpă enormă pentru a crea o

atmosferă plăcută. Prințul era încântat de aceste asemănări, acum că le acceptă.

După un scurt tur al castelului, Arthur a decis să se retragă în camera sa pentru a se odihni, mai ales că Regina elfilor avea să îl primească în următoarea dimineață. Loial lui Arthur, câinele lup i-a cerut acordul de a rămâne împreună cu el, în aceeași cameră, deși elfii voiau să îi ofere o cameră separată.

– A fost o zi interesantă, spuse câinele lup, în timp ce prințul se întinse pe salteaua moale a elfilor, mult mai moale decât se aștepta.

– Ce vrei să spui? întrebă prințul.

– Ei bine, animalele fantastice sunt alături de toate ființele de pe Pământ. Nu discriminează, iubesc și sunt loiale necondiționat, asta este știut, deci ca eu să lucrez cu tine ori cu un elf nu e surprinzător. În schimb, să văd un om colaborând cu un elf, asta este o premieră pentru regatele voastre. Mult mai important decât toate evenimentele din trecut, este faptul că ați reușit să colaborați și să vă uniți forțele, la nevoie.

– Cred că ai dreptate.

Prințul și Alpha începeau să cadă mai des de acord, încet-încet dându-și dreptate reciproc. Cu toate că a trecut doar o zi, Arthur parcă se maturiza, devenea un prinț în adevăratul sens al cuvântului. Cei doi au mai schimbat câteva vorbe înainte ca oboseala să își spună cuvântul, împingându-i pe amândoi în brațele călduroase ale somnului. Dimineața au fost treziți de agitație, dar nu de cea a bucătăreselor sau de cea a ghetelor militare care mășșăluiau afară, ci de agitația păsărilor din copacii de la fereastra dormitorului prințului. Totuși, cei doi s-au trezit nederanjați de această gălăgie, pregătindu-se să fie chemați în fața reginei Regatului Pădurilor, lucru care nu s-a lăsat mult așteptat.

Sala tronului reginei era mare, luminoasă, pe pereții ei erau pictate peisaje superbe cu pădurea elfilor, iar tronul reginei avea o formă de copac. Păsărele mici colindau în zbor sala tronului, iar

o veveriță s-a arătat câteva clipe pe spătarul tronului. Regina intră în sală printr-o ușă situată în spatele tronului, aceasta venind în fața celor doi, fără a se așeza pe tron. Arthur și Alpha își plecaseră capul în fața reginei elfilor. Prințul regatului oamenilor observă că regina și prințesa pe care a văzut-o numai cu o zi în urmă semănau destul de mult una cu cealaltă și, ambele, cu oamenii. Dar Arthur nu mai era mirat de aceste asemănări, acum le accepta și doar admira tot ce îl înconjura în acest nou regat.

– Bun venit în Regatul Pădurilor! spuse regina pe un ton calm. Sper că v-ați odihnit bine și că nu ați avut o călătorie prea grea!

– Vă mulțumim pentru ospitalitate, Majestate! Călătoria a fost chiar plăcută și benefică, iar odihna a fost printre cele mai bune din viața mea.

Alpha știa că în vorbele prințului nu era doar politețe, era sinceritate.

– Mă bucur să aud asta! Trebuie să vă mărturisesc că am auzit despre faptele voastre din regatul meu și vreau să vă mulțumesc și eu pentru ajutorul acordat supușilor mei. Aș dori să vă ofer o răsplată, este ceva ce v-ați dori?

Fără să stea prea mult pe gânduri, Arthur făcu un pas în față și se puse într-un genunchi în fața reginei.

– Știu că asta a fost deja stabilit, Majestate, dar aș vrea să vă rog și eu să mă lăsați să rămân în regatul dumneavoastră, să învăț să trec peste diferențe și să devin mai bun. Vă rog!

Regina zâmbi și se apropie de Arthur, întinzându-i mâna.

– Ridică-te, dacă asta îți este dorința, atunci avem multă treabă.

Arthur luă mâna reginei și porni împreună cu aceasta prin regatul elfilor, pentru a le cunoaște mai bine viața. În acea zi, regina i-a explicat prințului tot ce ține de arhitectura lor, despre funcțiile fiecărui elf în societate, despre modul lor de viață. Fiecare elf avea rolul său, fiecare respecta comunitatea și era

respectat, la rândul său. Aveau, asemeni oamenilor, locuri de muncă și școli, locuri de joacă și locuri în care tinerii îi ajutau pe adulți, învățând de la aceștia. Viața elfilor era magică, dar nu diferită de cea a oamenilor.

Prințul Arthur a rămas în regatul elfilor pentru un an de zile, timp în care a învățat să îndrăgească elfii, iar aceștia l-au îndrăgit pe el. În Regatul de Piatră, situația era aceeași, prințesa elfilor fiind îndrăgită și respectată de oameni, ideile acesteia aducând prosperitate în regat. După un an, cei doi s-au întâlnit din nou la același adăpost din pădure, doar că, de această dată, au rămas zile în șir pentru a discuta, pentru a schimba impresii și povești. Viitorii conducători ai celor două regate erau mulțumiți de vizitele lor și chiar păreau că se îndrăgesc unul pe celălalt.

La o lună de la întoarcerea lor în regatele proprii, mai mulți tineri au trecut prin schimburi mai scurte de experiență între regate, urmând apoi schimburi de bunuri, tehnologii și cunoștințe. Regele Regatului de Piatră și regina Regatului Pădurilor s-au întâlnit și ei la adăpostul general din pădure pentru a semna tratate de pace și de schimburi. Cele două regate erau, în sfârșit, în pace și acceptare reciprocă, prosperând, ajutându-se unul pe celălalt, iar micul adăpost din pădure, locul în care cei doi copii ai familiilor regale s-au văzut prima oară, era acum un han mare, prin care treceau zilnic o mulțime de călători fie pentru a se odihni peste noapte, fie pentru a mânca ceva, fie doar pentru a schimba o vorbă. Totul datorită a doi copii care au avut curajul să treacă peste diferențe.

A, da! Dacă vă întrebați ce s-a întâmplat cu Fritz, ei bine el este unul din cei mai căutați cântăreți din cele două regate, chemat atât de casele regale și de nobilii din ambele regate, cât și de oamenii simpli. Totuși, locul în care lui îi plăcea să cânte cel mai mult era locul în care oamenii și elfii se întâlneau pentru a lucra împreună, locul care a schimbat totul – adăpostul general din pădure.

Morala acestei povești? Să nu uităm că este important să îi acceptăm pe ceilalți așa cum sunt, iar dacă par diferiți sau am auzit că ar fi diferiți de noi, ar trebui să le acordăm o șansă, rezultatul s-ar putea să ne surprindă. De asemenea, să nu uităm că este important să îi ajutăm pe aceia care sunt la nevoie, uneori chiar dacă nu ne cer ajutorul. Iar la final, să nu uităm că, orice am face, este mult mai ușor dacă avem încredere în cei din jurul nostru și lucrăm împreună pentru a realiza ceva.

Să credem unii în alții este „magia” de care avem nevoie!

- **Discipline de studiu integrate:** Educație civică, Limbă și comunicare, Dezvoltare personală.
- **Disciplina de studiu în cadrul căreia poate fi valorificată:** Dezvoltare personală, Educație prin teatru.
- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**

★ *Varianta 1:*

Citirea textului și analiza acestuia (părți de vorbire, valori prezentate, trăsături ale personajelor etc.).

★ *Varianta 2:*

Joc de rol – punerea în scenă (într-o piesă de teatru) a secvențelor din text sau a textului întreg.

★ *Varianta 3:*

Căutarea de imagini în format electronic/ Generarea de imagini desenate adecvate textului (personaje, peisaje, acțiuni, evenimente, situații de comunicare etc.) pentru a crea un album al textului (resursă educațională) cu ajutorul imaginilor oferite de elevi.

- **Tipuri de personaje:**

- umane: prințul și familia sa, grănicerii, suita din Regatul de Piatră.
- nonumane: elfi – Prințesa elf, elful Fritz, elful bătrân, bătrâna elf.
- nonumane personificate: câinele lup alb Alpha.

- **Personaje pozitive:** Toate personajele sunt pozitive, deși, la început, fiecare popor crede despre celălalt că este întruparea răului, personaj negativ.

- **Mesajul/ morala poveștii:** Procesul de comunicare (între persoane, între comunități, între popoare cu diferite particularități) este important în vederea rezolvării conflictelor (inclusiv a conflictelor vechi) și pentru a evolua spre un viitor prosper. Oricât am părea de diferiți, dacă ne acordăm timp și răbdare, cu siguranță, vom găsi ceva în comun, iar în condițiile colaborării pentru realizarea unui scop, totul se rezolvă mai ușor.

FLUTURELE RA

Mara DAVID

- **Tipul poveștii:** de aventură, fantastică.
- **Nivelul de vârstă:** 4-6 ani.
- **Valori promovate:** prietenia, comunicarea, munca, răbdarea, perseverența, încrederea în forțele proprii, acceptarea.
- **Obiective educaționale propuse:**
  - O₁ – Formarea unor atitudini proactive și reziliente în rândul preșcolarilor, bazate pe valori precum încrederea în forțele proprii, muncă, perseverență, prietenie și întrajutorare.
  - O₂ – Identificarea unor strategii și modalități de depășire a dificultăților prin exersare perseverentă și prin încredere în sine.
- **Tema centrală a poveștii:** încrederea în sine și în forțele proprii.
- **Subiectul poveștii:**

Proaspăt ieșit din cocon, Fluturele Ra, care avea același nume cu zeul Soarelui, pornește în căutarea unor vietăți care l-ar putea învăța să zboare. În drumul său întâlnește o albinuță, o rândunică și o libelulă, dar niciuna dintre acestea nu îl pot ajuta, fiind prea ocupate. În final, Ra întâlnește o buburuză. Aceasta devine pentru Ra un mentor și un susținător care îl va învăța să zboare și să aibă încredere în propriile forțe.

● **Textul poveștii:**

Într-o zi însorită de primăvară, pe frunza unui copac, o pupă se încălzea la razele soarelui. Dintr-o dată, pupa începuse să se miște din ce în ce mai tare, până când ... POC! Ce să vezi? Pupa s-a transformat într-un minunat fluture colorat – Fluturele Ra. Fluturașul Ra era tare supărat, pentru că nu știa să zboare. Neliniștit fiind, Ra pornește la pas, căutând pe cineva care l-ar putea ajuta cu această problemă. Și cine l-ar putea învăța să zboare, dacă nu, micile vietăți care îi ies în cale?

Merge Ra cât merge și în cale îi iese o albină:

– Dragă albinuță, te rog, ajută-mă! Nu știi zbura și m-am gândit că tu m-ai putea ajuta.

– Bzzz, bzzz .... Sunt ocupată, nu am timp acum de explicații. Trebuie să ajung înapoi la stup, piciorușele îmi sunt tare încărcate cu polen, îi răspunde albina.

Fluturele Ra, pornește supărat în căutarea unei alte ființe ce l-ar putea ajuta. După câteva minute de mers, întâlnește o rândunică.

– Dragă rândunică, te rog, ajută-mă! Nu știi ce s-a întâmplat, dar nu pot zbura ...

– Cip-cirip, cip-cirip! Îmi pare rău, dar nu te pot ajuta, trebuie să ajung cu mâncare la puișori, sunt tare înfometați! îi răspunde rândunica grăbită.

Dezamăgit că nu găsește pe nimeni care să îl ajute și plimbându-se pe malul unui râu, Ra întâlnește o libelulă:

– Libelulă dragă, te rog, ajută-mă și învață-mă să zbor, nu reușesc nicicum ...

– Zzzzzzzz ... grăbește-te și fugi din calea mea pentru că sunt tare înfometată! îi răspunde libelula.

Speriat, dar totuși cu o fărâamă de speranță că va găsi pe cineva care să îl ajute, Fluturele Ra o ia la fugă. După un timp, ajunge pe o câmpie plină de flori care îi bucurau privirea. Printre

minunatele flori parfumate, Ra zărește o buburuză, care nu era o buburuză obișnuită – era Buburuza cea Înțeleaptă.

– Buburuză dragă, te rog ajută-mă! Ești ultima mea speranță că voi găsi pe cineva care să mă învețe să zbor.

– Sigur că te voi ajuta, Ra! îi răspunde Buburuza cea Înțeleaptă. În primul rând, trebuie să îți dorești cu adevărat să zbori. Fluturile Ra își deschide aripile și încearcă să își ia zborul. Dar aripile frumos colorate nu îl ajutau deloc.

– Mai apoi, este foarte important să crezi în tine și în forțele proprii. Acum, repetă după mine:

Buburuza: Sunt puternic și pot face asta!

Ra: Sunt puternic și pot face asta!

Ra își deschide încrezător aripile și se desprinde ușor de pe pământ. Bucuria se termină repede, fiindcă, în scurt timp, aripile îi sunt obosite și cade în iarba deasă. Speriat, Ra se întoarce la Buburuza cea Înțeleaptă, care îl sfătuiește:

– Ca să reușești, trebuie să încerci din nou. Ai nevoie de exercițiu și perseverență pentru a zbura. Inspiră profund, repetă în gând cele spuse mai devreme și ridică-ți aripile, spuse buburuza către Ra.

Dintr-o dată veni o adiere de vânt care ridică fluturile pe cerul însorit. Fluturile Ra zbura și era mai fericit ca niciodată.

Ra se bucură câteva zile de faptul că acum poate zbura și colinda toate meleagurile, așezându-se pe ce floare dorea. Însă, după trei zile, Ra începuse să se simtă cam ciudat. Durerile de aripioare nu îi dădeau pace și parcă simțea niște furnicături, și, mai mult, simțea transformări în tot corpul. Încet-încet, el era din ce în ce mai schimbat și a descoperit că s-a transformat într-o frumoasă și gingașă fetiță. În acel moment, și-a dat seama că pentru a reuși să faci ceea ce ți-ai propus, trebuie să îți dorești asta cu adevărat, să fii implicat și perseverent.

- **Domenii experiențiale integrate:** Domeniul Științe, Domeniul Om și Societate.

- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**

★ *Varianta 1:*

În cadrul temelor de integrare curriculară/ temelor anuale de studiu: Cum exprimăm ceea ce simțim? sau Ce și cum vreau să fiu?, prin accentuarea ideilor de acceptare, prietenie, ajutor, descoperire a aptitudinilor și abilităților proprii, a propriei valori, încredere în sine.

★ *Varianta 2:*

În cadrul temelor anuale: Când, cum și de ce se întâmplă? sau Cum este/ a fost și va fi aici pe pământ?, abordând subiecte cum ar fi: Fluturile/ Viața unui fluture, Animale care zboară.

- **Tipul de personaje:** nonumane personificate: Fluturile Ra, Buburuza cea Înțeleaptă.
- **Personaje pozitive:** toate personajele.
- **Mesajul/ morala poveștii:** Pentru a reuși să faci ceea ce ți-ai propus, trebuie să crezi în tine și în forțele proprii, să muncești și să îți dorești asta cu adevărat.
- **Povești/ narațiuni cu mesaj similar:** „Omida mâncăcioasă”, de Eric Carle și „Căsuța din oală”, poveste populară.

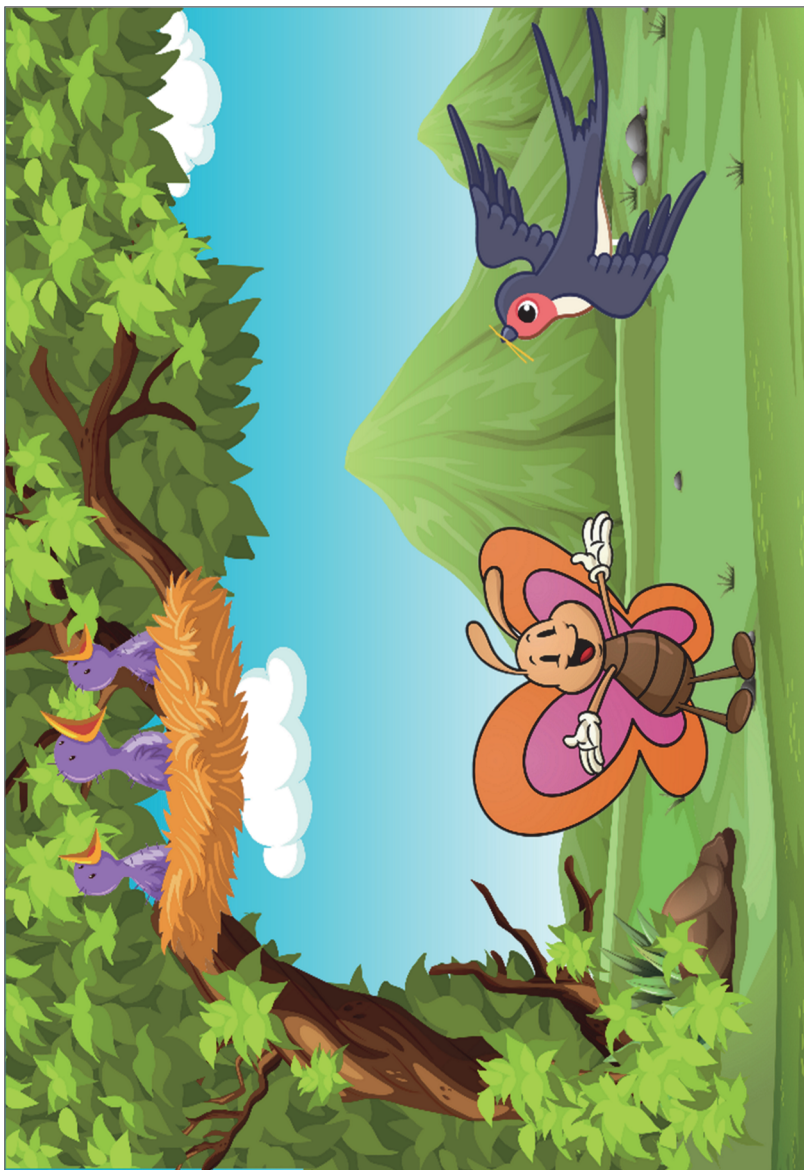

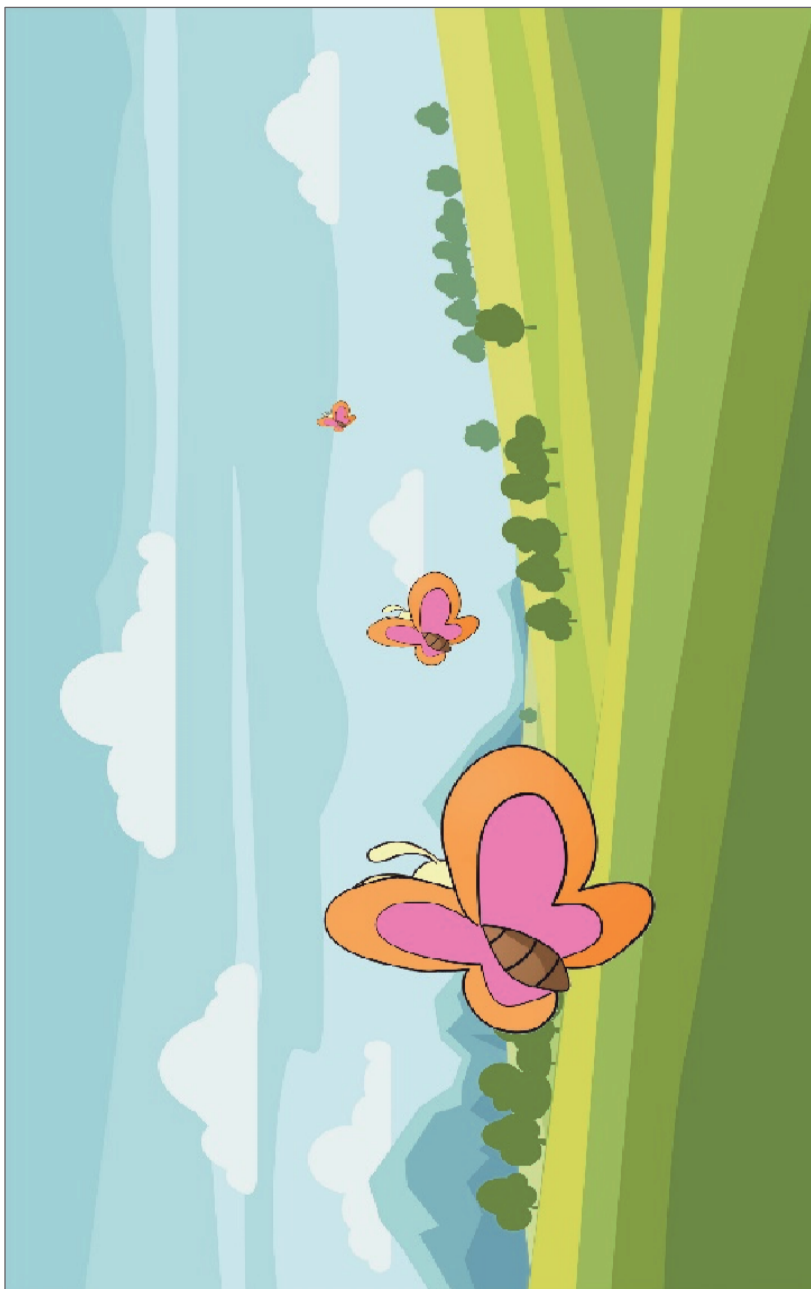

A-MICUL ȘI A-MICA

Claudia COMAN

- **Tipul poveștii:** fantastică.
- **Clasele la care se recomandă:** clasa pregătitoare – clasa I.
- **Valori promovate:** prietenia, colaborarea, conviețuirea armonioasă, acceptarea celuilalt, curajul de a acționa.
- **Obiective educaționale propuse:**
  - O₁ – Conștientizarea importanței conviețuirii bazate pe acceptarea semenilor, fără a ține seama de diferențele interindividuale.
  - O₂ – Sensibilizarea elevilor în ceea ce privește îmbinarea activităților individuale cu cele colective și colaborative.
- **Tema centrală a poveștii:** prietenia bazată pe acceptarea diferențelor.
- **Subiectul poveștii:**

Povestea ne prezintă două lumi diferite, lumea liderului numit A-mic, care era o lume a băieților și lumea liderei numită A-mica, care era o lume a fetelor. În cele două lumi, totul părea firesc și așezat, până în momentul apariției unui portal. Deși fetele și băieții nu știau, portalul asigura legătura dintre cele două lumi, care numai împreună funcționau bine cu adevărat. Curiozitatea copiilor îi împinge pe aceștia să le solicite liderilor lor să treacă prin portal și să cerceteze unde se ajunge. Cei doi lideri sunt de acord, trec prin portal și descoperă captivantele noi

lumi. Frumusețea acestora îi determină pe cei doi lideri să ajungă la concluzia că nu are sens să existe două lumi și că ar fi mult mai bine dacă ar trăi împreună, fete și băieți, conviețuind în armonie. Înțelegându-se foarte bine, au tras de portal și, imediat, cele două lumi s-au unit în una singură. Era o lume frumoasă, în care băieții și fetele se puteau juca împreună, își putea folosi jucăriile în comun și puteau petrece timpul într-un mod plăcut. În final, A-micul și A-mica au devenit A-mici.

● **Textul poveștii:**

Au fost odată ca niciodată două lumi diferite, lumea fetelor și lumea băieților, mai exact lumea A-micului și lumea A-micăi. În lumea A-micului, băieții se distrau de minune! Aveau mașinuțe, tobogane, biciclete, tot ceea ce își doreau aceștia, într-o lume albastră. În schimb, lumea fetelor era roz, cu ponei, păpuși, cu fundițe și codițe, toate de culoare roz! De poveste era totul, fetele se îmbrăcau, schimbau rochițe, fundițe de păr și codițe, iar poneii se plimbau liberi prin această lume.

Cele două lumi erau frumoase, dar diferite și nu știau una de existența celeilalte. Până într-o zi, când, în ambele lumi a apărut un portal magic, care, deși nimeni nu știa, făcea legătura între cele două lumi. Trecerea prin portal ar putea schimba viețile celor care ar fi suficient de curajoși să treacă prin el. Băieții din lumea A-micului, curioși, au decis ca acesta, fiind liderul lor, să treacă prin portal numaidecât, să vadă unde duce el. Zis și făcut, A-micul, curajos fiind, la îndemnul lor, a trecut! Fără să știe ce s-a întâmplat în băieților, fetele se agitau și ele și au decis să o trimită pe A-mica, lidera lor, să cerceteze ce este acest portal, unde duce el și ce se află la capătul lui. Așa se face că A-micul a ajuns în lumea fetelor, iar A-mica a ajuns în lumea băieților. Mare le-a fost mirarea, amândurora, când au văzut o așa lume diferită de a lor. Fetele l-au văzut pe A-mic și l-au întrebat, foarte curioase:

– Bună, străine! Tu cine ești?

A-micul le răspunde hotărât:

– Eu sunt A-micul! Dar ce este cu această lume total necunoscută pentru mine? Eu doar am trecut printr-un portal.

Fetele auzind acestea, au răspuns:

– Este lumea noastră, a fetelor. Nu-i așa că e frumoasă? Dar ... stai puțin, vrei să spui că vii dintr-o altă lume? Există o altă lume? Și mai vrei să spui că ... lidera noastră, A-mica, cea pe care am rugat-o să exploreze portalul, a ajuns în lumea ta?

A-micul răspunde clar și mândru:

– Da, mai există o lume – lumea băieților! Și probabil că da, lidera voastră a ajuns în lumea mea.

În acest timp, A-mica vede lumea băieților ca fiind foarte interesantă și diferită de tot ceea ce știa ea. Amabili, băieții fac cunoștință cu A-mica.

– Bună! Noi suntem băieții, locuitorii acestei lumi! Tu cine ești?

A-mica le răspunde:

– Eu sunt A-mica! A-mica din lumea fetelor și lidera fetelor!

Băieții răspund, mândri:

– Și noi avem un lider! Și este curajos, a trecut prin portal fără să ezite. Și acum ne dăm seama: A-micul, liderul nostru a ajuns în lumea fetelor?

A-mica răspunde amuzată:

– Cel mai probabil, fiind vorba de același portal, da! Sau știți voi să mai existe altul? Dar, cred că, tare o să îi mai placă liderului vostru în lumea codițelor roz!

A-micul și A-mica și-au mai petrecut, fiecare, câteva ore vizitând lumea celuilalt, captivați de frumusețile care se dezvăluiau încetul cu încetul, așteptând, parcă, să fie descoperite și admirate. Fiind onești, fiecare dintre ei, începea să recunoască faptul că noua lume era frumoasă și atrăgătoare și, mai ales că oferea multe posibilități de a cunoaște persoane amuzante, de a se juca împreună și de a petrece timpul în aer liber, pe tobogane, cântând, dansând, jucându-se cu poneii și cu alte animale. În

mintea fiecăruia răsăreau întrebări: „De ce să mai existe două lumi?”, „Ne-am distra mai bine dacă ar fi una singură, în care să ne putem bucura toți – fete și băieți, de tot?”, „Ce s-ar întâmpla dacă am trage de portal? Ar fi periculos? S-ar schimba ceva imediat?”, „Oare s-ar uni cele două lumi?”. Înțelegeți, parcă, din priviri, cei doi, au prins de portal și au început să tragă, cât de puternic putea fiecare. În sinea lor, erau convinși că nu are sens să existe două lumi separate și că toți ar trebui să stea împreună, să se bucure de frumusețile celor două lumi, jucându-se, colaborând, înțelegându-se și ajutându-se reciproc! În câteva secunde, pe cer se putea vedea o lumină violet, puternică, portalul a dispărut ca prin minune, iar cele două lumi s-au unit, spre bucuria atât a fetelor, cât și a băieților. Toți puteau să se bucure de tot ce oferea această lume mare, formată din fete și băieți care conviețuiau armonios. A-micul și A-mica au devenit A-mici și nu mai conta cine era lider!

- **Discipline de studiu integrate:** Comunicare în limba română, Dezvoltare personală.
- **Disciplina de studiu în cadrul căreia poate fi valorificată:** Comunicare în limba română.
- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**

★ *Varianta 1:*

Școlarii citesc povestea și învățătoarea împarte clasa în două grupe: grupa fetelor și grupa băieților. Povestea este citită pe roluri și „pusă în scenă” de elevii clasei, cărora li se pot solicita: opinii, explicații, argumente.

★ *Varianta 2:*

Învățătoarea împarte tabla în două și, împreună cu elevii, pe baza textului poveștii, organizează o secvență de

reflecție colectivă, în cadrul căreia, vor descrie și vor desena pe foi de flipchart, elementele din cele două lumi.

→ **Tipul de personaje:** umane: A-micul și A-mica, ceilalți copii.

- **Personaje pozitive:** toate personajele sunt pozitive: A-micul, A-mica, ceilalți copii.
- **Mesajul/ morala poveștii:** Să fim deschiși la lucruri noi, să explorăm, să fim curajoși, să descoperim cât mai multe despre realitatea înconjurătoare, atât prin activități individuale, cât și prin activități colective și colaborative. Să ne acceptăm aproapele, să îl respectăm, să colaborăm, să conviețuim armonios și civilizat unii cu alții, indiferent de diferențele interindividuale.

MĂMICA VINE IMEDIAT

Naomi GHIRA

- **Tipul poveștii:** ficțiune.
- **Nivelul de vârstă:** 3-4 ani.
- **Valori promovate:** încredere, adaptabilitate, independență, autodisciplină.
- **Obiective educaționale:**

O₁ – Conștientizarea de către preșcolari a caracteristicilor mediului grădiniței (exprimare liberă, confort, securitate, atmosferă pozitivă) și a necesității participării la programul de la grădiniță.

O₂ – Dezvoltarea de relații sociale (cu colegii din grupă, cu educatoarea, cu personalul grădiniței), bazate pe încredere, comunicare și respect.

O₃ – Dezvoltarea socială și emoțională a preșcolarilor prin încurajarea interacțiunilor cu colegii și cu educatoarea.

- **Tema centrală a poveștii:** prima zi de grădiniță.
- **Subiectul poveștii:**

Eli este un elefant în grupa mică care, ajuns la grădiniță în prima zi, se confruntă cu o problemă emoțională – despărțirea de părinți. Totuși, încet, cu ajutorul unei colege, va ajunge să se bucure de activitățile desfășurate pe parcursul zilei și chiar să își facă prieteni. Surpriza cea mai plăcută va fi întoarcerea mamei.

● **Textul poveștii:**

Când deschise ochii, elefantul Eli își aminti că azi e o zi specială. Imediat, un zâmbet mare îi apărui pe față și se ridică voios din pat.

– Mami, mami, e prima mea zi de grădiniță. O să fie atât de distractiv!

Încântat de ceea ce îl aștepta, Eli începu să se pregătească, fără ca mama să fie nevoită să îi repete ce are de făcut. Își aranjă patul, se spălă pe față și pe dinți, se pieptănă și îmbracă hainele curate pregătite pentru grădiniță. Era gata pentru o nouă aventură!

Totuși, ajuns în fața grădiniței, ținut fiind de mânuțe, de mămica și de tăticul său, Eli simți că ceva era diferit. Parcă burtica îl supăra și pe cât de minunată i se părea grădinița înainte, acum totul era înfricoșător.

O clădire mare se ridica în fața lui, o mulțime de animăluțe gălăgioase intrau în Grădinița din Junglă, iar ce îl speria cel mai tare era că părinții săi trebuiau să plece la serviciu. Gândul îl făcu pe Eli să îi strângă și mai tare de mâini, nevrând să le dea drumul.

Dar nu avea de ales. Încet, mâinile lor se desprinseră, iar educatoarea Dulcica o îl însoți pe Eli în sala de grupă, asigurându-l că îi va plăcea la grădiniță și că nu trebuie să se îngrijoreze fiindcă, peste câteva ore, părinții lui se vor întoarce și vor merge împreună acasă. Însă, cuvintele ei nu-l încurajau prea tare pe micul nostru elefanțel, și, înainte să își dea seama, lacrimile au început să curgă încet, încet pe obrazul său.

– Hei, nu-ți face griji, se auzi atunci o voce apropiindu-se.

Mama ta va veni imediat, noi stăm la grădiniță doar pentru puțin timp, iar apoi ne întoarcem acasă. Timpul trece foarte repede pentru că învățăm atât de multe lucruri noi și ne jucăm împreună. Eu sunt Zeke, spuse zebra, într-un mod prietenos.

Încrederea și zâmbetul zebrei parcă îl mai linișteau pe micul elefant, așa că se lăsă purtat prin sala de grupă descoperind cele mai minunate materiale și jucării. Cei doi noi prieteni începură să lucreze concentrați la o construcție din lego, iar Eli se simțea atât de bine, încât gândul său zbură de la mama și de la tata.

Orele treceau rând pe rând, repede de tot. Eli a făcut cunoștință cu tot mai mulți dintre colegii săi, care erau niște parteneri de joacă pe cinste. S-au jucat cu jucăriile, dar și prin parcul grădiniței, au învățat multe lucruri interesante, au cântat și s-au distrat de minune.

Lacrimile din acea dimineață erau deja de mult uitate de micuț. Nu după mult timp, Eli a văzut-o pe mama sa intrând pe poarta grădiniței.

– Ai venit, mămico! Ce mă bucur! Am avut o zi atât de frumoasă! La început m-am cam temut că ai să mă lași aici, dar acum știu că nu trebuia să mă îngrijorez deloc. Tu te întorci mereu.

- **Domenii experiențiale integrate:** Domeniul Limbă și Comunicare, Domeniul Om și Societate.
- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**

★ *Varianta 1:*

Povestea poate fi lecturată de către educatoare (metoda lectura educatoarei), în primele zile de grădiniță, când mulți preșcolari manifestă anxietate de separare.

★ *Varianta 2:*

În cadrul primului proiect tematic desfășurat la grupa mică, intitulat spre exemplu „Eu și lumea mea”, se poate realiza o activitate de tip integrat, încadrată în tema săptămânii „Grădinița mea iubită”. Această activitate integrează domeniile experiențiale Limbă și Comunicare și Om și Societate, modul de realizare didactică este povestirea. După citirea acestei povești, preșcolarii pot realiza, sub îndrumarea educatoarei, o felicitare pentru părinți, care să reprezinte pentru aceștia o surpriză la sfârșitul programului, când vor veni să îi ia de la grădiniță.

- **Tipul de personaje:** nonumane personificate: personaje-animale: elefantul Eli, zebra Zeke, educatoarea Dulcica, părinții lui Eli
- **Mesajul/ morala poveștii:** Activitățile educaționale din grădiniță au influență formativă accentuată asupra preșcolarilor. Părinții acestora colaborează cu educatoarele, în vederea asigurării stării de bine a copiilor, în vederea exercitării de influențe complementare, destinate dezvoltării personalității acestora.
- **Ilustrații care însoțesc textul poveștii:**

VULPEA PĂCĂLITĂ DE IEPURAȘI

Roxana Maria POPA

- **Tipul poveștii:** de aventură.
- **Clasa la care se recomandă:** a IV-a.
- **Valori promovate:** dragostea dintre frați, atașamentul, întraajutorarea, curajul.
- **Obiective educaționale propuse:**
  - O₁ – Sensibilizarea elevilor în legătura cu importanța menținerii unei relații apropiate între frați, pe parcursul vieții.
  - O₂ – Cultivarea unor trăsături de personalitate: dragostea, acceptarea celuilalt, empatia, curajul de a acționa, capacitatea de rezolvare de probleme.
  - O₃ – Explicarea mesajelor de viață ale unor expresii și proverbe, prin intermediul poveștii.
- **Tema centrală a poveștii:** dragostea dintre frați.
- **Subiectul poveștii:**

Rilă și Țupi sunt doi iepurași frați, foarte diferiți, atât la aspect, cât și la fire. După mai multe peripeții, ei ajung, fără voia lor, justițiarii rasei iepurilor, reușind să învingă vulpea, marea lor rivală.

- **Textul poveștii:**

Într-o zi frumoasă de primăvară, au văzut pentru întâia oară lumina zilei doi iepurași: unul cenușiu și unul maroniu. Nu doar culoarea blănii era diferită la cei doi, ci și felul lor de a fi: cel cenușiu era neînfricat și cutezător, iar cel maroniu era un iepure obișnuit, căruia îi era frică și de umbra lui. În plus, unul era filosof, inteligent și vorbăreț, pe când al doilea era mai tăcut și încet la minte.

După ce veni pe lume, primul gând care îi trecu prin minte primului iepuraș și apoi îi ieși pe gură, a fost o vorbă înțeleaptă:

- Ziua bună se cunoaște de dimineață! exclamă el.

Mama lor, sleită de puteri, uitându-se la el ca la un extraterestru, spuse:

- Asta trebuie să fie în loc de „Bun găsit!”. Bietul de tine, cred ca ești într-o ureche.

Iepurele se verifică repede. Avea două, cu siguranță. Nu aveau cum să treacă neobservate.

- Cred că e cam devreme pentru glumele despre urechi, spuse primul iepuraș, uitându-se la ghemotocul de blană maronie de lângă el, cu niște ochi negri ca abanosul și un năsuc umed și fremătător, dar mai ales cu niște urechi ... luuungi cât o zi de post.

Neliniștit, începu să se pipăie și el atent pe creștet, în speranța că al lui o să fie mai neted, cu niște urechiușe cât de cât normale. Stupoare! Le avea cel puțin la fel de mari ca ghemotocul și imediat își dădu seama că podoabele acestea o să le facă multe pocinoage în viitor.

- O, Doamne, ce-i cu noi? De ce avem cu toții urechile așa? O să fim de râsul lumii!

- Nu e nimic în neregulă cu noi, încercă să îl liniștească mama. Așa sunt toți iepurii. Nu ai de ce să te rușinezi.

- Ce sunt acelea urechi? întrebă ghemotocul.

– Acestea sunt, spuse primul și îl trase de o ureche, făcându-l să scâncească. Pricina multor probleme viitoare, îți garantez.

– Potolește-te! Cred că tu o să-mi dai multe bătăi de cap. Îți dau un sfat care o să te ajute în viață, deși sunt sigură că nu o să ții cont de el: gândește de două ori înainte să spui sau să faci ceva, zise mama lor.

A doua zi, se treziră cu noaptea-n cap, ca să se pregătească pentru botezul lor. Primul iepuraș fu gata cât ai clipi, dar trebuia să aștepte îndelung după iepurele maroniu, ca să se lingă din cap până în picioare, înainte de a pleca.

– Unde mergem mai exact? Și ce înseamnă botezul? întrebă primul iepuraș, curios.

– La râu. Iar botezul înseamnă că fiecare dintre voi va primi un nume, îi răspunse mama.

– Și nu putem primi un nume în cuibul nostru? continuă iepurele.

– Nu, pentru că așa este obiceiul și vreau ca totul să fie „ca la carte”.

– Dar măcar pot să îmi aleg singur numele? Nu prea am încredere în gusturile celorlalți.

– Cum adică ale celorlalți? Eu sunt mama ta. Nici să nu te gândești. Numele sunt deja alese dinainte să vă nașteți voi. Pe tine nu te deranjează că îți alege mama numele, nu-i așa? îl întrebă ea pe ghemotoc.

– Ce e acela nume? zise ghemul, aducându-l la exasperare pe primul iepure.

– Auzi la el! Și tu spui despre mine că sunt într-o ureche? De el ce părere ai? E din cale afară de sărac cu duhul.

– Lasă-l, e mic. În privința ta îmi fac mai multe griji, ești prea impulsiv, cred că o să dai de multe necazuri în viață.

– Poate, dar eu o să le și depășesc. Pe când el, o să cadă la fiecare obstacol.

– Se zice că un iepure înțelept are urechi lungi, ochi mari și limbă scurtă. Tu pe primele două le îndeplinești, dar pe ultima nici pe departe. Limba ta ascuțită o să îți facă multe probleme, răspunse mama și porniră cu toții la drum.

După un drum nu prea lung, ajunseră la râu. Mama intră pe jumătate în apă și începu să bolborosească ceva de neînțeles, abia mișcându-și buzele. Apoi, îl luă pe iepurașul cenușiu de urechi și îl scufundă o dată. Acesta luă o gură de apă, dar nu se neliniști. Iute ca fulgerul, îi trecu prin minte ideea că deja încep problemele cauzate de urechi. Se ridică la suprafață, trăgând cât aer poate, înainte de a primi a doua scufundare. Ei, deja se îngroașă gluma ... La a treia scufundare, când abia mai respira, un gând răutăcios îi trecu prin cap, gândindu-se la ce circ o să facă ghemotocul fricos.

– Numele tău va fi Rilă! În amintirea fratelui meu, pe care îl chema Iepurilă, spuse mama și îl lăsă pe mal.

Îi plăcu numele lui chiar foarte tare, nu se aștepta la asta. Spera doar ca Iepurilă să fi fost un iepure curajos, nu ca fratele lui.

Pe urmă, Rilă se distra, auzindu-l pe cel care avea să se numească Țupi urlând „ca din gură de șarpe”, exact așa cum se aștepta el, pe toată durata botezului.

– Țupi e un nume frumos. Dar nu i se potrivește ghemotocului. Ca să îl merite, ar trebui să fie plin de viață, să țopăie, pe când el e un nătăfleț. Da, cu siguranță „Nătăfleț” ar fi fost numele ideal pentru el, își zise în gând, răutăcios.

Dimineața următoare era una senină, în care soarele se vedea strălucind printre copaci. Cine se scoală de dimineață, departe ajunge, își zise Rilă, mulțumit, în gând, așa că ieși din pădure, cu gândul de a mânca.

– Orice ar fi, să te ferești de vulpe! Ea dă târcoale după iepuri și este cea mai șireată din pădure. O să o recunoști după blana roșcată și coada mare și stufoasă, zise mama grijulie.

Așa că Rilă, neascultător, uitând de hrana care i se întindea înaintea câta frunză, câta iarbă, s-a dus să dea piept cu vulpea! După un timp, văzu o arătare care semăna cu descrierea mamei. Pentru a-i juca o festă, încetini pasul și ajunse în spatele ei.

– Cucu! Iepurele sare de unde nu te aștepți, strigă el, făcând un salt acrobatic.

Vulpea se întoarse surprinsă și își arată colții.

– Aici îmi erai! De când caut eu unul ca tine ... spuse, lingându-se pe buze.

– Linge-te pe bot în continuare, pentru că pe mine nu o să mă prinzi, zise Rilă luând-o la sănătoasa, cu vulpea pe urmele lui.

Rilă avea un avans mare, așa că uneori încetinea, pentru ca vulpea să se apropie. Când o simțea că îi suflă în ceafă, iepurele își întetea viteza și o lăsa din nou în urmă. Într-un final, se plictisi, așa că se ascunse într-un tufiș des.

Nemaivăzându-l, vulpea strigă în neant:

– O să pun eu laba pe tine, ființă lașă și fricoasă! Nu prețuiești nici cât o ceapă degerată.

– Vulpea care n-ajunge la struguri zice că sunt acri. La revedere! O să mă prinzi când o zbură porcul sau când mi-oi vedea ceafa, zise el, mergând către casă.

Într-o altă zi, Rilă îl găsi pe Țupi săpând în apropierea cuibului lor. Lucru de mirare, pentru că el, în general, nu făcea nimic în afară de a se ține de fusta mamei.

– Mi-a venit o idee genială! spuse Țupi entuziasmat.

Rilă ridică din umeri, sceptic.

– Fac o capcană! Dar nu ca vânătorii, eu o fac cu intenții bune, continuă iepurele maroniu.

– Așa deci, din capcana ta oricine scapă teafăr și nevătămat, îl tachină Rilă.

Neabătut, Țupi continuă:

– Vreau să prind o făptură, să fie prietena mea și să o protejez.

– Să o protejezi? Tu? Nu știu la ce biată vietate te-ai gândit, dar deja mi-e milă de ea.

– La o cârțiță, spuse Țupi nestingherit de ironia fratelui său.

– Nu zău! Chiar că ești genial ... să sechestrezi o cârțiță în pământ. Cine s-ar fi gândit la asta? Mă uimește inteligența ta. E ca și când ai vrea să ții o pasăre lângă tine dându-i drumul să zboare.

Neînțelegând aluzia, Țupi continuă:

– O să vină prin pământ și o să intre în groapă. Atunci, o prind și o iau acasă. Săraca, e aproape oarbă. Are nevoie de ocrotire.

– Într-adevăr, o să aibă ocrotitorul ideal în tine. Dar spune-mi, ai de gând să stai aici toată ziua să păzești groapa?

– Nu, pentru că o să mi se facă foame, mai trebuie să și mănânc ... și să merg să văd ce face mama, dar o să dorm aici.

– Paza bună trece primejdia rea. O să faci o pază strașnică dormind. Și în timp ce tu o să fii în lumea viselor, cârțița o să te aștepte cuminte în groapă, în niciun caz nu va pleca înapoi prin pământ.

Nedându-i atenție, Țupi spuse:

– O să pun și niște frunze și crengi deasupra. Ca să nu știe nimeni ce pun la cale.

– Neapărat să faci asta! Să nu cumva să îți fure cineva cârțița. Cred că e mare bătaie pe cârțițe, oricine și-ar dori una.

– Exact! Ești deștept, Rilă! spuse Țupi cu admirație.

– Ceea ce nu se poate spune și despre tine, gândi Rilă, dar nu mai zise nimic.

În timp ce stăteau lângă groapă, lui Țupi i se făcu foame. Se hotărî să plece să mănânce, dar, uitând de groapa acoperită înaintea cu câteva minute cu frunze și crengi, călcă și căzu drept în ea.

– Cine sapă groapa altuia, cade singur în ea, râse Rilă și îi dădu o mână de ajutor să iasă.

Țupi îi mulțumi, acoperi din nou groapa și plecă să mănânce. Rilă îl lăsă în plata

Domnului. Nu se știe cât timp păzi Țupi groapa, dar cert e că nu a mers niciodată acasă cu o cârțiță.

În altă zi, Țupi făcea ceea ce știa el cel mai bine: stătea pur și simplu.

– Iar tai frunză la câini, Țupi? întrebă fratele lui.

– Nu, vezi tu să am vreo frunză? Doar stau ... răspunse acesta plictisit.

– Nu vrei mai bine să faci ceva util? De exemplu, să înveți să înoți. Cred că ești singurul

din pădurea aceasta care nu știe înota. Aș intra în pământ de rușine, în locul tău.

– Ba eu vreau. Dar mi-e frică de apă. Știi ... de la botez. Am înghițit multă apă atunci. Mi-au cântat broaștele în burtă, zise Țupi prima vorbă de duh din viața lui ... și singura.

– Bine atunci, zise Rilă hotărât, neluându-l în seamă. Vino cu mine!

– Nu, că tu mă duci să înot!

– Nu te duc. Te-am mințit eu vreodată? Mergem pe mal, privim apa, nu intri dacă nu vrei.

Țupi numără în gând de câte ori îl mințise Rilă până atunci. Ajunse la o sută și apoi pierdu șirul, dar se învoi să meargă, până la urmă, pentru că îi era greu să refuze ceva.

Acolo, se așezară pe mal și, o vreme, priviră oglinda apei.

– Stai liniștit, Țupi, nu te obligă nimeni să înoți, spuse Rilă făcându-i vânt direct în apă.

Țupi căzu făcând bândăbâc, apoi începu să își agite labele în toate direcțiile și să urle după ajutor. Rilă se văzu nevoit să meargă să îl scoată și, ajungând pe mal, îi zise:

– Trage-ți sufletul! Țupi, dacă nu știi să înoți, nu ai nicio șansă. Suntem prada preferată a animalelor. Toate ne-au pus gând rău. Dacă înveți, măcar ai o șansă. Mă rog, tu una mică ... mică de tot

... minimă, dar măcar o ai, îi spuse Rilă, împingându-l pentru a doua oară în apă.

Bâldâbâc, bâldâbâc!

– Ajutor, ajutor! țipă Țupi și Rilă merse din nou și îl scoase din apă.

– Trebuie să înțelegi că uneori singura salvare se află în apă, îi spuse Rilă și îl îmbrânci încă o dată în râu.

Și tot așa de vreo zece ori ... Când își pierduse orice speranță că fratele lui va învăța să înoate, pentru că era aproape înecat, lui Rilă îi veni o idee.

– Țupi, imaginează-ți că mama se află acum în apă în pericol de înec. Ce faci?

Fără să stea o secundă pe gânduri, Țupi sări în apă și începu să înoate, la început haotic, apoi din ce în ce mai calm și sigur, urlând din toți rărunchii: „Am reușiiiiit!”. Se simțea ca peștele în apă.

Când ajunse la mal, îi declară lui Rilă:

– Mulțumesc, Rilă! Puteai să îmi spui asta de la început și nu mai înghițeam atâta apă.

Dar știi ceva? La fel aș fi făcut și dacă îmi spuneai că tu ești în pericol de înec.

Rilă îl îmbrățișă, simțindu-se măgulit, dar dorindu-și ca viața lui să nu depindă niciodată de Țupi, apoi s-au despărțit.

După ceva vreme, reîntorcându-se acasă să se odihnească, Rilă nu îl găsi pe Țupi în culcuș. Asta era ceva nemaîntâlnit, Țupi fiind tot timpul în preajma casei și își dădu seama îndată că s-a petrecut ceva. Așa că fugi într-un suflet la Biroul De Informații al pădurii, adică la El și Ea. Aceștia erau o pereche de veverițe care știau tot ce mișcă în pădure, inclusiv când o frunză cade dintr-un copac. Întrebându-i dacă nu cumva l-au văzut pe fratele lui, aceștia dădură din cap, triști:

– Țupi a fost prins într-o capcană, zise El. Când au venit oamenii să-l ia, l-au înhățat de urechi, iar el nu a opus nici o

rezistență. Doar plângea și zicea că vrea la mama lui ... Deocamdată atât știm, dar de îndată ce aflăm mai multe, fii sigur că te anunțăm.

Rilă simți că îi fuge pământul de sub picioare. Nu se putea așa ceva ... Una era să-i placă să petreacă timpul singur, ca să scape de Țupi, dar chiar să nu-l mai vadă niciodată pe bietul său frate nu își dorea!! Pentru prima dată în viață, plânse. Un plâns sfâșietor, dar care îi redase sângele rece.

– Bietul Țupi! Capcanele erau spaima vieții lui! Le ocolea cu atâta grijă, încât a picat fix într-una. La fel ca în groapa pe care a săpat-o el însuși pentru cârțiță, își aminti Rilă.

Apoi plecă, tot frământându-și mintea în căutarea unei soluții:
– Iar urechile astea nenorocite, bombănea el, de parcă doar urechile ar fi cauza tuturor nenorocirilor. L-au înhățat de urechi! Dacă nu le avea, de ce îl mai înhățau?

– De etichete din spate ... sau de cele din față ... sau pur și simplu de gât, îi răspunse o voce din capul lui.

Își alungă rapid vocile din gând și reveni la problemele lui. Cum se putea ca Țupi, care îi dădea mereu sfaturi să fie atent, să se ferească de alte animale și de capcane, să pice tocmai el într-una? În noaptea aceea nu dormi deloc, tot gândindu-se la planuri de salvare.

A doua zi, reveni la Biroul de Informații, dar o găsi doar pe Ea.

– Nicio veste? Întrebă el plin de speranță.

– Nu, Rilă, zise Ea tristă. În afară de faptul că oamenii au ieșit cu fratele tău din pădure, altceva nu mai cunoaștem. Știi, nouă nu ne scapă nimic din ceea ce se întâmplă în pădure. Dar în afara ei, nu putem ști ce se petrece. El a plecat pe teren să vadă dacă reușește să afle ceva. Trebuie să se întoarcă din clipă în clipă.

Și într-adevăr, după vreo jumătate de oră, El apăru, triumfător:

– Am vești, Rilă! Țupi a fost dus acasă la oamenii care l-au capturat, dar trăiește, e închis într-o cușcă.

– Păi și ce aștepti? Spune-mi repede, unde e? Ca să merg să-l salvez.

– Ei, asta o să fie puțin mai greu. Dar nu imposibil. De îndată ce aflu locul, o să-ți dau de știre. Până atunci, ai răbdare. Și să nu cumva să te duci singur pe tărâmul oamenilor, pentru că e periculos. Tu ești foarte descurcăreț în pădure, dar să nu crezi că asta o să te ajute prea mult cu oamenii. Repet, ai răbdare până te caut eu, îl atenționează El.

Și avu răbdare, că n-avea încotro. Se perpeli zi și noapte cu gândul la Țupi, erau cele mai negre zile din viața lui. După vreo câteva luni, El a reușit să afle adresa. Aproape își pierduse speranță să-l mai găsească pe Țupi în viață.

La plecarea în căutarea lui, El îi dădu un sfat părintesc:

– Să ai mare grijă! Ești foarte curajos și tocmai de aceea mi-e teamă să nu faci lucrurile în

grabă. Pune la punct un plan și acționează doar pe urmă! Să te gândești de cel puțin două ori înainte de a trece la fapte. Baftă!

Sfatul acesta îl primise în prima zi de viață și de la mama lui, de care el și Țupi se despărțiseră de ceva vreme, maturizându-se și luând viața în piept. La fel ca atunci, nu ținu cont de el nici de această dată. Ce plan să pună la punct și la ce să se gândească de două ori? Era foarte simplu: merge la Om, îl scapă pe Țupi și se întorc în pădure, se gândea el.

Le mulțumi lui El și Ea și porni în misiunea de salvare. Plecă pe înserat către tărâmul oamenilor, ca să ajungă acolo pe întuneric și să treacă neobservat. Dură ceva până găsi adresa. Nu putea intra prin față, așa că dădu un ocol casei, ca să găsească o cale de a se furișa prin spate. Găsi o spărtură binevenită în gard și se strecură în curtea animalelor. În afară de cuștile iepurilor, care erau afară, celelalte animale probabil erau ținute în spații închise, pentru că nu se mai vedea nicio viețuitoare. Când îl simți, un iepure începu să țipe ca din gură de șarpe.

– Cine e acolo? Ajutooor, ne invadează hoții!

Urletele treziră toți iepurii și începu hărmălaia. Rilă nu vedea mare lucru, deci nici ei nu îl puteau vedea, așa că probabil își închipuiau că e un fel de monstru. Se apropie de cuști cu gândul să-i liniștească, dar deodată cineva sau ceva îl înhăță de urechi îl ridică în aer.

– Așa deci, acum vine prada singură în gura lupului, zise o voce neplăcută auzului și începu să râdă gros. Și, până să se dezmeticească, era deja azvârlit într-o cușcă, unde se afla deja un iepure și era zăvorât pe dinafară. Vorbim dimineață, mai zise vocea, îndepărtându-se.

– Iar m-a prins de urechile acestea păcătoase. Oare când se vor termina necazurile pe care mi le pricinuiesc? bombăni Rilă, dând din nou vina pe urechi, supărat.

Ei, uite că pe asta n-a prevăzut-o. Aveau dreptate Ei, când ziceau că șiretlicurile lui nu se aplică și în cazul oamenilor.

– M-am prins ca prostu-n laț, nu mai am de ce să mă cred inteligent, își zise în gând.

Primul chiriaș, văzând că noul venit e tot un iepure, se calmă cât de cât, reușind să nu mai țipe. Rilă întrebă repede, ca să nu piardă timpul:

– Nu ai putut să taci, gură spartă?! Din cauza răcnetelor tale m-a prins. Unde e Țupi?

– Bună seara, în primul rând! Așa se spune într-o cușcă de iepuri respectabili. Și ar fi binevenite și niște scuze pentru că îmi invadezi spațiul fără să ceri permisiunea, zise iepurele bine-crescut, care era de fapt o iepuroaică, după tonul pițigăiat. O iepuroaică înțepată și simandicoasă.

– Bună seara! Și nu îmi cer scuze, nu din dorința mea îți invadez spațiul. Din contră, dorința mea ar fi să scap cât mai repede și să nu te mai văd niciodată. Deci, să nu mai lungim vorba, că nu vrem să ne împrietenim, unde e Țupi?

– TE ROG, spune-mi unde e Țupi, ai vrut să zici, nu? replică iepuroaica jignită.

– Da, cucoană, te rog, spune-mi odată unde e Țupi.

– Nu cucoană, DOMNIȘOARĂ. Puțin respect ...

– Cu funda în cap și sfoara aceea la gât, cred ca ești mai degrabă o pungașă, decât o domnișoară nevinovată. Pesemne că ai făcut rele de te-au însemnat, ca să te țină minte. Cred că în curând o să fii servită ca friptură.

– Aceasta e o zgardă, nu o sfoară, spuse domnișoara, nevenindu-i să creadă ce aude. Sunt preferata și răsfățata curții. Fetița stăpânilor, Ana, ar vrea să mă țină în casă, dar nu o lasă tatăl ei, care nu iubește foarte mult animalele. Ana mi-a pus fundiță, ca să fiu drăguță și zgardă roșie ca să nu fiu deocheată.

– Ei, hai că nu era chiar necesar să faci asta. Că doar nu ești ruptă din soare. Dar, în fine, nu mă interesează pe mine lucrurile acestea. Domnișoară, cu fundiță drăguță, și ce mai vrei tu, îmi spui, te rog, în ce cușcă e Țupi? Altfel o să mă apuc să urlu în gura mare, până îmi răspunde cineva.

– N-ai decât! La ce maniere ai, mă mir că nu ai făcut-o deja. Ești sălbatic!

– Da, sunt sălbatic! Și n-am nici cea mai mică dorință să fiu domesticit și educat ca tine. Deci îmi poți spune ...

– Chiar ești un iepure sălbatic? îl întrerupse iepuroaica pe un ton admirativ. Bună, eu sunt Lady, încântată! ... și îi întinse o lăbuță catifelată.

Acesta îi luă lăbuța, i-o strânse cu putere, încât Lady scânci și zise: Rilă! Unde-i Țupi?

– M-ai înnebunit cu Țupi! Țupi în sus, Țupi în jos. Nu cunosc niciun Țupi, deși cunosc fiecare iepure din aceste cuști. Știi, eu admir foarte mult iepurii sălbatici. Ești al doilea pe care îl cunosc.

– Perfect, deci primul bănuiesc că e Țupi, nu? Un iepuraș sălbatic, dar sfios și gingaș, cuminte și supus ...

– O, nu! Primul e Marele Curajos. Datorită lui am început să stimez iepurii sălbatici. E atât de puternic și nu are frică de nimeni. A bătut jumătate dintre iepurii din curte.

– Marele Curajos? Nu se poate să fie Țupi. Dar sunt sigur că și el e pe aici, pe undeva. O să aflu eu mâine, când o să se trezească ceilalți iepuri.

Și se puse la somn, fără a-i spune noapte bună colegei de cușcă, care se arătă foarte indignată. Sforăi atât de tare, încât dimineța era vânat de la îmbrâncelile vecinei sale, care nu putu să închidă un ochi toată noaptea.

A doua zi, veni un om care le aduse mâncare. Atunci măncă Rilă pentru prima dată morcovi. Erau un deliciu, încât la sfârșit își linse lăbuțele.

– Ugh, ce maniere! zise partenera dezgustată. Nu poți să mănânci frumos? Zici că n-ai văzut mâncare în viața ta.

– Păi ... asta e adevărat. E prima dată când mănânc ... așa ceva.

– Adică morcovi. Așa se cheamă, sălbaticule! Nu cunoști mâncărurile fine.

Dar gata, nu mai avea chef s-o asculte. Începu să întrebe iepurii din cuștile vecine dacă știu unde este Țupi. Nu știa niciunul. Nu auziseră de numele acesta. Dar o țineau una și bună cu Marele Curajos, care era sălbatic și care făcuse atâtea fapte de vitejie.

– Dar unde e acest Mare Curajos? Că sunt tare curios ... întrebă Rilă.

– E în arest. I se dă drumul doar când trebuie să aplice o corecție corporală unui iepure rău, îl lămuri Lady.

– Dar de ce e în arest?

– Pentru că nu s-a lăsat deloc îmblânzit. Încă din prima zi, a fost un nesupus. Bietul de el, îl

înțeleg. A fost obișnuit să trăiască în libertate. Închiderea în cușcă probabil l-a înrăit și nimic nu l-a mai putut consola. A început să își verse furia pe toate viețuitoarele din curte, inclusiv pe oameni.

– Și, când a fost adus? întrebă Rilă, un gând înfiripându-i-se în minte.

– Păi, cred că de vreo 6 luni. Țin minte pentru că era ziua mea de naștere. Nu mi-a urât „La mulți ani!”, zise ea nemulțumită.

– Mda, că n-o fi avut el altă grijă decât să te felicite pe tine, în acele momente, își zise în gând. Deci Marele Curajos să fie Țupi? Foarte greu de crezut, dar toate indiciile duc la asta ... Ce s-a întâmplat cu blajinul Țupi de ajunsese spaima curții?

– Și cum pot aranja o bătaie cu Marele Curajos? întrebă pe nerăsuflăte.

– Nu te sfătuiesc să faci asta. Dar dacă insiști, o să-ți răspund: faci o prostie. Rozi cușca sau deschizi zăvorul. Ceva de genul acesta. De fapt, mai bine n-ai face nimic. Nu vreau să se dea vina pe mine. Mai bine l-ai mușca pe îngrijitor, ca să se știe clar că ai fost tu.

Clar, asta urma să facă. O să-și ascută dinții pe mâna Omului, ca să îl pună în contact cu Țupi. Nu se temea de el, se îndoia că ar putea bate și o găscă plouată.

Când veni îngrijitorul, Rilă pândi momentul și își înfipse adânc dinții în mâna lui. Acesta începu să urle și apoi ieșiră din gura lui vorbele așteptate: „Ești pradă pentru Marele Curajos”.

Zicând acestea, îl scoase de urechi (din nou de urechi) și îl aruncă în mijlocul curții. Așteptă acolo până când, dintr-un grajd, țâșni cu toată viteza un iepure care semăna izbitor cu Țupi, dar parcă totuși se schimbase. În secunda doi, fu trântit la pământ, iar Țupi îl apăsa cu toată greutatea, căutându-i gâtul. Rilă era atât de uimit de forța și curajul fratelui său, încât o vreme nu zise nimic, încercând să scape. Credea că trânta cu el va fi floare la ureche, dar își găsisese nașul. Când abia mai respira, reuși să îi șoptească:

– Țupi, ce faci, ai înnebunit? Sunt eu, Rilă!

Țupi, se opri, nevenindu-i să creadă. Încă îl mai apăsa pe Rilă, când îi răspunse:

– Cum, Rilă? Nu se poate! Ar fi prea frumos să fie adevărat!

– Păi uite că e adevărat. Am venit după tine, să te salvez. Dar am ajuns să mă salvez pe Mine, se pare. Dar acum, ascultă-mă: nu avem deloc timp la dispoziție. Așa că eu o s-o iau la fugă cu viteza luminii și tu o să mă urmezi. E o spărtură în gard, pe unde am intrat. Și, odată ieșiți, pe aici ne e drumul. Ești gata?

După ce Țupi aprobă, fiind dispus să îl urmeze până la capătul pământului, o zbughiră ca din pușcă. Dar, stupoare! Spărtura izbăvitoare era astupată. Din nou ceva ce nu prevăzuse Rilă.

– Harnici oameni, au și reparat gardul. Țupi, escaladăm! strigă el și începu să se cațere, cu Țupi pe urmele lui și stăpânul pe urmele lor.

Dar erau prea iuți ca să mai fie prinși. Nu se opriră până în pădure. Acolo, îl conduse pe Țupi la culcușul lor. Când se opri, Rilă își dădu seama că se rănise când urcase gardul. Rana îl durea destul de rău, dar își ascunse suferința și își povestiră unul altuia ce făcuseră între timp.

Bietul Țupi trăise cele mai negre șase luni din viața lui. Era scos afară doar pentru a-i pedepsi pe iepurii răi. Uneori era pus să se bată și cu câini, pe care îi învinse. În rest, trăise într-o beznă totală. În fine, acum important era că totul a trecut și că erau din nou împreună.

– Dar spune-mi, acum ești Țupi sau Marele Curajos? întrebă Rilă.

– Țupi, în adâncul sufletului am fost mereu Țupi. Marele Curajos e un rol care nu mi se potrivește, răspunse acesta.

– Mda, păi poți să păstrezi și ceva din Marele Curajos, nu mă supăr. M-ar ajuta și pe mine, n-ar mai trebui să am grijă de tine ca de un pui.

Am o idee grozavă: Să sărbătorim libertatea, zise Țupi!

Rilă își puse mâinile în cap, venindu-i în minte ultima oară când avusese Țupi o idee genială: săparea unei gropi pentru o cârțiță și paza făcută dormind. Se gândea oare ce mai născocise acum, când veni răspunsul care îl luă prin surprindere:

– O întrecere cu cumătra. Tu ai învins-o mereu, acum mă simt și eu în stare.

Rilă, uimit din cale-afară de cele auzite, exclamă, prevăzător pentru prima dată în viață:

– Mă bucur că ți-ai învins fricile. Dar nu cred că e o idee bună. Mă doare piciorul, m-am rănit în gard.

– Zi mai bine că nu ai încredere în mine, zise Țupi supărat. Pentru că nici nu vreau să îmi imaginez că ți-e frică.

Auzind acestea, Rilă nu mai stătu nicio secundă pe gânduri:

– Bine! Atunci întrecere cu cumătra să fie.

O căutară pe vulpe și, când o văzură venind, hotărâră să se ascundă într-un tufiș ca să o sperie. Când cumătra ajunsese aproape de ei, din tufiș se auzi:

– Hapciu!

Rilă, dezamăgit, dar și liniștit că mai rămăsese ceva din vechea stângăcie a lui Țupi, întrebă, fără să se aștepte la un răspuns care era evident:

– A strănutat cumva cineva aici?

– Da, răspunse Țupi! Eu! Am răcit ... de la umezeala în care am trăit, zise ștergându-și nasul.

– Țupi, ai stricat surpriza pe care voiam să i-o facem cumetrei. Încep să cred că tot nu ți-ai revenit din neghiobie. Dar acum fuuuuuugi cât te țin picioarele!

Și țâșniră amândoi ca o furtună din tufiș, cu vulpea pe urmele lor. Fugeau de ceva vreme umăr la umăr, când Rilă simți că obosește. Îl durea tare piciorul de când și-l prinsese în gard. Încetini și cumătra se apropie primejdios. Țupi o ținea înainte.

– Rilă, ce faci? O să te prindă dacă o să continui să mergi ca melcul.

Dar Rilă deja simțea că nu mai poate continua. Durerea devenea tot mai puternică.

Atunci, Țupi se opri, atrăgându-i vulpii atenția asupra lui. Brusc, schimbă direcția și începu să fugă, cu vulpea după el, strigându-i lui Rilă:

– Du-te și adăpostește-te, ești prea rănit. Îi vin eu de hac cumetrei.

Rilă își puse pentru a doua oară mâinile în cap. Chiar trebuia ca Țupi să urle în gura mare, în fața vulpii, că el e rănit? Dar, la fel ca întotdeauna, se gândi rapid la un plan de salvare, bazându-se pe faptul că vulpea credea că Țupi nu știe să înoate.

– Nu, Țupi, las-o să vină la mine. Te îndrepti către apă, o să te prindă acolo.

Vulpea, șireată, se gândi că mai bine îl împinge pe Țupi, care e teafăr și nevătămat în apă, unde o să se înece și apoi se întoarce după Rilă, care era rănit și era o pradă sigură. Așa o să împuște doi iepuri dintr-o lovitură!

Rilă era cu inima cât un purice pentru fratele lui, dar și pentru el, ca să fim sinceri, sperând să îi funcționeze planul. Se îndoia că fratele lui a înțeles ce trebuie să facă. Ar fi pentru prima oară în viață când ar pricepe ceva. Țupi, alergând în zig-zag, ocolind obstacole imaginare, făcând salturi și giumbușlucuri în aer, fugea de zor. Dar nici vulpea nu se lăsa ...

– Ai grijă că te îndrepti spre apă! Ești singurul din pădurea asta care nu știe să înoate. Așa că mai bine mă lași să te prind! O să am milă de tine! zise ea batjocoritoare.

Țupi ajunse pe malul apei și, prefăcându-se îngrozit, îi spuse vulpii:

– Adio, cumătră! Îmi pare rău că te-am cunoscut! Nu vreau să pic viu în ghearele tale ... și sări în apă.

Vulpea se opri pe mal, satisfăcută. Privi apa, în care nu se vedea nimic, semn că Țupi ajunsese deja la fund.

– A fost un papă-lapte de când îl știu! Dar ca acum, niciodată! Alte animale mor de sete pe seceta aceasta și lui îi ajunge apa să se înece, spuse și porni înapoi, după Rilă.

Acesta era deja departe, stană de piatră în ascunzătoarea lui secretă, pe care niciun animal nu reușise să i-o descopere până atunci. Doar Țupi știa de ea. Vulpea îl căută mult și bine, dar nu îl găsi.

După ce cumătra se făcu nevăzută, apăru la ascunzătoare Țupi, mai vioi ca niciodată, după o bălăceală pe cinste.

– Știam că ești aici. Ce zici, a fost o goană pe cinste?! Ți-a reușit planul, l-am înțeles foarte bine, deși sunt convins că nu te așteptai la asta. Se pare că noi doi schimbăm istoria. De acum nu va mai fi Ursul păcălit de vulpe, ci Vulpea păcălită de iepuri, spuse el, făcându-i cu ochiul lui Rilă, poznaș.

Rilă, prea obosit pentru glume, îl urmă pe Țupi acasă. Pe drum, auziră niște strigăte, încât crezură că sfârșitul lumii e aproape. Nu le veni să creadă când văzură de unde veneau: din groapa săpată de Țupi pentru cârțiță, de care acesta și uitase.

– Aoleu, se pare că a picat cineva în groapa mea și sigur nu e cârțiță, după cum urlă, zise Țupi, plin de păreri de rău, luând-o la fugă, cu gândul de a ajuta acea persoană.

Când se apropiară, o văzură pe nimeni alta decât pe cumătra vulpe, chinuindu-se să iasă și nereușind.

– Ce ai pățit, cumătră? Ce cauți pe sub pământ? Întrebă Țupi batjocoritor, dar și surprins.

Când îl văzu viu și nevătămat, vulpii i se zbârli blana. Își dădu seama că fusese trasă pe sfoară. Dar era șireată și, recăpătându-și repede stăpânirea de sine, încercă un vicleșug, ca de fiecare dată:

– Am găsit niște apă în groapa aceasta. Aveam mare nevoie pe seceta asta ... Animalele mor pe capete din lipsa apei. Nu ți-e sete, Țupi?

Acesta însă nu mai era iepurele neștiutor pe care îl știa roșcata, așa că îi ghici intențiile.

– Nu, mulțumesc! Am băut destulă când am sărit în apă din cauza ta. Dacă picai mai demult în groapă, poate m-ai fi păcălit să cobor și eu ... Dar ai căzut cam târziu ... prea târziu pentru

tine, zise Țupi, rostogolind un bolovan peste gura gropii. Asta este răzbunarea pentru ursul pe care l-ai păcălit să pescuiască în lacul înghețat și a rămas fără coadă ... și pentru barza căreia i-ai dat să mănânce ciorbă din farfurie plată, încât nu a reușit să culeagă nimic cu ciocul ... și pentru cioara căreia i-ai furat cașcavalul, spunându-i să cânte, că are glas melodios ... și, nu în ultimul rând, pentru tot ce le-ai făcut iepurilor.

După ce scăpară de vulpe, iepurașii porniră spre casă. Pe drum, Țupi îi spuse lui Rilă mulțumit:

– Ți-ai bătut joc toată viața de mine că am săpat groapa aceea. Ce zici acum? Până la urmă se pare că a fost chiar o idee genială.

Rilă îl aprobă, rușinat pentru prima dată în viața lui. Ajunși la culcușul lor, îl îmbrățișă, ușurat și îi spuse:

– Țupi, îți mulțumesc! Deși nu credeam că o să spun asta vreodată: Mi-ai salvat viața!

– Dragul meu, mai ții minte când mi-ai spus că uneori salvarea poate fi doar în apă? Ei bine, ți-ai salvat-o singur, învățându-mă să înot! Și acum, hai să vedem ce ai pățit la piciorul acela!

- **Discipline de studiu integrate:** Limba și literatura română, Științe ale naturii, Geografie.
- **Disciplina de studiu în cadrul căreia poate fi valorificată:**
  - 1) Limba și literatura română.
  - 2) Disciplina opțională „Trăistuța cu povești”.
- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**

★ *Varianta 1:*

Textul poate fi împărțit în două sau mai multe părți, pe parcursul a două sau mai multe ore de predare, la disciplina Limba și literatura română. Elevii vor citi pe rând câte un pasaj, iar la final inițiază o discuție pe baza textului, în care ei vor răspunde la întrebări și își vor expune părerea

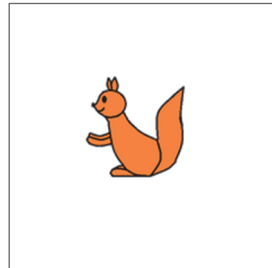
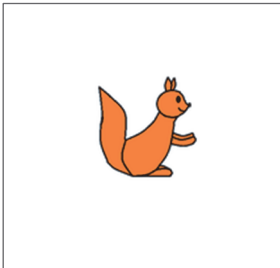
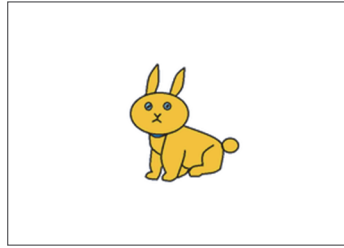
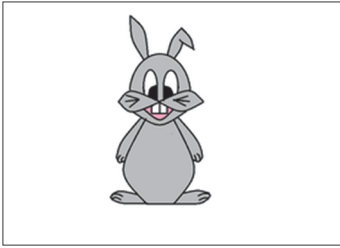
personală despre acesta. Apoi vor extrage și vor nota în caiete expresiile/ sintagmele și proverbele, explicându-le sensul cu ajutorul unui dicționar, fie ca temă pentru acasă, fie în cadrul orei.

★ *Varianta 2:*

Elevii vor primi ca temă pentru weekend citirea poveștii, extragerea și notarea expresiilor/ sintagmelor și proverbelor și căutarea sensului lor. În prima oră de opțional „Trăistuța cu povești”, se vor citi în fața clasei și va avea loc o discuție, în care copiii vor numi personajele, trăsăturile lor, tema și morala poveștii, apoi li se va cere să își imagineze un alt final.

- **Tipul de personaje:**
  - umane: omul – stăpânul fermei
  - nonumane personificate: iepurașii Rilă și Țupi, mama iepuroaică, veverițele El și Ea, iepuroaica Lady, cumătra vulpe.
- **Personaje pozitive:** mama iepuroaică, iepurașul Rilă, iepurașul Țupi (la final, după ce a primit lecția de viață), veverițele El și Ea.
- **Personaje negative:** cumătra vulpe, omul – stăpânul fermei
- **Mesajul/ morala poveștii:** Dragostea dintre frați răzbește în ciuda tuturor obstacolelor, pericolelor, eforturilor, diferențelor interindividuale. Lecțiile de viață oferite cu sinceritate și cu dragoste, aparent neînsemnate, pot transmite învățăminte importante.

- **Ilustrații care însoțesc textul poveștii:**

Lista referințelor bibliografice

- Angheliescu, M., Ionescu, C., & Lăzărescu, G. (2004). *Dicționar de termeni literari*. Editura Garamond.
- Bîrlea, O. (1976). *Mică enciclopedie a poveștilor românești*. Editura Științifică și Enciclopedică.
- Bocoș, M. D., Răduț-Taciu, R., & Stan, C. (2019). *Dicționar praxiologic de pedagogie. Volumul V: P-Z*. Presa Universitară Clujeană.
- Bocoș, M., & Jucan, D. (2019). *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor* (ediția a IV-a, revizuită). Editura Paralela 45.
- Călinescu, G. (1965). *Estetica basmului*. Editura pentru Literatură.
- Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ* (ediția a IV-a revăzută și adăugită). Editura Polirom.
- Coteanu, I. (coord.), & Mares, L. (coord.). (2016). *Dicționarul explicativ al limbii române* (ediția a II-a revăzută și adăugită). Editura Univers Enciclopedic.
- Gherghina, D., & Novac, C. (2005). *Didactica activităților instructiv-educative pentru învățământul preprimar*. Editura Didactica Nova.
- Got, M., & Lungu, M. (2013). *Literatura română* (ediția a 2-a). Editura Nomina.
- National Storytelling Network. (f.d.). *What Is Storytelling?*. Storynet. Accesat la 26 Aprilie, 2022, de la <https://storynet.org/what-is-storytelling>.

Poveste, povestire, narațiune. Perspectivă educațională și didactică

Săndulescu, A. (1976). *Dicționar de termeni literari*. Editura Academiei Republicii Socialiste România.

University of Houston. (f.d.). *Educational Uses of Digital Storytelling*. Accesat la 14 Aprilie, 2022, de la <https://digitalstorytelling.coe.uh.edu/page.cfm?id=27&cid=27>

Vlad, I. (1996). *Aventura formelor*. Editura Didactică și Pedagogică.

Voiculescu, E. (2003). *Pedagogie preșcolară*. Editura Aramis.

ISBN: 978-606-37-1478-8